

Sprawozdanie finansowe za rok 2014
RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.

Zarząd Banku przedstawia sprawozdanie finansowe
za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2014 roku

Piotr Czarnecki	Prezes Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Maciej Bardan	Pierwszy Wiceprezes Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Jan Czeremcha	Wiceprezes Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Ryszard Drużyński	Wiceprezes Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Łukasz Januszewski	Członek Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Marek Patuła	Członek Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Piotr Konieczny	Członek Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Patrycja Zenik-Rychlik	Dyrektor Departamentu Rachunkowości Finansowej i Podatków
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>

Warszawa, 18 marca 2015 r.

Spis treści

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	6
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	7
ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	8
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	10
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	12
1. INFORMACJE OGÓLNE	12
2. OPIS ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	14
2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	14
2.2. Oświadczenie o zgodności	15
2.3. Pozycje wyrażone w walutach obcych	15
2.4. Ustalenie wyniku finansowego	15
2.4.1. Przychody i koszty z tytułu odsetek	15
2.4.2. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	16
2.4.2.1. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji powiązanych z ubezpieczeniami	16
2.4.3. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	19
2.4.4. Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	19
2.4.5. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	19
2.4.6. Inne pozycje wyniku finansowego	20
2.4.6.1. Świadczenia pracownicze	20
2.4.6.2. Przychody z tytułu dywidend	20
2.5. Prezentacja i wycena aktywów i zobowiązań finansowych	20
2.6. Aktywa finansowe	20
2.6.1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	21
2.6.2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	21
2.6.3. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	22
2.6.4. Pożyczki i należności	23
2.7. Reklasyfikacja aktywów finansowych	23
2.8. Utrata wartości aktywów finansowych	24
2.8.1. Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu	26
2.8.1.1. Ekspozycje podlegające analizie indywidualnej	27
2.8.1.2. Ekspozycje podlegające analizie grupowej	27
2.8.2. Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	30
2.9. Inwestycje w jednostkach zależnych	31
2.10. Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu	31
2.11. Pochodne instrumenty finansowe	32
2.11.1. Ujęcie i wycena	32
2.11.2. Wbudowane instrumenty pochodne	32
2.11.3. Rachunkowość zabezpieczeń	33
2.11.3.1. Kryteria	33
2.11.3.2. Zabezpieczenie wartości godziwej	34
2.11.3.3. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	35
2.11.3.4. Zaprzestanie stosowania rachunkowości zabezpieczeń	35
2.12. Zobowiązania finansowe	36
2.13. Zobowiązania pozabilansowe	36
2.14. Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu	37
2.15. Wyłączenie instrumentów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej	38
2.16. Wartości niematerialne	39
2.16.1. Koszty zakończonych prac rozwojowych	40
2.16.2. Inne wartości niematerialne	41
2.17. Rzeczowe aktywa trwałe	41
2.18. Leasing	42
2.19. Środki pieniężne	43
2.20. Rezerwy	43

Spis treści

2.21. Kapitały	44
2.22. Podatek dochodowy	44
2.23. Pozostałe pozycje	45
2.24. Połączenie jednostek gospodarczych	46
2.25. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów	47
2.25.1. Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane i zastosowane przez Bank od 1 stycznia 2014 w zakresie, który dotyczył działalności Banku	47
2.25.2. Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Bank	52
3. ZMIANA ZASAD PREZENTACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	65
4. ISTOTNE SZACUNKI	67
4.1. Utrata wartości aktywów finansowych	67
4.2. Utrata wartości portfela kredytowego	68
4.3. Metody wyceny instrumentów finansowych	69
4.4. Kalkulacja rezerw	69
4.5. Wartości niematerialne rozpoznane w wyniku połączenia z Polbank EFG – test na utratę wartości	70
4.6. Okres użytkowania oraz utrata wartości aktywów trwałych i pozostałych wartości niematerialnych	72
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	74
5. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	74
6. ODPISY NETTO Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH ORAZ REZERW NA ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	75
7. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	77
8. WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ I Z POZYCJI WYMIANY	78
9. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	79
9.1. Wynagrodzenia	79
9.2. Pozostałe ogólne koszty administracyjne	79
10. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE	80
11. PODATEK DOCHODOWY	81
12. ZYSK NETTO PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	83
12.1. Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję	83
12.2. Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję	83
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	84
13. KASA I ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	84
14. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	84
15. POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE I INSTRUMENTY WBUDOWANE	85
15.1. Pochodne instrumenty finansowe	85
15.2. Instrumenty wbudowane	87
16. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ	87
17. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU	90
18. INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	91
19. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	92
20. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH	95
21. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	96
22. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	98
23. INNE AKTYWA	100
24. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I POZOSTAŁYCH MONETARNYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH	101
25. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	102
26. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	102
27. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	102
28. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	103
29. REZERWY	103
30. KAPITAŁY	105
31. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE	106
32. BANK JAKO LEASINGOBIORCA	107
33. AKTYWA, NA KTÓRYCH USTANOWIONO ZABEZPIECZENIA I O ORGANICZONEJ MOŻLIWOŚCI DYSPONOWANIA	107

Spis treści

34.	SEKURYTYZACJA ORAZ SPRZEDAŻ NALEŻNOŚCI	108
34.1.	<i>Syntetyczna sekurytyzacja portfela kredytów korporacyjnych w Banku</i>	108
34.2.	<i>Sprzedaż należności</i>	108
35.	DZIAŁALNOŚĆ POWIERNICZA	109
36.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	109
37.	WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH.....	109
38.	WARTOŚĆ GODZIWA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	110
39.	KOMPENSOWANIE AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH.....	116
40.	TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI	118
41.	ZDARZENIA PO DACIE BILANSOWEJ	122

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM..... 125

42.	CHARAKTER I ZAKRES RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI	125
43.	RYZYKO KREDYTOWE	128
44.	RYZYKO UTRATY PŁYNNOŚCI.....	147
45.	POZOSTAŁE RYZYKA RYNKOWE	149
45.1.	<i>Ryzyko rynkowe</i>	149
45.2.	<i>Ryzyko walutowe</i>	149
45.3.	<i>Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej</i>	151
45.4.	<i>Ryzyko operacyjne</i>	156

Rachunek zysków i strat

	Nota	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013 przekształcony*
Przychody z tytułu odsetek		1 864 715	2 058 737
Koszty z tytułu odsetek		-780 053	-983 312
Wynik z tytułu odsetek	5	1 084 662	1 075 425
Odpisy netto z tytułu utraty w wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	6	-82 388	-305 375
<i>w tym Odzyski ze sprzedaży wierzytelności</i>		261 712	37 074
Przychody z tytułu prowizji i opłat		668 854	717 333
Koszty z tytułu prowizji i opłat		-93 741	-94 095
Wynik z tytułu prowizji i opłat	7	575 113	623 238
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do w wartości godziwej i z pozycji w wymiany	8	58 414	139 553
Przychody z tytułu dywidend		43 026	18 000
Ogólne koszty administracyjne	9	-1 234 693	-1 389 424
Pozostałe przychody operacyjne	10	14 504	49 773
Pozostałe koszty operacyjne	10	-54 150	-45 747
Zysk brutto		404 488	165 443
Podatek dochodowy	11	-90 350	-36 095
Zysk netto		314 138	129 348
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	12	243 335	242 845
Zysk przypadający akcjonariuszom Banku na jedną akcję zwykłą (w zł)	12	1 291	533
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych (w szt.)	12	243 335	242 845
Rozwodniony Zysk przypadający akcjonariuszom Banku na jedną akcję zwykłą (w zł)	12	1 291	533

* Patrz nota 3 sprawozdania finansowego

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Zysk netto	314 138	129 348
Pozostałe dochody podlegające opodatkowaniu, które mogą być przeniesione do wyniku, w tym :	-37 262	-9 631
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne brutto	-52 419	-5 670
Podatek dochodowy dotyczący instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne	9 960	1 077
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży brutto	6 416	-6 220
Podatek dochodowy dotyczący aktywów dostępnych do sprzedaży	-1 219	1 182
Dochody całkowite netto	276 876	119 717

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	Na dzień	Na dzień	Na dzień
		31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 przekształcony *	1 stycznia 2013 przekształcony*
Kasa i środki w Banku Centralnym	13	2 683 875	2 422 051	3 099 942
Należności od banków	14	628 385	353 941	243 100
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	361 623	8 770 806	8 763 622
Instrumenty finansowe w yznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu		0	0	59 529
Pochodne instrumenty finansowe	15	900 213	532 963	472 731
Inwestycyjne papiery wartościowe	18	12 514 086	1 759 711	568 276
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	19	34 716 952	33 208 232	35 292 380
Akcje i udziały w jednostkach zależnych	20	521 208	155 335	155 835
Wartości niematerialne	21	572 218	609 949	585 297
Rzeczowe aktywa trwałe	22	156 274	199 755	202 842
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11	213 859	291 969	323 673
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		27 937	77 606	46 094
Inne aktywa	23	224 373	263 130	259 386
Aktywa razem		53 521 003	48 645 448	50 072 707
Zobowiązania i kapitały	Nota	Na dzień	Na dzień	Na dzień
		31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 przekształcony *	1 stycznia 2013 przekształcony*
Zobowiązania w obec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	24	11 242 801	11 408 415	10 712 183
Pochodne instrumenty finansowe	15	1 124 388	453 945	368 150
Zobowiązania w obec klientów	25	33 764 529	30 460 990	31 831 153
Zobowiązania podporządkowane	26	320 006	104 003	1 060 442
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	27	501 960	0	0
Pozostałe zobowiązania	28	329 416	380 419	383 119
Rezerwy	29	201 807	201 451	201 152
Zobowiązania razem		47 484 907	43 009 223	44 556 199
Kapitały własne		6 036 096	5 636 225	5 516 508
Kapitał akcyjny	30	2 256 683	2 207 461	2 207 461
Kapitał zapasowy		2 287 790	2 214 016	2 282 779
Pozostałe kapitały	30	947 287	944 550	954 181
Wynik z lat ubiegłych i roku bieżącego	30	544 336	270 198	72 087
Kapitały razem		6 036 096	5 636 225	5 516 508
Zobowiązania i kapitały razem		53 521 003	48 645 448	50 072 707

* Patrz nota 3 sprawozdania finansowego

Zestawienie zmian w kapitałach własnych

	Nota	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy		Razem
					Wynik finansowy lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	
Stan na 1 stycznia 2014		2 207 461	2 214 016	944 550	140 850	129 348	5 636 225
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży netto		0	0	5 197	0	0	5 197
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływ y pieniężne netto		0	0	-42 459	0	0	-42 459
Zysk netto za rok 2014		0	0		0	314 138	314 138
Dochody całkowite razem		0	0	-37 263	0	314 138	276 875
Przeniesienie w wyniku netto na w ynik finansow y z lat ubiegłych		0	0	0	129 348	-129 348	0
Transakcje z właścicielami		49 222	73 774	40 000	-40 000	0	122 996
Emisja akcji		49 222	73 774	0	0	0	122 996
Przeniesienie w wyniku netto na fundusz ogólnego ryzyka bankow ego		0	0	40 000	-40 000	0	0
Stan na 31 grudnia 2014	30.	2 256 683	2 287 790	947 287	230 198	314 138	6 036 096

Noty przedstawione na stronach 12-157 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Zestawienie zmian w kapitałach własnych (cd.)

	Nota	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy		Razem
					Wynik finansowy lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	
Stan na 1 stycznia 2013		2 207 461	2 282 779	954 181	141 219	-69 132	5 516 508
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży netto		0	0	-5 038	0	0	-5 038
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływ pieniężny netto		0	0	-4 593	0	0	-4 593
Zysk netto za rok 2013		0	0	0	0	129 348	129 348
Dochody całkowite razem		0	0	-9 631	0	0	119 717
Przeniesienie w wyniku netto na wynik finansowy z lat ubiegłych		0	0	0	-69 132	69 132	0
Transakcje z właścicielami		0	-68 763	0	68 763	0	0
Przeniesienie w wyniku netto na kapitał zapasowy		0	-68 763	0	68 763	0	0
Stan na 31 grudnia 2013	30.	2 207 461	2 214 016	944 550	140 850	129 348	5 636 225

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna	Nota	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013 przekształcony*
Zysk brutto		404 488	165 443
Korekty o pozycje:		525 700	230 090
Amortyzacja	21,22	146 238	123 640
Utrata w wartości		14 677	0
Niezrealizowane różnice kursowe (Zysk)/Strata ze zbycia inwestycji oraz składników rzeczowego majątku trwałego		274 407	-30 031
Przeniesienie odsetek i dywidend dotyczących działalności inwestycyjnej i finansowej		12 774	-7 307
		77 604	143 788
Zmiany stanu aktywów i pasywów operacyjnych:		12 678 045	-2 819 979
Pozostałe lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom		-359 277	-105 106
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu		8 171 823	-429 354
Inwestycyjne papiery wartościowe		2 347	6 676
Pochodne instrumenty finansowe		146 648	25 562
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		-2 870 463	428 869
Inne aktywa		39 097	-134 114
Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych		2 479 901	-3 344 063
Zobowiązania wobec klientów		3 909 965	-531 290
Pozostałe zobowiązania		-51 001	17 622
Rezerwy		356	299
Dywidendy otrzymane		43 026	18 000
Podatek dochodowy zapłacony/otrzymany		49 970	-24 199
Odsetki otrzymane		1 763 122	2 180 269
Odsetki zapłacone		-647 469	-929 150
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		13 608 233	-2 424 446

* Patrz nota 3 sprawozdania finansowego

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (cd.)

Działalność inwestycyjna	Nota	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013 przekształcony*
Wpływ y z tytułu sprzedaży inw estycyjnych papierów w artościow ych		1 429 174	41 022
Wpływ y z tytułu sprzedaży składników rzeczow ego majątku trw ałego		2 133	24 286
Wydatki z tytułu nabycia inw estycyjnych papierów w artościow ych		-12 157 657	-1 236 585
Wydatki z tytułu nabycia akcji w spółkach zależnych		-380 550	0
Wydatki z tytułu nabycia składników rzeczow ego majątku trw ałego		-84 075	-172 583
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		-11 190 975	-1 343 860
Działalność finansowa			
Wpływ y z tytułu zaciągnięcia zobow iązań podporządkow anych i długoterminow ych kredytów bankow ych		1 044 347	8 413 991
Wydatki z tytułu spłaty zobow iązań podporządkow anych i długoterminow ych kredytów bankow ych		-3 854 408	-5 275 654
Wpływ y z emisji papierów dłużnych		500 000	0
Wpływ y z emisji akcji		122 996	0
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		-2 187 065	3 138 337
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	36	230 193	-629 969
Środki pieniężne na 1 stycznia		2 557 428	3 187 397
Środki pieniężne na 31 grudnia		2 787 621	2 557 428

* Patrz nota 3 sprawozdania finansowego

Noty do sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Niniejsze sprawozdanie finansowe Raiffeisen Bank Polska S.A. zostało sporządzone za rok obrotowy rozpoczynający się w dniu 1 stycznia 2014 roku, a zakończony 31 grudnia 2014 roku.

Jednostką sporządzającą jest **Raiffeisen Bank Polska S.A.** z siedzibą w Warszawie 00-549, ul. Piękna 20 wpisany do polskiego Krajowego Rejestru Sądowego jako Spółka Akcyjna pod numerem KRS 0000014540 dalej „Bank”.

Czas działalności Banku jest nieoznaczony.

Bank prowadzi działalność w zakresie bankowości detalicznej, korporacyjnej oraz inwestycyjnej na terenie Polski, zatrudniając 5 569 osób na koniec 2014 roku oraz 6 122 osób na koniec 2013 roku.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe powinno być czytane wraz ze sprawozdaniem skonsolidowanym Grupy za rok 2014 w celu uzyskania pełnej informacji na temat sytuacji finansowej, wyników i przepływów pieniężnych Grupy jako całości.

Zarząd Banku dokonał zatwierdzenia sprawozdania finansowego w dniu 18 marca 2015 roku.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Skład Zarządu Banku według stanu na 31 grudnia 2014 roku

Piotr Czarnecki	– Prezes Zarządu
Maciej Bardan	– Pierwszy Wiceprezes Zarządu
Jan Czeremcha	– Wiceprezes Zarządu
Ryszard Drużyński	– Wiceprezes Zarządu
Łukasz Januszewski	– Członek Zarządu
Piotr Konieczny	– Członek Zarządu
Marek Patuła	– Członek Zarządu

Skład Rady Nadzorczej Banku według stanu na 31 grudnia 2014 roku

Karl Sevelda	– Przewodniczący Rady Nadzorczej
Martin Grüll	– Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Herbert Stepic	– Członek Rady Nadzorczej
Johann Strobl	– Członek Rady Nadzorczej
Aris Bogdaneris	– Członek Rady Nadzorczej
Klemens Breuer	– Członek Rady Nadzorczej
Władysław Gołębiowski	– Członek Rady Nadzorczej
Peter Lennkh	– Członek Rady Nadzorczej
Selcuk Sari	– Członek Rady Nadzorczej

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku, dane porównawcze zaprezentowano za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku. Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia sprawozdawczego.

Sprawozdanie finansowe Banku uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji. Zmiany standardów i interpretacji, które weszły w życie od 1 stycznia 2014 roku oraz ich wpływ na sprawozdanie finansowe Banku zostały zaprezentowane w nocie 2.25.1 do sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie nie uwzględnia zmian standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu sprawozdawczym (nota 2.25.2 do sprawozdania finansowego).

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Bank nie dokonał istotnych zmian zasad rachunkowości w zakresie wyceny aktywów i pasywów oraz pomiaru wyniku finansowego w stosunku do zasad przyjętych w poprzednim okresie, za wyjątkiem zmian opisanych w nocie 3 do sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- według wartości godziwej dla: instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, aktywów finansowych wyznaczonych w momencie początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane przez wynik finansowy oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej,
- według amortyzowanego kosztu dla pozostałych aktywów finansowych, w tym dla kredytów i pożyczek oraz pozostałych zobowiązań finansowych
- według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych,
- aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży wyceniane są w niższej z następujących dwóch kwot: ich wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

2.2. Oświadczenie o zgodności

Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe („sprawozdanie finansowe”) Banku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami prawa.

2.3. Pozycje wyrażone w walutach obcych

Pozycje zawarte w sprawozdaniu finansowym wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym Bank prowadzi działalność (tzw. waluta funkcjonalna). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich (zł), który jest walutą funkcjonalną.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Pozycje pieniężne sprawozdania z sytuacji finansowej wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego na dzień sprawozdawczy (tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego).

Wszystkie powstałe różnice kursowe, w tym zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia transakcji ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany, za wyjątkiem różnic kursowych powstałych na instrumentach finansowych dostępnych do sprzedaży, które wykazywane są w pozostałych całkowitych dochodach.

2.4. Ustalenie wyniku finansowego

2.4.1. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody i koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, a także ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej: rozliczenie dyskonta bądź premii oraz prowizje otrzymane lub należne. Jako przychody odsetkowe rozpoznaje się również naliczane przychody o charakterze odsetkowym od instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. W ramach przychodów i kosztów odsetkowych prezentowane jest również rozliczenie odsetek od instrumentów finansowych, stanowiących pozycję zabezpieczającą w ramach stosowanej przez Bank rachunkowości zabezpieczeń.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji związanych z nimi przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, którą dyskontowane są przyszłe płatności lub wpływy pieniężne do bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Przy obliczaniu efektywnej stopy procentowej przepływy pieniężne szacowane są przy uwzględnieniu warunków umownych danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie płatności odsetkowe, prowizje i opłaty

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

zapłacone lub otrzymane między stronami umowy oraz koszty transakcji, premie lub dyskonta, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej.

2.4.2. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej (zgodnie z zasadami opisanymi w notcie 2.4.1 sprawozdania finansowego) obejmują opłaty i prowizje otrzymane lub zapłacone bezpośrednio związane z powstaniem aktywów lub zobowiązań finansowych i są prezentowane w przychodach lub kosztach odsetkowych, na przykład prowizje lub opłaty za zbadanie zdolności kredytowej lub zabezpieczenia, negocjacje związane z określeniem parametrów instrumentu oraz za przygotowanie dokumentacji.

Pozostałe opłaty i prowizje są rozliczane liniowo lub ujmowane jednorazowo w przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat. Co do zasady opłaty i prowizje ujmowane są w rachunku zysków i strat w odniesieniu do stopnia wykonania określonej usługi.

Do prowizji rozliczanych liniowo przez okres życia produktu zaliczane są prowizje i opłaty otrzymane oraz zapłacone dotyczące wystawienia gwarancji, opłaty i prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów oferowanych przez Bank, a także udzielonych oraz otrzymanych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych lub o nieustalonych terminach zmian oprocentowania, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej (np. kredyt w rachunku bieżącym, kredyt rewolwingowy).

Prowizje otrzymywane lub płacone z tytułu wykonania określonych czynności niezwiązanych z wewnętrzną stopą zwrotu kredytów, pożyczek oraz innych aktywów i zobowiązań finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jednorazowo w momencie wykonania usługi, np. prowizje za przelewy, operacje gotówkowe, opłaty związane z obsługą środków pieniężnych. Prowizje i opłaty wynikające z negocjowania lub udziału w negocjacjach transakcji zawieranej przez stronę trzecią, uzyskiwane w momencie realizacji transakcji, której dotyczyły, są rozpoznawane jednorazowo w momencie finalizacji tej transakcji. Opłaty dotyczące kredytów syndykowanych są rozpoznawane w momencie zakończenia procesu syndykacji, pod warunkiem, że Bank nie zachowuje dla siebie części kredytu, lub uczestniczy w kredycie syndykowanym na tych samych warunkach, co inni uczestnicy kredytu.

2.4.2.1. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji powiązanych z ubezpieczeniami

Przychody z bancassurance

Bank osiąga przychody z tytułu „bancassurance”, tj. sprzedaży poprzez kanały dystrybucji Banku produktów ubezpieczeniowych. W celu odzwierciedlenia treści ekonomicznej oraz właściwego ujęcia przychodów i kosztów dotyczących oferowanych produktów ubezpieczeniowych, Bank przyjął odrębne zasady prezentacji i rozliczenia opłat uzyskiwanych z tytułu bancassurance w zależności od występowania powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym oferowanym na rzecz tego samego klienta, bądź braku

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

takiego powiązania. W przypadku wykazania powiązania dwóch lub większej liczby transakcji, kryteria ujmowania przychodu stosuje się łącznie do tych transakcji.

Bezpośrednie powiązanie produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym występuje w szczególności, gdy jest spełniony co najmniej jeden z dwóch warunków:

- 1) instrument finansowy jest oferowany przez Bank zawsze z produktem ubezpieczeniowym,
- 2) produkt ubezpieczeniowy jest oferowany przez Bank wyłącznie z instrumentem finansowym, tj. nie ma możliwości zakupu w Banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu produktu łączonego z instrumentem finansowym.

W przypadku braku zaistnienia co najmniej jednego z wymienionych warunków dokonywana jest dalsza analiza powiązania transakcji sprzedaży instrumentu finansowego i ubezpieczenia w oparciu o analizę treści ekonomicznej tych transakcji i przy wykorzystaniu kryteriów takich jak:

- a) stopień sprzedaży produktów łączonych, tj. procentowy udział instrumentów finansowych z ochroną ubezpieczeniową do ilości umów dotyczących instrumentów finansowych w portfelu Banku,
- b) średnie rzeczywiste roczne oprocentowanie poszczególnych instrumentów finansowych w portfelu Banku w podziale na zawierające ochronę ubezpieczeniową (w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową Banku, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń) i bez ochrony ubezpieczeniowej (w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową Banku),
- c) możliwości przystąpienia do ochrony ubezpieczeniowej bez instrumentu finansowego,
- d) przy braku wymogu Banku zawarcia przez klienta umowy ubezpieczenia do nabywanego przez niego instrumentu finansowego - liczby zbliżonych w zakresie warunków i zasad umów ubezpieczenia zawartych w innych zakładach ubezpieczeń niż zakład ubezpieczeń, którego produkty są oferowane przez Bank łącznie z instrumentem finansowym,
- e) liczby rezygnacji i wysokości zwracanych prowizji – w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową Banku, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń,
- f) zakres czynności wykonywanych na rzecz ubezpieczyciela w trakcie trwania umowy ubezpieczenia.

Analizą powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym objęte są również instrumenty finansowe, które nie są oferowane umownie łącznie z umową ubezpieczenia.

Analiza powiązania transakcji sprzedaży produktów ubezpieczeniowych ze sprzedażą instrumentów finansowych dokonywana jest każdorazowo wraz z wprowadzeniem do oferty Banku nowego produktu ubezpieczeniowego, jak również weryfikowana i uaktualniana corocznie dla całego portfela produktów oferowanego przez Bank w celu potwierdzenia treści ekonomicznej tych produktów i związanych z nimi transakcji.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Produkty ubezpieczeniowe niepowiązane z instrumentami finansowymi

Przychody z tytułu produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z produktami kredytowymi oferowanymi przez Bank, ujmowane są w księgach Banku zgodnie z zasadą przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną oraz z wykorzystaniem zasady współmierności przychodów i kosztów. W przypadku sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, gdzie Bank działa jedynie w roli agenta ubezpieczającego oraz nie ma obowiązku świadczenia dalszych usług bądź wykonywania czynności na rzecz ubezpieczyciela po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego, przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych ujmowane są jednorazowo w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polis ubezpieczeniowych.

W przypadku, gdy sprzedaż niepowiązanych produktów ubezpieczeniowych wiąże się z zobowiązaniem Banku do świadczenia dodatkowych usług, innych niż doprowadzenie do zawarcia umowy ubezpieczenia, Bank ujmuje przychody wg stopnia zaawansowania usługi i w rezultacie część otrzymanego wynagrodzenia rozliczana jest przez okres, w którym Bank ma obowiązek świadczenia usług wynikających z oferowanego produktu ubezpieczeniowego. Okres ten w znacznej mierze pokrywa się również z okresem, w którym Bank narażony jest na ryzyko zwrotu pobranego wynagrodzenia w przypadku rezygnacji klienta.

W przypadku części produktów klienci zachowują prawo do anulowania ochrony ubezpieczeniowej i zwrotu nadpłaconej składki w dowolnym momencie. Dla takich produktów Bank weryfikuje czy kwotę wynagrodzenia do rozpoznania można oszacować w wiarygodny sposób, a wpływ korzyści ekonomicznych z transakcji jest prawdopodobny oraz dokonuje wiarygodnego szacunku rezerwy na zwroty, czyli kwoty, o którą winna być pomniejszona suma wynagrodzenia do ujęcia, jako racjonalnie pewny przychód. Szacunek rezerwy na zwroty oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości oraz przewidywaniach, co do trendu zwrotów w przyszłości.

Produkty ubezpieczeniowe powiązane z instrumentami finansowymi

Uzyskiwane opłaty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentami finansowymi stanowią nieistotną część przychodów Banku. Bank rozpoznaje przychody z tytułu powyższych opłat liniowo w okresie ochrony ubezpieczeniowej (ważności polisy), ujmując je w całości w przychodach odsetkowych. W ramach corocznego przeglądu polityki rachunkowości Bank analizuje istotność pobranych opłat z tytułu sprzedaży produktów powiązanych oraz szacuje wpływ przyjętej metody rozliczania na wynik finansowy Banku.

Bank, co najmniej raz w roku, na datę sprawozdawczą, dokonuje weryfikacji przyjętych danych szacunkowych, tj. okresów amortyzacji prowizji ubezpieczeniowych, poziomów zwrotów prowizji oraz poziomów kosztów bezpośrednio związanych z umowami ubezpieczeń. Dodatkowo na każdą datę sprawozdawczą Bank dokonuje oceny, czy przyjęta polityka ujmowania przychodów i kosztów z bancassurance odpowiada treści ekonomicznej tych prowizji oraz czy istnieje inna metoda ich ujmowania, która w istotny sposób poprawiłaby jakość ujęcia i prezentacji w sprawozdaniu finansowym.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

2.4.3. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany

Wynik na aktywach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia oraz zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu, a także zyski i straty powstałe ze zbycia oraz zmiany wartości godziwej instrumentów przeznaczonych do obrotu.

Wynik ten obejmuje także wynik zrealizowany i niezrealizowany na walutowych instrumentach pochodnych, na instrumentach pochodnych opartych o stopę procentową, na instrumentach dłużnych i na instrumentach kapitałowych, a także wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających.

Wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających prezentuje skutki kompensowania zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej wpływające na rachunek zysków i strat, tj. część zabezpieczenia, która jest nieefektywna.

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, powstałe z rewaluacji aktywów i pasywów nominowanych w walutach obcych oraz wynik zrealizowany na transakcjach spot. Rewaluacja przeprowadzana jest na bazie dziennej w odniesieniu do kursu średniego ogłaszanego dla danej waluty przez NBP obowiązującego na dzień sprawozdawczy (zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 2.3. sprawozdania finansowego).

W wyniku z pozycji wymiany ujmowany jest ponadto komponent walutowy z wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS oraz opcje walutowe).

2.4.4. Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Wynik z tytułu odpisów netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe powstaje w wyniku zaewidencjonowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych, w tym przede wszystkim należności od banków, kredytów i pożyczek oraz wyceny ekspozycji pozabilansowych (por. nota 2.8. sprawozdania finansowego) oraz odzysków ze sprzedaży wierzytelności Banku.

2.4.5. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody dotyczące sprzedaży usług niezwiązanych z podstawową działalnością Banku, jak również przychody z tytułu sprzedaży, likwidacji lub utraty wartości składników majątku trwałego (w tym aktywów przejętych za długi) oraz z tytułu odwrócenia utraty wartości tych składników, rozwiązania odpisów z tytułu pozostałych rezerw oraz przychody z tytułu windykacji wierzytelności Banku.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Pozostałe koszty operacyjne są to koszty dotyczące głównie działalności niebankowej (produkcji kart płatniczych, umów agencyjnych i umów związanych z usługami informacyjnymi), a także koszty wynikające z poniesienia straty ze sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego (w tym aktywów przejętych za długi), koszty z tytułu utraty wartości majątku trwałego, koszty z tytułu zawiązania pozostałych rezerw oraz koszty windykacji.

2.4.6. Inne pozycje wyniku finansowego

2.4.6.1. Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze zawierają: wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenia społeczne i ujmowane są jako koszty w momencie ich poniesienia. Bank rozpoznaje zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych. Zobowiązanie to prezentowane jest w pozycji Rezerwy.

2.4.6.2. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania, tzn. w dniu zatwierdzenia przez spółkę dokonującą wypłaty dywidendy.

2.5. Prezentacja i wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Ujmowanie transakcji w księgach dla każdej grupy instrumentów finansowych jest dokonywane w dniu rozliczenia transakcji.

Kompensowanie składników aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane w przypadku, gdy Bank posiada ważny i niezależący od przyszłych zdarzeń tytuł prawny do rozliczenia transakcji na bazie kwoty netto. Dodatkowo jeżeli Bank oraz jej kontrahenci mają intencję do przeprowadzenia kompensaty lub do jednoczesnej realizacji aktywów i zobowiązań finansowych, przy całkowitej eliminacji lub istotnym zmniejszeniu ryzyka kredytowego oraz ryzyka utraty płynności (patrz nota 39 sprawozdania finansowego).

Do długoterminowych aktywów i zobowiązań finansowych Bank zalicza odpowiednio aktywa i zobowiązania finansowe o terminie zapadalności lub wymagalności powyżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

2.6. Aktywa finansowe

Bank klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywa dostępne do sprzedaży, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności oraz kredyty, pożyczki i inne należności.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

2.6.1. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje trzy podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, instrumenty finansowe wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu oraz pochodne instrumenty finansowe.

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu obejmują aktywa finansowe nabyte w celu odsprzedaży w bliskim terminie, aktywa finansowe będące częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków oraz aktywa będące instrumentami pochodnymi niestanowiącymi kontraktów gwarancji finansowych ani instrumentów zabezpieczających.

Instrumenty finansowe są wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu tylko w przypadku gdy:

- zastosowanie takiej klasyfikacji eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność co do sposobu wyceny lub co do sposobu ujmowania związanych z nimi zysków lub strat (tzw. niedopasowanie księgowe);
- grupa aktywów finansowych jest zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Banku i zgodnie z przyjętym wewnętrznym systemem raportowania sytuacji tego portfela;
- składnik aktywów finansowych, który jest ujęty łącznie, zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, przy czym wbudowany w ten składnik aktywów finansowych instrument pochodny nie zmienia znacząco wynikających z podstawowej umowy przepływów pieniężnych, a jego wydzielenie nie jest zabronione.

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w momencie początkowego ujęcia jak również po początkowym ujęciu wycenia się w wartości godziwej. Skutki wyceny i różnice kursowe dotyczące tej wyceny odnoszone są do rachunku zysków i strat i prezentowane w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”.

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Bank przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych z tego składnika i dokonuje przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

2.6.2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie będące:

- pożyczkami i należnościami,

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

- aktywami finansowymi utrzymywanymi do terminu zapadalności,
- aktywami finansowymi wycenianymi do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Aktywa finansowe klasyfikowane jako dostępne do sprzedaży wyceniane są do wartości godziwej, z wyjątkiem tych aktywów, gdzie wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, które ujmują się w cenie nabycia. Skutki zmiany wartości godziwej, z wyłączeniem odpisów z tytułu utraty wartości, rozpoznawane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów aż do momentu wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany wynik ujmowany jest w rachunku zysków i strat.

2.6.3. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Bank zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności oraz które nie spełniają definicji pożyczek i należności.

Ze względu na przyjętą politykę Banku i wymogi MSSF UE, która nie zezwala na sprzedaż instrumentów finansowych klasyfikowanych jako utrzymywane do terminu zapadalności, w Banku nie występuje możliwość „zarażenia” portfela aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności w wyniku sprzedaży istotnej części aktywów zakwalifikowanych do tego portfela. Gdyby jednak Bank dokonał takiej sprzedaży, wówczas wszystkie aktywa z tej kategorii są przeklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz w okresie następujących dwóch lat obrotowych Bank nie może kwalifikować żadnych aktywów finansowych jako utrzymywanych do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności ujmują się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozliczenia transakcji kupna danego składnika aktywów. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, która jest powiększana lub pomniejszana o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu Bank wycenia te aktywa finansowe według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej i z uwzględnieniem utraty wartości, a skutki wyceny odnoszone są do rachunku zysków i strat (do wyniku odsetkowego).

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Bank przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych z tego składnika i dokonuje przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

2.6.4. Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, które nie są notowane na aktywnym rynku, inne niż:

- aktywa finansowe, które Bank zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie (finansowanie udzielone przez Bank klientowi w celu wygenerowania krótkoterminowych zysków; klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu) i te, które Bank zaklasyfikował jako instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu;
- aktywa finansowe wyznaczone przez Bank przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży; lub
- aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty początkowej inwestycji z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu (klasyfikowane są jako dostępne do sprzedaży).

Do kategorii Pożyczek i należności zaliczane są kredyty, pożyczki udzielone bankom oraz klientom włączając skupione wierzytelności oraz inwestycje w nienotowane na aktywnym rynku instrumenty dłużne.

Kredyty i pożyczki są rozpoznawane w momencie wypłaty środków kredytobiorcy.

Po początkowym ujęciu Bank wycenia te aktywa finansowe według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej i z uwzględnieniem utraty wartości, a skutki wyceny odnoszone są do rachunku zysków i strat (do wyniku odsetkowego).

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Bank przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych z tego składnika i dokonuje przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności, a także, gdy Bank nie oczekuje dalszych przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów finansowych.

2.7. Reklasyfikacja aktywów finansowych

Składnik aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Bank może przekwalifikować do kategorii pożyczek i należności, jeżeli składnik ten spełnia definicję pożyczek i należności oraz gdy Bank ma zamiar i możliwość utrzymać dany składnik aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do terminu jego wymagalności, lub do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, jeżeli nastąpiła zmiana intencji lub możliwości albo minęły „dwa kolejne lata obrotowe”, o których mowa w notcie 2.6.3. sprawozdania finansowego.

W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży z określonym terminem wymagalności, uprzednie zyski i straty związane z takim składnikiem, które zostały ujęte w innych całkowitych dochodach amortyzuje się i ujmuje w rachunku zysków i strat przez okres pozostały do terminu wymagalności, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Wszelkie różnice pomiędzy nowym

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

zamortyzowanym kosztem i kwotą umorzeniową amortyzuje się przez pozostały okres do terminu wymagalności składnika aktywów przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, podobnie do amortyzacji premii lub dyskonta.

Bank może przeklasyfikować aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy w przypadku wystąpienia wyjątkowych okoliczności.

Składnik aktywów finansowych jest reklasyfikowany według jego wartości godziwej w dniu reklasyfikacji. Zyski lub straty, które zostały ujęte w rachunku zysków i strat do momentu reklasyfikacji, nie podlegają odwróceniu. Wartość godziwą składnika aktywów finansowych w dniu reklasyfikacji uznaje się odpowiednio za jego nowy koszt lub nowy zamortyzowany koszt.

2.8. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień sprawozdawczy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek zajścia wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu w księgach Banku danego składnika aktywów (tzw. zdarzenie powodujące stratę) oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) mają wpływ na dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych przyszłe przepływy pieniężne, które można wiarygodnie oszacować.

Zidentyfikowanie pojedynczego zdarzenia powodującego utratę wartości może nie być możliwe – wówczas utratę wartości będzie determinować łączny efekt kilku zdarzeń. Potencjalne straty oczekiwane w wyniku przyszłych zdarzeń, bez względu na prawdopodobieństwo ich wystąpienia, nie są rozpoznawane.

W oparciu o wymogi MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena oraz zalecenia zawarte w Rekomendacji R Komisji Nadzoru Finansowego, Bank zdefiniował katalog przesłanek utraty wartości dostosowany do profilu działalności Banku.

W zakresie portfela ekspozycji detalicznych Bank zdefiniował następujące przesłanki utraty wartości:

- opóźnienie w spłacie przekraczające 90 dni,
- stwierdzenie wyłudzenia kredytu przez klienta,
- otrzymanie informacji o śmierci kredytobiorcy,
- wypowiedzenie umowy przez Bank,
- kwestionowanie przez kontrahenta istnienia ekspozycji kredytowej na drodze sądowej,
- wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec pożyczkobiorcy,
- pogorszenie wyników analizy scoringowej,
- restrukturyzacja ekspozycji po 90 dniu przeterminowania,

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

- uzyskanie informacji o problemach finansowych kredytobiorcy.
- blokada limitu dla produktów odnawialnych.

W zakresie portfela ekspozycji korporacyjnych Bank identyfikuje przesłanki utraty wartości przede wszystkim w oparciu o następujące kryteria:

- znaczące trudności finansowe kontrahenta na podstawie negatywnej oceny sytuacji finansowej kontrahenta,
- niedotrzymanie warunków umowy,
- przyznanie kontrahentowi ustępstwa przez bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku bank by nie udzielił. Poprzez ustępstwo rozumie się każdą zmianę warunków umowy wobec Klienta doświadczającego problemów finansowych,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej kontrahenta,
- zanik aktywnego rynku na daną bilansową ekspozycję kredytową ze względu na problemy finansowe emitenta,
- uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego lub bankructwie klienta,
- wypowiedzenie umowy,
- znaczące pogorszenie wyników analizy ratingowej,
- kwestionowanie bilansowej ekspozycji kredytowej przez kontrahenta na drodze postępowania sądowego,
- wniosek banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec kontrahenta,
- nieznane miejsca pobytu i nieujawniony majątek kontrahenta,
- obniżenie przez uznaną i powszechnie akceptowaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej (agencję ratingową) ratingu kontrahenta,
- w makrootoczeniu wystąpiły sygnały mogące mieć negatywny wpływ na ryzyko działalności klienta,
- wystąpiły negatywne wiadomości medialne na temat klienta, inne sygnały, zmiany mogące mieć negatywny wpływ na ryzyko działalności klienta,
- istotna zmiana wartości lub jakości kluczowych zabezpieczeń,
- spadek obrotów przechodzących przez rachunki w Banku,
- dla klientów, którzy zaliczani są do klasy aktywów Instytucje Finansowej - utrata licencji,
- dla klientów, którzy zaliczani są do klasy aktywów rządu i banki centralne – moratorium płatnicze.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Uszczegółowienie przesłanek utraty wartości zostało zawarte w instrukcjach wewnętrznych Banku.

Proces identyfikacji przesłanek utraty wartości dla portfela korporacyjnego wspierany jest przez funkcjonujący w Banku system wczesnego ostrzegania.

Ocena utraty wartości aktywów finansowych odbywa się w ramach procesu analizy indywidualnej oraz analizy grupowej. Analizie indywidualnej podlegają aktywa indywidualnie znaczące określone według kryteriów segmentacji klientów przyjętych przez Bank, oraz wielkości zaangażowania wobec klienta. Analiza grupowa obejmuje natomiast poniższe dwa typy ekspozycji:

- ekspozycje bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości – ekspozycje poddawane są analizie grupowej pod kątem oszacowania odpisu na poniesione, lecz jeszcze niezidentyfikowane straty (model IBNR).
- ekspozycje ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości indywidualnie nieistotne.

2.8.1. Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości pożyczek i należności lub aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, kwota odpisu aktualizującego jest równa różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów, a wartością bieżącą szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem nieponiesionych przyszłych strat kredytowych). Do dyskontowania oczekiwanych przepływów pieniężnych wykorzystywana jest co do zasady pierwotna efektywna stopa procentowa kontraktu.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przyjętego zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy zajęcie jest prawdopodobne czy nie.

Po przeprowadzeniu kalkulacji i ustaleniu wysokości odpisu wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez odpis aktualizujący, a kwota odpisu obciąża rachunek zysków i strat.

Odpisy z tytułu utraty wartości ewidencjonowane są na odrębnych kontach księgowych. Dla celów bilansowych i ustalenia bieżącej wartości księgowej danego składnika aktywów finansowych są one prezentowane łącznie ze składnikami aktywów finansowych, w przypadku których nastąpiła utrata wartości.

Jeżeli w następnym okresie wysokość odpisu z tytułu utraty wartości zmniejszy się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości (np. z poprawą oceny zdolności kredytowej dłużnika), to uprzednio ujęty odpis jest odwracany, a skutki odwrócenia rozpoznawane są w rachunku zysków i strat. Wartość bilansowa składnika aktywów ustalona w wyniku odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości nie może być wyższa niż wartość, która zostałaby określona według zamortyzowanego kosztu w przypadku, gdyby odpis z tytułu utraty wartości nie został rozpoznany.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Należności nieściągalne, przedawnione lub te, w przypadku których Bank podjął decyzję o zaniechaniu windykacji są spisywane w ciężar odpisów na utratę wartości. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, jej wysokość jest wykazywana w rachunku zysków i strat w pozostałych przychodach operacyjnych.

2.8.1.1. Ekspozycje podlegające analizie indywidualnej

Przesłanki utraty wartości ekspozycji indywidualnie istotnych identyfikowane są w ramach standardowego procesu monitorowania portfela kredytowego w zakresie sytuacji finansowej klienta oraz w ramach procesów restrukturyzacji ekspozycji kredytowych wynikających z trudności finansowych klienta.

W przypadku identyfikacji przesłanek utraty wartości kalkulacja odpisów aktualizujących metodą indywidualną polega na porównaniu wartości bilansowej analizowanego zaangażowania kredytowego z wartością oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych do wartości bieżącej pierwotną efektywną stopą procentową kontraktu.

Metoda szacowania przyszłych przepływów pieniężnych oparta jest na określeniu wielkości oczekiwanych przepływów środków pieniężnych wynikających z:

- dobrowolnej spłaty kredytobiorcy,
- realizacji zabezpieczeń.

Odzysk wyznaczany jest w sposób ekspercki w ramach zdefiniowanych przez Bank scenariuszy procesu windykacji oraz założeń związanych z wynikami oceny sytuacji finansowej kredytobiorcy.

W przypadku, gdy łączna zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z dobrowolnych spłat klienta oraz odzysków z zabezpieczeń jest niższa niż wartość bilansowa ekspozycji kredytowej, wówczas zostaje rozpoznana utrata wartości i zaksięgowany odpis aktualizujący.

Jeżeli w wyniku analizy indywidualnej Bank stwierdzi, że nie wystąpiły obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych lub przesłanki wystąpiły, jednak w wyniku analizy indywidualnej nie stwierdzono utraty wartości, to włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych ocenianych grupowo pod kątem utraty wartości. Aktywa oceniane indywidualnie pod kątem utraty wartości, dla których utrata wartości została rozpoznana nie są włączane do oceny grupowej.

2.8.1.2. Ekspozycje podlegające analizie grupowej

W podejściu grupowym identyfikowane są grupy aktywów finansowych o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, które następnie zbiorczo oceniane są pod kątem utraty wartości.

Podział aktywów finansowych na grupy o podobnych cechach ryzyka kredytowego jest przeprowadzany według stosowanego przez Bank systemu segmentacji uwzględniającego: rodzaj produktu, typ klienta, przeterminowanie należności i inne istotne czynniki. Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Bank stosuje odrębne modele grupowe dla oceny utraty wartości grup ekspozycji bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości oraz z zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości:

a) ekspozycje bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości (IBNR)

W przypadku podejścia grupowego stosowanego do ekspozycji bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości kwota utraty wartości jest wyznaczona z wykorzystaniem parametrów: PD (prawdopodobieństwa niewywiązania się dłużnika ze spłaty zobowiązań) oraz LGD (współczynnika straty z tytułu niewywiązania się ze zobowiązań). W przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw zamiast parametru PD stosuje się HDR (historyczne wskaźniki odzwierciedlające odsetek zdarzeń niewywiązania się z zobowiązań w danym okresie czasu).

Parametr PD/HDR estymowany jest metodami statystycznymi w oparciu o obserwowany historycznie (z uwzględnieniem najnowszych obserwacji) odsetek kredytów z utratą wartości dla grup o podobnych cechach ryzyka kredytowego. Dla poszczególnych grup parametr PD jest kalkulowany w horyzoncie czasowym odpowiadającym właściwemu dla danej grupy okresowi ujawnienia strat (LIP).

W celu odzwierciedlenia wysokości straty w momencie zidentyfikowania utraty wartości, Bank wyznacza dla poszczególnych grup ekspozycji parametr LGD.

Poniżej przedstawione są najważniejsze informacje na temat kluczowych założeń i sposobu wyznaczania przez Bank parametrów PD, LIP oraz LGD:

- parametr PD oraz LIP – ekspozycje detaliczne:

Do estymacji parametru PD wykorzystywana jest najnowsza, dostępna na moment estymacji historia. PD szacowane jest jako średnia z 6-ciu wskaźników wyrażających odsetek ekspozycji, dla których w ciągu okresu odpowiadającemu LIP od daty obserwacji pojawia się przesłanka utraty wartości (średnia ta jest ważona liczbą ekspozycji z daty obserwacji). Parametry PD aktualizowane są z częstotliwością miesięczną.

Parametr LIP dla kredytów detalicznych został wyznaczony w oparciu o przeprowadzone analizy ukierunkowane na określenie momentu wystąpienia zdarzenia, w następstwie którego stwierdzono wejście dłużnika w stan utraty wartości. Na 31 grudnia 2014 przyjęty LIP wynosił odpowiednio 9 miesięcy dla portfela kredytów mieszkaniowych oraz 6 miesięcy dla pozostałych kredytów detalicznych.

- parametr PD/HDR oraz LIP – ekspozycje niedetaliczne:

Parametr HDR/PD wykorzystywany w procesie kalkulacji odpisów przypisywany jest na podstawie oceny wiarygodności kredytowej nadanej klientowi w procesie kredytowym. Ocena wiarygodności kredytowej wynika ze skali ratingowej zdefiniowanej w ramach danego systemu/modelu ratingowego, aktualizacja oceny ratingowej odbywa się co kwartał. Parametry HDR/PD przypisane do poszczególnych klas ratingowych aktualizowane są z częstotliwością roczną. Przyjęta wartość parametru LIP wynosi 6 miesięcy i uwzględnia funkcjonujące procesy związane z monitorowaniem ekspozycji kredytowych klientów niedetalicznych (częstotliwość weryfikacji i raportowania).

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw oraz instytucji finansowych Bank wyznacza parametr HDR w oparciu o wyniki estymacji statystycznej.

Dla pozostałych ekspozycji niedetalicznych, w tym wobec projektów inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, jednostek sektora publicznego, z uwagi na to, że brak jest reprezentatywnej próby klientów z rozpoznaną utratą wartości identyfikowanych historycznie, parametr PD wyznaczany jest w oparciu o założenia wewnętrznych systemów ratingowych oraz oczekiwań ekspertów dotyczące poziomu oczekiwanej szkodowości.

- parametr LGD – ekspozycje detaliczne:

Podejście do przypisywania parametru LGD różni się w podziale na ekspozycje zabezpieczone i niezabezpieczone. Parametr LGD dla ekspozycji zabezpieczonych ma na celu odzwierciedlić stratę na skutek nieodzyskania pełnej wartości zabezpieczenia. Dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie parametr LGD wyznaczany jest w oparciu o historycznie obserwowane stopy odzysków (RR; recovery rate) na podstawie rzeczywistych danych z procesu sprzedaży zabezpieczeń (bezpośrednio od komorników lub od zewnętrznych agencji pośrednictwa w obrocie nieruchomościami) odnoszonych do ostatniej wykorzystywanej przez Bank (przed datą sprzedaży) wyceny zabezpieczenia.

W przypadku ekspozycji niezabezpieczonych LGD kalkulowane jest na podstawie historycznie obserwowanych odzysków pomniejszonych o koszty jakie ponosi Bank w celu odzyskania swoich należności, uwzględniając odsetek klientów którzy w okresie 12 miesięcy od rozpoznania utraty wartości uregulowali zaległość wobec Banku. Estymacja przeprowadzona jest na portfelu rachunków, dla których Bank rozpoznał utratę wartości, przy czym kryterium wyodrębniania jednorodnych grup klientów jest ustanowione na poziomie portfela produktowego oraz liczby miesięcy od momentu zidentyfikowania utraty wartości danego rachunku. Zatem dla danego segmentu produktowego parametr LGD przyjmuje formę krzywej, która rośnie wraz z upływem czasu od momentu zidentyfikowania utraty wartości. Dla portfela ekspozycji bez utraty wartości przypisywany jest parametr agregujący informację o odzyskach występujących na całej przestrzeni założonego okresu odzysku. Ponadto, odzyski są korygowane o historycznie obserwowane wyniki transakcji sprzedaży portfeli należności z utratą wartości oraz cen uzyskanych przez Bank z tych sprzedaży.

- Parametr LGD – ekspozycje niedetaliczne:

Parametru LGD przypisywany jest na poziomie pojedynczej ekspozycji kredytowej w oparciu o informacje dotyczące wartości i kategorii zabezpieczenia dostarczonego przez klienta. Na podstawie informacji o kategorii zabezpieczenia przypisywany jest parametr odzwierciedlający oczekiwane przepływy z realizacji zabezpieczenia oraz średni czas w jakim oczekiwane są odzyski. Wspomniane wyżej parametry wyznaczane są ekspercko. W zależności od poziomu zabezpieczenia indywidualnej ekspozycji, Bank jako źródło odzysku identyfikuje w części zabezpieczonej przepływy z tytułu zabezpieczeń oraz dobrowolne spłaty klienta. W przypadku spłat ze źródeł innych niż realizacja zabezpieczeń, założenia dotyczące oczekiwanego poziomu odzysku oraz czasu, w którym zostanie zrealizowany wyznaczone są w sposób

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

ekspercki. Efektywna wartość parametru LGD przypisana do kontraktu uwzględnia zarówno odzyski z zabezpieczeń, jak i przepływy z innych źródeł, jak również koszt pieniądza w czasie.

b) Ekspozycje ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości

W odniesieniu do ekspozycji, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, kwota utraty wartości jest wyznaczana metodą grupową w oparciu o oczekiwaną zdyskontowaną kwotę przyszłych przepływów pieniężnych wyznaczaną na podstawie historycznych parametrów strat lub odzysków.

Podejście do wyliczania odpisu z tytułu utraty wartości różni się w podziale na ekspozycje zabezpieczone i niezabezpieczone. W przypadku ekspozycji zabezpieczonych odpis wyznaczany jest jako różnica pomiędzy wartością bilansową ekspozycji i zdyskontowaną wartością oczekiwanych odzysków z zabezpieczeń (uwzględniając średni czas oraz stopę odzysku charakterystyczną dla danego typu zabezpieczenia, wyznaczone w sposób ekspercki). Dodatkowo brane jest pod uwagę prawdopodobieństwo powrotu do regularnej obsługi zadłużenia oraz prawdopodobieństwo ponownego przejścia do kategorii z utratą wartości po odnotowaniu „uzdrowienia”.

W przypadku ekspozycji niezabezpieczonych, założenia dotyczące kalkulacji parametru LGD określone zostały w części dedykowanej opisowi modelu IBNR, przy czym dla ekspozycji z utratą wartości estymowana wartość parametru LGD przypisywana jest z tej części krzywej LGD, która odpowiada indywidualnej dla danego rachunku informacji o liczbie miesięcy od zidentyfikowania utraty wartości.

Kalkulacja odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości weryfikowana jest w ramach procesu zarządzania ryzykiem modeli w związku z tym że stosowane przez Bank modele kalkulacji odpisów oraz estymacji parametrów ryzyka są obarczone ryzykiem jakości danych, założeń, metodologicznym oraz administrowania. W ramach procesu zarządzania ryzykiem modeli przeprowadzana jest ocena jakości procesu administrowania modelami oraz weryfikacja historyczna przyjętych parametrów, która ma na celu zminimalizowanie ryzyka przyjęcia błędnych parametrów. Proces zarządzania ryzykiem modeli nadzorowany jest przez Komitet Walidacji Modeli.

2.8.2. Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

Jeśli zmniejszenie wartości godziwej aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży ujmowane było w kapitale własnym i występują obiektywne przesłanki utraty wartości tego składnika aktywów, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym są przenoszone z kapitału i ujmowane w rachunku zysków i strat, nawet jeśli składnik aktywów finansowych nie został wyłączony ze sprawozdania z sytuacji finansowej Banku.

Kwota skumulowanych strat, która zostaje przeniesiona z kapitału własnego do rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą (pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat).

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

W przypadku wystąpienia utraty wartości aktywa finansowego klasyfikowanego jako dostępne do sprzedaży, dla którego wcześniej ujęto w kapitałach własnych zwyżki z przeszacowania do wartości godziwej, wartość odpisu z tytułu utraty wartości najpierw pomniejsza kapitał własny, a następnie – jeżeli kwota uprzednio ujętych zwyżek jest niewystarczająca na pokrycie utraty wartości – różnicę odnosi się do rachunku zysków i strat w pozycji „Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe”.

Odniesionych do rachunku zysków i strat odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych zaliczanych do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży nie odwraca się.

W przypadku instrumentów dłużnych, jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to odpis z tytułu utraty wartości należy odwrócić, a kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

2.9. Inwestycje w jednostkach zależnych

Jednostki zależne to jednostki, w odniesieniu, do których Bank posiada, pośrednio lub bezpośrednio, ponad 50% udziałów w głosach na walnym zgromadzeniu lub wobec których Bank sprawuje kontrolę nad ich działalnością operacyjną.

Bank sprawuje kontrolę na jednostką, w której dokonano inwestycji, wtedy i tylko wtedy, gdy Bank jednocześnie:

- sprawuje władzę na jednostką, w której dokonano inwestycji,
- z tytułu swojego zaangażowania w jednostce, w której dokonano inwestycji, podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych, oraz
- posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką, w której dokonano inwestycji do wywierania wpływu na wysokość swoich wyników finansowych.

2.10. Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu

Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie.

Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (sell buy back, repo) na moment zawarcia ujmuje się w Zobowiązaniach wobec banków lub Zobowiązaniach wobec klientów, w zależności od kontrahenta transakcji.

Transakcje zakupu papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odsprzedaży (buy sell back, reverse repo) prezentowane są w aktywach: jako Należności od banków lub Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w zależności od kontrahenta transakcji.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu wyceniane są analogicznie do pozostałych pozycji prezentowanych w danej grupie aktywów lub pasywów. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszt/przychód odsetkowy i rozliczana w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Bank dokonuje oceny, w jakim stopniu ryzyko i korzyści związane z aktywem pozostają w Banku. Papiery wartościowe będące składnikiem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej i podlegają wycenie według zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych.

2.11. Pochodne instrumenty finansowe

2.11.1. Ujęcie i wycena

Instrumenty pochodne klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i prezentowane w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej, po stronie aktywów bądź pasywów. Instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej, bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży. Instrument pochodny jest aktywem, jeśli jego wartość godziwa jest dodatnia, a zobowiązaniem – gdy jego wartość godziwa jest ujemna.

Najlepszą podstawą do wyznaczenia wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). W pozostałych przypadkach jest to wartość godziwa określona na podstawie modelu wyceny, bazującego na danych pozyskanych z aktywnego rynku. Wykorzystywane przez Bank techniki bazują między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych, krzywych dochodowości oraz uznanych modelach wyceny opcji.

Zmiany wartości godziwej ujmowane są w rachunku zysków i strat – wartość tę zalicza się do wyniku z tytułu instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej (za wyjątkiem odmiennego sposobu ujęcia w przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń – por. nota 2.11.3. sprawozdania finansowego). Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są jako pozycje pozabilansowe od dnia zawarcia transakcji przez cały okres ich trwania.

2.11.2. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są składnikiem instrumentu złożonego zawierającego również umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym, która sprawia, iż część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego, np. w oparciu o stopę procentową, kurs walutowy, indeks kredytowy lub indeks cen, cenę instrumentu finansowego, rating kredytowy lub inną zmienną – pod warunkiem, że zmienna ta nie jest specyficzna dla żadnej ze stron kontraktu.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Oceny czy dana umowa zawiera wbudowany instrument pochodny dokonuje się na moment przystąpienia do umowy. Ponowna ocena jest dokonywana jedynie wtedy, gdy nastąpią zmiany w umowie istotnie wpływające na wynikające z niej przepływy pieniężne.

Przepisy MSSF UE wymagają wydzielenia z umów bazowych instrumentów wbudowanych, które spełniają określone warunki.

Instrument pochodny wykazywany jest odrębnie, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- złożony instrument nie jest wyceniany w wartości godziwej, ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat,
- charakter ekonomiczny wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem ekonomicznym umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,
- odrębny instrument, którego charakterystyka odpowiadałaby cechom wbudowanego instrumentu pochodnego, spełniałby definicję instrumentu pochodnego.

Wydzielone instrumenty wbudowane są wyceniane na zasadach obowiązujących dla instrumentów pochodnych, natomiast umowa zasadnicza – na podstawie odpowiedniego standardu MSSF UE.

Wycena prezentowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Zmiany w wycenie do wartości godziwej wydzielonych wbudowanych instrumentów pochodnych odnoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik nainstrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany.

Bank zalicza do tej kategorii instrumenty wbudowane w lokaty strukturyzowane. Do instrumentów wbudowanych zaliczane są również posiadane przez Bank obligacje zamienne na akcje, które wyceniane są według kosztu zakupu z uwzględnieniem ewentualnej utraty wartości.

2.11.3. Rachunkowość zabezpieczeń

Bank może wykorzystywać pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stóp procentowych wynikającymi z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej. W tym celu Bank posługuje się relacjami zabezpieczającymi wartość godziwą (fair value hedge) i relacjami zabezpieczającymi przepływy pieniężne (cash flow hedge).

2.11.3.1. Kryteria

Rachunkowość zabezpieczeń stosowana jest przez Bank, gdy spełnione są wszystkie poniższe warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również zdefiniowano cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanawiania zabezpieczeń. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, pozycji lub transakcji zabezpieczanej, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

wartości godziwej lub zmian przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej związanych z zabezpieczanym ryzykiem,

- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia jest wysoce prawdopodobna oraz będzie stanowić ekspozycję narażoną na zmiany przepływów pieniężnych, co w rezultacie będzie miało wpływ na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Bank wyznacza pewne instrumenty pochodne jako zabezpieczające wartość godziwą lub zabezpieczające przepływy pieniężne. W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem w Banku oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji oraz charakter zabezpieczanego ryzyka. Bank dokumentuje również w momencie ustanowienia zabezpieczenia i na bieżąco ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej.

2.11.3.2. Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania bądź uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zyski lub straty wynikające z przeszacowania instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) lub komponent walutowy jego wartości bilansowej (dla instrumentów finansowych inne niż instrumenty pochodne) wykazuje się w rachunku zysków i strat.

W przypadku pozycji zabezpieczanej, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu, zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

W przypadku pozycji zabezpieczanej, którą są aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Różnica pomiędzy zmianą wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego a zmianą wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego, stanowiąca wynik nieefektywności relacji zabezpieczającej ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”.

2.11.3.3. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywną część zabezpieczenia ujmowane są bezpośrednio w pozostałych dochodach całkowitych. Kwoty odniesione bezpośrednio na pozostałe dochody całkowite przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na rachunek zysków i strat. Część nieefektywną zabezpieczenia ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”.

2.11.3.4. Zaprzestanie stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji (w przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych) – w takim przypadku wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat,

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

- Bank unieważnia powiązanie zabezpieczające – w takim przypadku wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat (chyba że zabezpieczenie przepływów pieniężnych dotyczyło realizacji planowanej transakcji – wtedy skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji lub do momentu gdy zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, kiedy to reklasyfikuje się je do rachunku zysków i strat).

Za wygaśnięcie lub rozwiązanie instrumentu zabezpieczającego nie uważa się zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę.

2.12. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane do kategorii: zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

Bank decyduje o klasyfikacji zobowiązania finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

Do kategorii zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu zaliczane są pochodne instrumenty finansowe. Pochodne instrumenty finansowe wyceniane są do wartości godziwej poprzez wynik finansowy (chyba że są wyznaczonymi i efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi; por. nota 2.11.3. sprawozdania finansowego).

Do kategorii pozostałych zobowiązań finansowych klasyfikowane są zobowiązania inne niż wycenianie do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do wyniku finansowego, obejmujące głównie zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych, klientów oraz zobowiązania podporządkowane. W momencie początkowego ujęcia taki składnik zobowiązań finansowych wycenia się w wartości godziwej, która jest powiększana lub pomniejszana o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do emisji składnika zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

2.13. Zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku, lub
- obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Główne zobowiązania pozabilansowe Banku to przyznane linie kredytowe, a także udzielone gwarancje finansowe, które wymagają od wystawcy dokonania wyspecyfikowanych wypłat pokrywających stratę poniesioną przez posiadacza z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnym z warunkami instrumentu dłużnego. Tego rodzaju gwarancji finansowych Bank udziela innym bankom, instytucjom finansowym i innym organizacjom w imieniu klientów w celu zabezpieczenia kredytów, linii kredytowych i innych bankowych narzędzi finansowania.

W momencie początkowego ujęcia, gwarancje finansowe wycenia się w wartości godziwej na dzień udzielenia gwarancji. Po początkowym ujęciu zobowiązania Banku wynikające z takich gwarancji wycenia się według wartości wyższej z: wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 *Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe* oraz początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach o skumulowane odpisy amortyzacyjne.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy. Rezerwa z tytułu zobowiązań pozabilansowych wyliczana jest w oparciu o ustanowiony limit i możliwą do odzyskania kwotę należności rozumianą jako bieżącą wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dyskontowanych za pomocą rynkowych stóp procentowych. Przyszłe przepływy dotyczące zobowiązań pozabilansowych oblicza się na podstawie dostępnego limitu oraz terminu odpowiadającego końcowej dacie tego zobowiązania i prawdopodobieństwa wypływu środków z Banku.

W zobowiązaniach pozabilansowych Bank prezentuje również gwarancje niefinansowe, np. gwarancje właściwego wykonania kontraktu, gwarancje przetargowe, rękojmie i akredytywy typu „standby” dotyczące poszczególnych transakcji.

2.14. Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu

Bank decyduje o klasyfikacji aktywa finansowego w momencie jego początkowego ujęcia. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się co do zasady w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu Bank wycenia do wartości godziwej aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Do wyceny instrumentów finansowych w wartości godziwej, dla których istnieje aktywny rynek, wykorzystuje się ceny rynkowe publikowane przez rzetelne i wiarygodne źródła, np. serwis Reuters, Bloomberg, GPW, itp. Instrumenty finansowe wyceniane są względem cen ogłaszanych w wymienionych wyżej serwisach, przyjmując dla aktywów stronę BID. Do wyceny instrumentów finansowych stosowane są:

- ceny zamknięcia rynku dla rynków regulowanych,
- ceny fixingowe dla rynku OTC,
- ceny podawane przez pośredników (Brokerów) dla rynku OTC w przypadku braku cen fixingowych.

W przypadku, gdy nie jest dostępna wiarygodna cena rynkowa instrumentu finansowego, wycena przeprowadzana jest w oparciu o cenę teoretyczną zbudowaną na podstawie modelu krzywej dochodowości. Model krzywej dochodowości oparty jest na notowaniach rynkowych z rynku pieniężnego oraz kontraktów swap dla poszczególnych walut. Model wyceny zawiera elementy korekty o ryzyko kredytowe.

W odniesieniu do kapitałowych instrumentów finansowych, które nie są notowane na aktywnym rynku, Bank nie dokonuje ich wyceny do wartości godziwej, ponieważ ich wiarygodna wycena nie jest możliwa. Instrumenty te wyceniane są według kosztu nabycia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości.

Po początkowym ujęciu Bank wycenia według zamortyzowanego kosztu aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz pożyczki i należności.

Metoda zamortyzowanego kosztu jest metodą ustalenia wartości instrumentu finansowego, poprzez ujęcie wartości, w jakiej instrument finansowy został wyceniony w momencie początkowego ujęcia, pomniejszenie jej o spłaty kwoty kapitału, powiększenie lub pomniejszenie o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic między wartością początkową, a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszenie jej o odpisy z tytułu utraty wartości.

2.15. Wyłączenie instrumentów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub gdy Bank przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Bank przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub gdy Bank zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów poza Bank.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Bank ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Bank przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej i jednocześnie odrębnie rozpoznaje jako aktywa lub zobowiązania wszelkie prawa i obowiązki zachowane przez Bank lub powstałe podczas tego transferu,

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

- jeżeli Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- jeżeli Bank nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, Bank ustala, czy zachował kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku do wysokości wynikającej z kontynuowanego zaangażowania, a w przypadku braku kontroli składnik aktywów finansowych jest wyłączany i jednocześnie odrębnie rozpoznawane są jako aktywa lub zobowiązania wszelkie prawa i obowiązki zachowane przez Bank lub powstałe podczas tego transferu.

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

2.16. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są niemającymi formy fizycznej, ale możliwymi do zidentyfikowania niepieniężnymi składnikami majątkowymi kontrolowanymi przez Bank, powodującymi w przyszłości wpływ do Banku korzyści ekonomicznych powiązanych bezpośrednio z tymi aktywami.

Do wartości niematerialnych zalicza się głównie:

- licencje na oprogramowanie komputerowe,
- koszty zakończonych prac rozwojowych,
- markę,
- bazę relacji z klientami,
- wartość firmy.

Wartości niematerialne Banku początkowo wykazuje się według kosztu historycznego – w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia programu komputerowego obejmuje:

- cenę zakupu, należną dostawcy, pomniejszoną o udzielone rabaty i upusty, a powiększoną o cło i podatek akcyzowy od importu oraz podatek od towarów i usług nie podlegający odliczeniu,
- wszystkie inne dające się bezpośrednio przyporządkować nakłady lub koszty związane z dostosowaniem nabytego oprogramowania do używania lub z jego wytworzeniem we własnym zakresie, zgodnie z przeznaczeniem planowanym przez Bank, naliczone od dnia nabycia lub od dnia rozpoczęcia wytwarzania do dnia przekazania oprogramowania do używania.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Do bezpośrednich nakładów lub kosztów zalicza się w szczególności:

- koszty konsultacji zewnętrznych,
- koszty uruchomienia i testów sprawdzających działanie programów komputerowych,
- koszty świadczeń pracowniczych pracowników Banku, w odniesieniu do nabytego lub wytworzonego oprogramowania wskazanego w ramach danego projektu IT, poniesione wyłącznie w związku z jego dostosowaniem do wymogów Banku lub wytworzeniem we własnym zakresie. Do kosztów tych zalicza się krótkoterminowe świadczenia pracownicze (koszty osobowe) pracowników obejmujące: wynagrodzenia zasadnicze, godziny nadliczbowe, premie, które można odnieść do danego oprogramowania, wszystkie pochodne związane z wyżej wymienionymi świadczeniami pracowniczymi.

Późniejsza wycena obejmuje pomniejszenie tej wartości o umorzenie, którego dokonuje się przez szacowany okres użyteczności danego składnika aktywów i zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, wynikające z przeprowadzanych testów na utratę wartości (w przypadku zidentyfikowania istotnych przesłanek utraty wartości podczas okresowych przeglądów wartości niematerialnych). Nie dokonuje się odpisów amortyzacyjnych składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Przeglądu, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości dokonuje się na każdy dzień sprawozdawczy. Jeśli wystąpiły takie przesłanki, ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne” w okresie, którego dotyczy, jeżeli wartość księgową wartości niematerialnej przekracza jej wartość odzyskiwalną. Odpis ten może ulec odwróceniu, ale tylko do takiego poziomu, aby wartość księgową składnika aktywów nie przekroczyła wartości księgowej, którą miałby ten składnik aktywów (po pomniejszeniu o kwotę amortyzacji), jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty ze sprzedaży wartości niematerialnych prezentowane są odpowiednio jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

2.16.1. Koszty zakończonych prac rozwojowych

Koszty związane z etapem prac badawczych prowadzonego przedsięwzięcia lub koszty związane z bieżącym utrzymaniem wartości niematerialnych odnoszone są w koszty z chwilą poniesienia.

Koszty związane z etapem prac rozwojowych, jeżeli spełniają warunki kwalifikacji, ujmuje się jako wartości niematerialne. W szczególności koszty wytworzenia przez Bank we własnym zakresie dających się zidentyfikować unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Bank, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmuje się jako wartości niematerialne.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Okres amortyzacji równy jest okresowi ekonomicznej użyteczności aktywowanych prac rozwojowych.

2.16.2. Inne wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych, poza aktywowanymi kosztami zakończonych prac rozwojowych, zalicza się przede wszystkim zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe, które aktywuje się w wysokości ceny nabycia, tj. kosztów poniesionych na zakup i dostosowanie nabytego konkretnego oprogramowania komputerowego do używania zgodnie z wymogami Banku.

Amortyzację oprogramowania nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia jego wartości początkowej przez okres użytkowania, który wynosi co do zasady 5 do 10 lat.

2.17. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego (ceny nabycia lub kosztu wytworzenia) pomniejszonego o umorzenie i zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem i przystosowaniem do używania lub wytworzeniem danych aktywów.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych ponoszone są głównie na dostosowanie do potrzeb Banku wynajmowanych lokali z przeznaczeniem na placówki obsługi klientów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub ujmuje jako odrębny składnik tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi dodatkowy wpływ korzyści ekonomicznych dla Banku, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych, zaś cenę nabycia lub koszt wytworzenia danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć.

Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Amortyzację składników rzeczowych aktywów trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, jeżeli jest istotna, na przestrzeni szacunkowego okresu ich użytkowania.

Okresy amortyzacji stosowane co do zasady dla podstawowych kategorii rzeczowych aktywów trwałych wynoszą:

Ulepszenia w obcych środkach trwałych (w budynkach lub lokalach)	12 lat lub w okresie trwania umowy najmu, w zależności który okres jest dłuższy
Urządzenia techniczne i maszyny	3 - 5 lat
Komputery	3 - 5 lat
Środki transportu	5 lat
Inne środki trwałe	5 - 10 lat

Przyjęte okresy użytkowania weryfikowane są, co najmniej raz w roku.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Przeglądu, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości środków trwałych dokonuje się na każdy dzień sprawozdawczy. Jeśli wystąpiły takie przesłanki, ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczy, jeżeli wartość księgowa składnika aktywów przekracza jego wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony, ale tylko do takiego poziomu, aby wartość księgowa aktywów nie przekroczyła wartości księgowej, którą miałyby ten składnik aktywów (po pomniejszeniu o kwotę amortyzacji), jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty ze sprzedaży środków trwałych prezentowane są odpowiednio jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

2.18. Leasing

Bank jest stroną umów leasingowych, na podstawie których przyjmuje do odpłatnego użytkowania środki trwałe na uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Bank jest zakres, w jakim ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Umowy leasingowe, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego.

Przedmiot leasingu finansowego jest ujmowany w aktywach Banku jako środek trwały w kwocie równej mniejszej z: wartości godziwej przedmiotu leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Jednocześnie Bank rozpoznaje zobowiązanie w tej wartości.

Opłaty leasingowe są dzielone między zmniejszenie salda zobowiązania (w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek leasingowych od pozostałego do spłaty zobowiązania) i koszty opłat leasingowych. Koszty z tytułu leasingu finansowego ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Aktywa trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jeżeli brak jest uzasadnionej pewności, iż po zakończeniu umowy leasingu finansowego, nastąpi przeniesienie własności przedmiotu leasingu, aktywa amortyzuje się przez okres krótszy z: okres wynikający z umowy leasingowej lub szacowany okres użyteczności ekonomicznej aktywa.

Umowy leasingowe, na mocy których nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu klasyfikowane są jako umowy leasingu operacyjnego.

Całość opłat z tytułu leasingu operacyjnego (w tym raty leasingowe) jest ujmowana jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

2.19. Środki pieniężne

Do środków pieniężnych oraz ich ekwiwalentów na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych zaliczane są płynne aktywa krótkoterminowe (do 3 miesięcy), które nie są narażone na ryzyko istotnej zmiany wartości, takie jak:

- kasa i środki w Banku Centralnym,
- środki na rachunkach nostro oraz lokaty międzybankowe o terminach zapadalności do 3 miesięcy.

Ekwiwalenty środków pieniężnych służą realizacji krótkoterminowych obciążeń pieniężnych i nie mają na celu działalności inwestycyjnej lub innej.

2.20. Rezerwy

Rezerwy tworzone są, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek świadczenia (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wykorzystania już posiadanych lub przyszłych aktywów Banku oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej, która odzwierciedla koszt pieniądza dla Banku (może to być stopa wolna od ryzyka) oraz przy uwzględnieniu ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Bank tworzy w szczególności rezerwy:

- na bieżące zobowiązania wobec pracowników wynikające ze stosunku pracy, jak również rezerwy związane z długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi wyceniane metodą aktuarialną,
- na skutki toczącego się postępowania sądowego,
- na koszty restrukturyzacji.

Rezerwy na bieżące zobowiązania tworzone są w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych lub ogólnych kosztów administracyjnych. Na dzień, w którym nastąpiło zmniejszenie lub ustanie ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, niewykorzystane rezerwy są co do zasady odnoszone w pozostałe przychody operacyjne Banku.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są następujące warunki:

- Bank posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji (który określa co najmniej działalność lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony) oraz

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

- Bank rozpoczął wdrażanie planu lub ogłosił główne elementy planu zainteresowanym stronom (czym wzbudził oczekiwania stron, których plan dotyczy, co do planowanych działań restrukturyzacyjnych).

Bank ustala wysokość rezerwy na koszty restrukturyzacji na podstawie najlepszych dostępnych oszacowań bezpośrednich nakładów wynikających z restrukturyzacji, a niezwiązanych z bieżącą działalnością Banku.

2.21. Kapitały

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem Banku.

Kapitał podstawowy obejmuje zarejestrowany kapitał akcyjny. Wartość kapitału zaprezentowana w sprawozdaniu finansowym odpowiada wartości kapitału zakładowego Banku i wykazana jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

Do kapitałów własnych zaliczane są również: niepodzielony wynik finansowy, który składa się z niepodzielonego wyniku roku bieżącego oraz wyniku lat poprzednich, a także następujące pozycje:

- kapitał zapasowy, powstały ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej oraz tworzony z odpisów z zysku. Na kapitał zapasowy przekazuje się przynajmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej wysokości kapitału zakładowego,
- kapitał rezerwowy, w tym fundusz ogólnego ryzyka bankowego, tworzony z odpisów z zysku, przeznaczony, zgodnie ze statutem Banku, na pokrycie strat bilansowych,
- kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- część efektywną relacji zabezpieczających przepływy pieniężne,

2.22. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący i odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat.

Podatek bieżący obliczany jest w oparciu o wynik księgowy brutto skorygowany o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty nieuznawane przez przepisy podatkowe za koszty uzyskania przychodu oraz o koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi. Ponadto dla celów podatkowych wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu.

Przy ustalaniu odroczonego podatku dochodowego uwzględnia się wartość aktywów i rezerwy na odroczony podatek na dzień sprawozdawczy rozpoczynający i kończący okres sprawozdawczy. Wartość odroczonego

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

podatku dochodowego na dzień sprawozdawczy ustala się z zastosowaniem metody bilansowej jako zmianę stanu pozycji bilansowych - aktywów i rezerw na odroczonego podatek dochodowy.

Z uwagi na odmienną momentu uznania przychodu za osiągnięty lub kosztu za poniesiony w rozumieniu przepisów prawa bilansowego i podatkowego Bank tworzy rezerwę oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Podatek dochodowy odroczonego ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego, przeliczoną odpowiednią stawką podatkową.

Podatek dochodowy odroczonego w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub (w przypadku skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na inne dochody całkowite) w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji Pozostałe dochody całkowite. Bank tworzy rezerwę na podatek odroczonego w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych.

Kwoty podatku odroczonego oblicza się w wysokości stawki podatkowej, która według przewidywań będzie stosowana wówczas, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub zobowiązanie rozliczone, przyjmując za podstawę stawki podatkowe i przepisy podatkowe, obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego. Aktywa z tytułu podatku odroczonego i rezerwy na podatek odroczonego nie podlegają dyskontowaniu.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.23. Pozostałe pozycje

Pozycja „Inne aktywa” obejmuje przede wszystkim:

- koszty zapłacone z góry, a dotyczące późniejszych okresów sprawozdawczych,
- przychody do otrzymania,
- aktywa przejęte za długi.

Koszty zapłacone z góry ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty kontrahentowi i rozlicza w czasie do rachunku zysków i strat metodą liniową, przez okres którego dotyczy zapłacona kwota kosztów.

Pozycja przychodów do otrzymania obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody dotyczące bieżącego okresu, a które zostaną otrzymane w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Aktywa przejęte za długi wykazuje się według ich wartości godziwej.

Pozycja „Pozostałe zobowiązania” obejmuje przede wszystkim:

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

- rozrachunki międzybankowe,
- rozliczenia międzyokresowe kosztów,
- przychody przyszłych okresów.

Pozycja rozrachunków międzybankowych składa się z nierozliczonego na dzień sprawozdawczy salda zobowiązań wobec banków. Rozliczenia te przeprowadzane są za pośrednictwem Krajowej Izby Rozliczeniowej (KIR).

Rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią koszty do zapłacenia głównie z tytułu gospodarki własnej, nieudokumentowane fakturą zakupu. Koszty te dotyczą bieżącego okresu sprawozdawczego i ujmowane są w księgach rachunkowych w momencie wykonania usługi lub dostawy, tj. powstania zobowiązania. Są płatne w późniejszym okresie w momencie otrzymania faktur od dostawców. Pozycja przychody przyszłych okresów obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych.

2.24. Połączenie jednostek gospodarczych

Połączenia jednostek gospodarczych, nie pozostających pod wspólną kontrolą, rozlicza się metodą nabycia. W dniu nabycia ujmuje się, osobno od wartości firmy, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa oraz przejęte zobowiązania. Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenia się według ich wartości godziwych na dzień nabycia.

Wartość firmy ujmuje się na dzień nabycia i wycenia w kwocie nadwyżki sumy przekazanej zapłaty wycenianej według wartości godziwej na dzień nabycia nad kwotę netto, ustaloną na dzień nabycia, wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych według wartości godziwej na dzień nabycia.

Jeżeli kwota netto, ustalona na dzień nabycia, wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych według wartości godziwej na dzień nabycia jest wyższa od sumy przekazanej zapłaty wycenianej według wartości godziwej na dzień nabycia różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

2.25. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

2.25.1. Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane i zastosowane przez Bank od 1 stycznia 2014 w zakresie, który dotyczył działalności Banku

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1 stycznia 2014)	Tak	<p>Nowy standard zastępuje wytyczne w sprawie kontroli i konsolidacji zawarte w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” oraz w interpretacji SKI-12 „Konsolidacja – jednostki specjalnego przeznaczenia”. MSSF 10 zmienia definicję kontroli w taki sposób, by dla wszystkich jednostek obowiązywały te same kryteria określania kontroli. Zmienionej definicji towarzyszą obszernie wytyczne dotyczące zastosowania.</p> <p>Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe Banku.</p>
MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1 stycznia 2014)	Tak	<p>Nowy standard zastępuje MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” oraz interpretację SKI-13 „Wspólnie kontrolowane jednostki – niepieniężny wkład wspólników”. Zmiany w definicjach ograniczyły liczbę rodzajów wspólnych przedsięwzięć do dwóch: wspólne operacje i wspólne przedsięwzięcia. Jednocześnie wyeliminowano dotychczasową możliwość wyboru konsolidacji proporcjonalnej w odniesieniu do jednostek pod wspólną kontrolą. Wszyscy uczestnicy wspólnych przedsięwzięć mają obecnie obowiązek ich ujęcia metodą praw własności.</p> <p>Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe</p>

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
MSSF 12 „Ujawnianie udziałów w innych jednostkach”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1 stycznia 2014)	Tak	<p>Banku.</p> <p>Nowy standard dotyczy jednostek posiadających udziały w jednostce zależnej, wspólnym przedsięwzięciu, jednostce stowarzyszonej lub w niekonsolidowanej jednostce zarządzanej umową. Standard zastępuje wymogi w zakresie ujawniania informacji zawartych obecnie w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”, MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” oraz MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach”. MSSF 12 wymaga, by jednostki ujawniały informacje, które pomogą użytkownikom sprawozdań finansowych ocenić charakter, ryzyko i skutki finansowe inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięciach i niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową. W tym celu nowy standard nakłada wymóg ujawniania informacji dotyczących wielu obszarów, w tym znaczących osądów i założeń przyjmowanych przy ustalaniu, czy jednostka kontroluje, współkontroluje czy posiada znaczący wpływ na inne jednostki; obszernych informacji o znaczeniu udziałów niekontrolujących w działalności i przepływach pieniężnych grupy; sumarycznych informacji finansowych o spółkach zależnych ze znaczącymi udziałami niekontrolującymi, a także szczegółowych informacji o udziałach w niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową.</p> <p>Powyższe zmiany mają charakter prezentacyjny, dodatkowy zakres ujawnień w przypadku Banku nie był znaczący.</p>
Zmieniony MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej	Tak	<p>MSR 27 został zmieniony w związku z opublikowaniem MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”. Celem zmienionego MSR 27 jest określenie wymogów ujmowania i prezentacji inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone w sytuacji gdy jednostka sporządza jednostkowe sprawozdanie finansowe. Wytyczne na temat kontroli oraz</p>

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
		obowiązkowe zastosowanie od 1 stycznia 2014)		skonsolidowanych sprawozdań finansowych zostały zastąpione przez MSSF 10. Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe Banku.
Zmieniony MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1 stycznia 2014)	Tak	Zmiany do MSR 28 wynikały z projektu RMSR na temat wspólnych przedsięwzięć. Rada zdecydowała o włączeniu zasad dotyczących ujmowania wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności do MSR 28, ponieważ metoda ta ma zastosowanie zarówno do wspólnych przedsięwzięć jak też jednostek stowarzyszonych. Poza tym wyjątkiem, pozostałe wytyczne nie uległy zmianie. Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe Banku.
Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych – zmiany do MSR 32	Grudzień 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014 lub później	Tak	Zmiany wprowadzają dodatkowe objaśnienia stosowania do MSR 32, aby wyjaśnić niespójności napotymane przy stosowaniu niektórych kryteriów dotyczących kompensowania. Obejmują one m.in. wyjaśnienie, co oznacza sformułowanie „posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty” oraz że niektóre mechanizmy rozliczania brutto mogą być traktowane jako rozliczane netto w przypadku spełnienia odpowiednich warunków. Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe Banku.
Zmiany w przepisach przejściowych do MSSF 10, MSSF 11, MSSF 12	Czerwiec 2012	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014 lub wcześniej –	Tak	Zmiany precyzują przepisy przejściowe dla MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”. Podmioty przyjmujące MSSF 10 powinny ocenić, czy posiadają kontrolę w pierwszym dniu rocznego okresu dla którego po raz pierwszy zastosowano MSSF 10, a jeżeli wnioski z tej oceny różnią się od wniosków z MSR 27 i SKI 12, wtedy dane

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
		jeżeli standardy które są ich podstawą (MSSF 10, 11 lub 12) zostały zastosowane z datą wcześniejszą		<p>porównawcze powinny zostać przekształcone, chyba że byłoby to niepraktyczne. Zmiany wprowadzają również dodatkowe przejściowe ułatwienia przy stosowaniu MSSF 10, MSSF 11, i MSSF 12, poprzez ograniczenie obowiązku prezentacji skorygowanych danych porównawczych tylko do danych za bezpośrednio poprzedzający okres sprawozdawczy. Ponadto zmiany te znoszą wymóg prezentowania danych porównawczych dla ujawnień dotyczących niekonsolidowanych jednostek zarządzanych umową dla okresów poprzedzających okres zastosowania MSSF 12 po raz pierwszy.</p> <p>Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe Banku.</p>
Podmioty inwestycyjne – zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27	Październik 2012	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014 lub później	Tak	<p>Zmiany wprowadzają do MSSF 10 definicję podmiotu inwestycyjnego. Podmioty takie będą zobowiązane wykazywać swoje jednostki zależne w wartości godziwej przez wynik finansowy i konsolidować jedynie te jednostki zależne, które świadczą na jej rzecz usługi związane z działalnością inwestycyjną spółki. Zmieniono również MSSF 12, wprowadzając nowe ujawnienia na temat podmiotów inwestycyjnych.</p> <p>Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe Banku.</p>
Nowacja instrumentów pochodnych, a dalsze stosowanie rachunkowości zabezpieczeń (Zmiany do MSR 39 Instrumenty Finansowe: Ujmowanie i Wycena)	Listopad 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014	Tak	<p>Zmiany pozwalają na dalsze stosowanie rachunkowości zabezpieczeń w przypadku gdy instrument pochodny, wyznaczony jako instrument zabezpieczający, podlega nowacji (czyli odnowieniu) wynikającej z przepisów prawa w celu rozliczenia z izbą rozliczeniową (kontrahentem centralnym), kiedy spełnione są następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nowacja wymagana jest przepisami prawa, • izba rozliczeniowa zostaje nową stroną transakcji dla każdej z

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
Ujawnienia wartości odzyskiwalnej dotyczące aktywów niefinansowych (Zmiany do MSR 36 Utrata wartości aktywów)	Maj 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014	Tak	<p>pierwotnych stron kontraktu dotyczącego instrumentu pochodnego oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmiany warunków instrumentu pochodnego ograniczają się do tych, które są konieczne do zmiany strony umowy. <p>Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku, ponieważ instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające nie podlegały nowacji w celu rozliczenia z izbą rozliczeniową w związku z przepisami prawa.</p> <p>Zmiany wyjaśniają, że wartość odzyskiwalna powinna być ujawniona jedynie dla poszczególnych aktywów (w tym wartości firmy) lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne, dla których rozpoznano lub odwrócono w danym okresie straty z tytułu utraty wartości.</p> <p>Zmiany wprowadzają również wymóg ujęcia następujących dodatkowych ujawnień w przypadku gdy strata z tytułu utraty wartości składnika aktywów (w tym wartości firmy) lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne została rozpoznana lub odwrócona w danym okresie a wartość odzyskiwalna została ustalona w oparciu o wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poziomu hierarchii ustalania wartości godziwej zgodnie z MSSF 13 <i>Ustalanie wartości godziwej</i>, do którego przypisano dany szacunek wartości godziwej; • dla wycen w wartości godziwej zaklasyfikowanych do poziomu 2 oraz poziomu 3 hierarchii wartości godziwej, opis zastosowanych technik wyceny oraz ewentualnych zmian w tych technikach wraz z podaniem ich przyczyn; • dla wycen w wartości godziwej zaklasyfikowanych do poziomu 2 oraz poziomu 3 hierarchii wartości godziwej, opis kluczowych założeń

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
				<p>(tzn. założeń, na które wartość odzyskiwalna jest najbardziej wrażliwa) wykorzystanych przy ustalaniu wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży. Jeśli wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży została określona w oparciu o szacunek wartości bieżącej, należy również ujawnić stopy dyskonta wykorzystane w bieżącym oraz poprzednim okresie.</p> <p>Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na sprawozdanie finansowe Banku.</p>

2.25.2. Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Bank

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
MSSF 9 Instrumenty finansowe (2014)	Lipiec 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2018 lub później	Nie	<p>Nowy standard zastępuje zawarte w MSR 39 Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena wytyczne na temat klasyfikacji oraz wyceny aktywów finansowych, w tym wytyczne dotyczące utraty wartości. MSSF 9 eliminuje też istniejące obecnie w MSR 39 kategorie aktywów finansowych: utrzymywane do terminu wymagalności, dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności.</p> <p>Zgodnie z wymogami nowego standardu, w momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe winny być klasyfikowane do jednej z trzech kategorii:</p>

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
				<ul style="list-style-type: none">• aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu;• aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy; lub• aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. <p>Składnik aktywów finansowych jest klasyfikowany do kategorii wycenianych po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu, jeżeli spełnione są następujące dwa warunki:</p> <ul style="list-style-type: none">• aktywa utrzymywane są w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu; oraz• jego warunki umowne powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału. <p>W sytuacji, gdy powyższe warunki nie są spełnione (jak to ma miejsce na przykład w przypadku instrumentów kapitałowych innych jednostek), składnik aktywów finansowych jest wyceniany w wartości godziwej.</p> <p>Zyski i straty z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej ujmowane są w wyniku bieżącego okresu, za wyjątkiem aktywów utrzymywanych w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów zarówno w celu uzyskania przepływów pieniężnych z kontraktów jak i ich sprzedaż – dla tych aktywów zyski i straty z wyceny ujmowane są w innych całkowitych dochodach.</p> <p>Ponadto w przypadku, gdy inwestycja w instrument kapitałowy nie jest przeznaczona do obrotu, MSSF 9 daje możliwość dokonania nieodwracalnej decyzji o wycenie takiego instrumentu finansowego, w momencie początkowego ujęcia, w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Wyboru takiego można dokonać dla każdego</p>

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja

Data wydania/
publikacji

Data wejścia w życie

Zatwierdzony/a
przez Unię
Europejską

Opis potencjalnych zmian

instrumentu osobno. Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach w związku z powyższą wyceną nie mogą w późniejszych okresach zostać przekwalifikowane do wyniku bieżącego okresu.

Nowy standard zachowuje niemal wszystkie dotychczasowe wymogi MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych oraz wyłączenia aktywów finansowych i zobowiązań finansowych. MSSF 9 wymaga jednak, aby zmiana wartości godziwej dotycząca zmiany ryzyka kredytowego zobowiązania finansowego wyznaczonego w momencie początkowego ujęcia jako wycenianego w wartości godziwej przez wynik finansowy były prezentowane w innych całkowitych dochodach. Jedynie pozostała część zysku lub straty z wyceny do wartości godziwej ma być ujmowana w wyniku bieżącego okresu. W przypadku jednak, gdyby zastosowanie tego wymogu powodowało brak współmierności przychodów i kosztów lub gdyby zobowiązanie finansowe wynikało z zobowiązań do udzielenia pożyczki lub umów gwarancji finansowych, cała zmiana wartości godziwej byłaby ujmowana w zysku lub stracie bieżącego okresu.

W zakresie szacunku utraty wartości aktywów finansowych MSSF 9 zastępuje model „straty poniesionej” zawarty w MSR 39 modelem „straty oczekiwanej”, co oznacza, że zdarzenie powodujące powstanie straty nie musiałyby poprzedzać jej rozpoznania i utworzenia odpisu. Nowe zasady mają na celu zapobieganie sytuacjom, w których odpisy na straty kredytowe są tworzone zbyt późno i w niewystarczającej wysokości.

W skrócie, model oczekiwanej straty wykorzystuje dwa podejścia do szacowania straty, zgodnie z którymi strata jest ustalana na podstawie:

- straty kredytowej oczekiwanej w okresie 12 miesięcy, albo
- straty kredytowej oczekiwanej do zapadalności (ang. life-time expected loss).

To, które podejście zostanie zastosowane zależy od tego, czy w

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
				<p>przypadku danego składnika aktywów od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego. W przypadku, jeśli ryzyko kredytowe związane z aktywami finansowymi nie wzrosło istotnie w porównaniu do jego poziomu z momentu początkowego ujęcia, odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów finansowych będzie równy oczekiwanej stracie w okresie 12 miesięcy. W przypadku natomiast, jeśli nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów finansowych będzie równy oczekiwanej stracie przez cały okres życia instrumentu, zwiększając tym samym wysokość ujętego odpisu. Standard przyjmuje przy tym założenie, zgodnie z którym - w przypadku braku przeciwnych argumentów – wystarczającym kryterium dla rozpoznania straty kredytowej oczekiwanej do zapadalności jest wystąpienie zaległości w spłacie wynoszącej 30 dni.</p> <p>Na moment sporządzania niniejszego sprawozdania finansowego wiarygodne oszacowanie wpływu zmian będących skutkiem zastosowania danego standardu po raz pierwszy nie zostało wykonane przez Bank.</p>
Interpretacja KIMSF 21 Opłaty publiczne	Listopad 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 17 czerwca 2014 lub później	Tak	<p>Interpretacja zawiera wytyczne w zakresie identyfikacji zdarzeń obligujących, powodujących powstanie zobowiązania z tytułu opłat publicznych oraz momentu ujęcia takiego zobowiązania.</p> <p>Zgodnie z Interpretacją, zdarzenie obligujące to zdarzenie wynikające z odpowiednich przepisów prawa, które skutkuje powstaniem zobowiązania do uiszczenia danej opłaty publicznej i koniecznością jego ujęcia w sprawozdaniu finansowym.</p> <p>Zobowiązanie z tytułu opłaty publicznej jest ujmowane w sposób stopniowy w przypadku jeśli zdarzenie obligujące następuje w ciągu pewnego okresu.</p> <p>W przypadku, jeśli zdarzeniem obligującym jest osiągnięcie określonego</p>

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
				<p>minimalnego progu działalności, zobowiązanie ujmowane jest w momencie osiągnięcia tego progu.</p> <p>Interpretacja wyjaśnia, że fakt, iż jednostka jest ekonomicznie zobowiązana do kontynuowania działalności w kolejnym okresie nie powoduje zwyczajowo oczekiwanego obowiązku uiszczenia opłaty publicznej, która wynika z prowadzenia działalności w przyszłości. Oczekuje się, że w momencie początkowego zastosowania, nowa Interpretacja nie będzie miała istotnego wpływu na roczne sprawozdanie finansowe.</p>
Zmiana do MSR 19 Świadczenia pracownicze zatytułowaną Programy określonych świadczeń: składki pracowników	Grudzień 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lutego 2015 lub później	Tak	<p>Zmiana dotyczy składek wnoszonych do programów określonych świadczeń przez pracowników lub strony trzecie. Celem zmian jest uproszczenie ujęcia składek, które nie zależą od okresu zatrudnienia, na przykład składki pracownicze ustalone jako stały procent wynagrodzenia.</p> <p>Oczekuje się, że w momencie początkowego zastosowania, Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku. Bank nie ma programów określonych świadczeń z zastosowaniem tego typu składek.</p>
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2010-2012	Grudzień 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lutego 2015 lub później	Tak	<p>Doroczne ulepszenia MSSF 2010-2012 zawierają 8 zmian do 7 standardów, z odpowiednimi zmianami do pozostałych standardów i interpretacji.</p> <p>Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.</p>
Zmiany do Międzynarodowych Standardów	Grudzień 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia	Tak	<p>Doroczne ulepszenia MSSF 2011-2013 zawierają 4 zmiany standardów, z odpowiednimi zmianami do pozostałych standardów i interpretacji.</p>

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Sprawozdawczości Finansowej 2011-2013		2015 lub później		Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.
MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe	Styczeń 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	<p>Ten przejściowy standard:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zezwala jednostkom stosującym MSSF po raz pierwszy na kontynuowanie dotychczasowych zasad ujmowania aktywów i zobowiązań regulacyjnych zarówno przy pierwszym zastosowaniu MSSF jak i w sprawozdaniach finansowych za późniejsze okresy; - wymaga aby jednostki prezentowały aktywa i zobowiązania regulacyjne oraz ich zmiany w odrębnych pozycjach w sprawozdaniach finansowych; oraz - wymaga szczegółowych ujawnień umożliwiających określenie rodzaju oraz ryzyk związanych z regulowanymi stawkami w związku z którymi rozpoznano aktywa i zobowiązania regulacyjne zgodnie z tym przejściowym standardem. <p>Z uwagi na zakres działalności Banku MSSF 14 nie ma zastosowania.</p>
Ujmowanie nabycia udziałów we wspólnych działaniach (Zmiany do MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne)	Maj 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	<p>Zmiany zawierają wytyczne w zakresie ujmowania nabycia udziału we wspólnych działaniach które stanowią przedsięwzięcie. Nabywający udział we wspólnych działaniach które stanowią przedsięwzięcia w rozumieniu MSSF 3 Połączenia jednostek jest zobowiązany do stosowania wszystkich zasad ujmowania połączenia jednostek zawartych w MSSF 3 oraz innych MSSF za wyjątkiem tych zasad, które są sprzeczne z wytycznymi zawartymi w MSSF 11. Ponadto nabywający jest zobowiązany do ujawnienia informacji wymaganych przez MSSF 3 oraz inne MSSF w związku z połączeniami jednostek. Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.</p>

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Wyjaśnienia w zakresie akceptowalnych metod umorzenia i amortyzacji (Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 38 Wartości niematerialne)	Maj 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	<p>Zmiany wyjaśniają, że wykorzystanie metod umorzenia rzeczowych aktywów trwałych opartych na przychodach nie jest właściwe, ponieważ przychody generowane z działalności, w której dany składnik aktywów jest wykorzystywany, zazwyczaj odzwierciedlają inne czynniki niż konsumowanie korzyści ekonomicznych z danego składnika aktywów.</p> <p>Zmiany wyjaśniają również, że przychody są z założenia niewłaściwym miernikiem konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z wartości niematerialnych. Jednak w pewnych szczególnych przypadkach założenie to może zostać odrzucone.</p> <p>Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.</p>
MSSF 15 Przychody z umów z klientami	Maj 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2017 lub później	Nie	<p>Standard ten zawiera zasady, które zastąpią większość szczegółowych wytycznych w zakresie ujmowania przychodów istniejących obecnie w MSSF. W szczególności, w wyniku przyjęcia nowego standardu przestaną obowiązywać MSR 18 Przychody, MSR 11 Umowy o usługę budowlaną oraz związane z nimi interpretacje.</p> <p>Zgodnie z nowym standardem jednostki będą stosować pięciostopniowy model, aby określić moment ujęcia przychodów oraz ich wysokość. Model ten zakłada, że przychody powinny być ujęte wówczas, gdy (lub w stopniu, w jakim) jednostka przekazuje klientowi kontrolę nad towarami lub usługami, oraz w kwocie, do jakiej jednostka oczekuje być uprawniona. Zależnie od spełnienia określonych kryteriów, przychody są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozkładane w czasie, w sposób obrazujący wykonanie umowy przez jednostkę, lub - ujmowane jednorazowo, w momencie, gdy kontrola nad towarami lub usługami jest przeniesiona na klienta.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Rolnictwo – Rośliny produkcyjne (Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe i MSR 41 Rolnictwo)	Czerwiec 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	<p>Standard zawiera nowe wymogi dotyczące ujawnień, zarówno ilościowych jak i jakościowych, mających na celu umożliwienie użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie charakteru, kwoty, momentu ujęcia i niepewności odnośnie przychodów i przepływów pieniężnych wynikających z umów z klientami.</p> <p>Na moment sporządzania niniejszego sprawozdania finansowego wiarygodne oszacowanie wpływu zmian będących skutkiem zastosowania danego standardu po raz pierwszy nie zostało wykonane przez Bank.</p> <p>Zmiany modyfikują ujęcie księgowe roślin produkcyjnych, takich jak krzewy winorośli, drzewa kauczukowe czy palmy olejowe. MSR 41 Rolnictwo wymaga obecnie by wszystkie aktywa biologiczne związane z działalnością rolniczą były wyceniane w wartości godziwej pomniejszonej o koszty związane z ich sprzedażą. Zgodnie z nowymi wymogami rośliny produkcyjne mają być ujmowane w taki sam sposób jak rzeczowe aktywa trwałe w zakresie MSR 16, ponieważ ich sposób funkcjonowania jest zbliżony do obserwowanego w przypadku działalności produkcyjnej. W związku z powyższym, Zmiany spowodują umieszczenie ich w zakresie MSR 16, zamiast MSR 41. Produkty rolne wytwarzane przez rośliny produkcyjne będą nadal objęte zakresem MSR 41.</p> <p>Z uwagi na zakres działalności Banku MSSF 41 nie ma zastosowania.</p>
Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym (Zmiany do MSR 27 Jednostkowe)	Sierpień 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	<p>Zmiany wprowadzają możliwość ujmowania inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone w jednostkowych sprawozdaniach finansowych według metody praw własności, obok obecnie występujących modeli wyceny w cenie nabycia</p>

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Sprawozdania Finansowe)				lub w wartości godziwej. Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.
Sprzedaż lub Przekazanie Aktywów Pomędzy Inwestorem a Spółką Stowarzyszoną lub Wspólnym Przedsięwzięciem (Zmiany do MSSF 10 Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe oraz do MSR 28 Jednostki Stowarzyszone)	Wrzesień 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	Zmiany usuwają istniejącą niespójność między wymaganiami MSSF 10 oraz MSR 28 w kwestii ujmowania utraty kontroli nad spółką zależną, która wnoszona jest do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Podczas gdy MSR 28 ogranicza zysk lub stratę wynikającą z wniesienia aktywów niepieniężnych do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia do wysokości zaangażowania kapitałowego innych podmiotów w tej jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, MSSF 10 nakazuje rozpoznanie całego zysku lub straty na utracie kontroli nad jednostką zależną. Zmiany wymagają ujęcia całości zysku lub straty w przypadku, gdy przeniesione aktywa spełniają definicję przedsięwzięcia w rozumieniu MSSF 3 Połączenia Jednostek Gospodarczych (niezależnie czy przedsięwzięcie ma formę jednostki zależnej czy też nie). Częściowe rozpoznanie zysku lub straty (do wysokości zaangażowania kapitałowego innych podmiotów) nastąpi w przypadku gdy transakcja dotyczy aktywów nie stanowiących przedsięwzięcia, nawet jeśli te aktywa znajdowały się w jednostce zależnej. Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2012-2014	Wrzesień 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	Doroczne ulepszenia MSSF 2012-2014 zawierają 4 zmiany standardów, z odpowiednimi zmianami do pozostałych standardów i interpretacji. Główne zmiany: - wyjaśniają, iż paragrafy 27-29 MSSF 5 Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana (opisujące sposób ujęcia aktywów, które przestają być klasyfikowane jako przeznaczone do

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja

Data wydania/
publikacji

Data wejścia w życie

Zatwierdzony/a
przez Unię
Europejską

Opis potencjalnych zmian

sprzedaży) będą miały zastosowanie również przy zaprzestaniu klasyfikacji aktywów jako przeznaczonych do przekazania. Nie będą one jednak miały zastosowania, gdy zmiana klasyfikacji polega na przeniesieniu składnika aktywów (lub grupy do zbycia) z kategorii przeznaczonych do sprzedaży bezpośrednio do przeznaczonych do przekazania lub odwrotnie. W takim przypadku zmiana ta nie stanowi zmiany planu sprzedaży lub przekazania;

- wyjaśniają w jaki sposób jednostka powinna stosować wytyczne w paragrafie 42C MSSF 7 Instrumenty finansowe: Ujawnienia w stosunku do umów o obsługę (servicing contracts) aby ocenić czy występuje utrzymanie zaangażowania w składniku aktywów dla celów zastosowania wymogów ujawnień wynikających z paragrafów 42E-42H MSSF 7;

- objaśniają, iż dodatkowe ujawnienia wymagane przez Ujawnienia - Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych (Zmiany do MSSF 7) nie są specyficznie wymagane do ujęcia w skróconych śródrocznych sprawozdaniach finansowych dla wszystkich okresów śródrocznych. Jednakże są one wymagane, jeśli ich ujęcie wynika z wymogów samego MSR 34 Śródroczna sprawozdawczość finansowa;

- wprowadzają zmiany do MSR 19 Świadczenia pracownicze, w celu wyjaśnienia, że wysokiej jakości obligacje przedsiębiorstw lub obligacje rządowe, wykorzystane do ustalenia stopy dyskontowej dla zobowiązań z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia, powinny być wyemitowane w tej samej walucie, w jakiej będą wypłacone świadczenia. Ocena, czy występuje rozwinięty rynek takich obligacji powinna być więc dokonana w odniesieniu do konkretnej waluty, nie zaś całego kraju;

- w stosunku do zawartego w MSR 34 odwołania do informacji ujawnionych w innym miejscu śródrocznego raportu finansowego, wyjaśniają znaczenie terminu „inne miejsce śródrocznego raportu finansowego” oraz dodają do MSR 34 wymóg zastosowania w śródrocznym sprawozdaniu finansowym odnośników do konkretnej

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
<p>Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku od konsolidacji (Zmiany do MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe, MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstwach)</p>	<p>Grudzień 2014</p>	<p>Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później</p>	<p>Nie</p>	<p>lokalizacji wymaganej informacji.</p> <p>Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.</p> <p>Zmiany dotyczące sprawozdawczości finansowej jednostek inwestycyjnych odnoszą się do trzech zagadnień:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konsolidacji jednostek inwestycyjnych pośredniego szczebla. <p>Standardy obowiązujące przed zmianą nie precyzowały, jak jednostka inwestycyjna powinna ujmować jednostkę zależną świadczącą usługi powiązane z jej działalnością inwestycyjną, która sama spełnia definicję jednostki inwestycyjnej. W następstwie opisywanych poprawek, jednostki inwestycyjne pośredniego szczebla nie będą mogły być konsolidowane.</p> <p>RMSR wyjaśniła również, że jednostki świadczące “usługi powiązane z działalnością inwestycyjną” to takie jednostki, których podstawowym celem działalności jest świadczenie usług odnoszących się do działalności jednostki dominującej będącej jednostką inwestycyjną.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zwolnienia z obowiązku sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego dla jednostki dominującej pośredniego szczebla będącej spółką zależną jednostki inwestycyjnej. <p>Jednostki dominujące pośredniego szczebla od dawna korzystają ze zwolnienia z obowiązku sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych, jeśli same podlegają konsolidacji przez jednostkę dominującą wyższego szczebla (przy spełnieniu innych właściwych kryteriów).</p> <p>Zmiany do standardów wprowadzają modyfikację, zgodnie z którą zwolnienie to będzie dostępne również dla jednostki dominującej pośredniego szczebla będącej spółką zależną jednostki inwestycyjnej, pomimo faktu, iż jednostka inwestycyjna nie obejmuje konsolidacją danej</p>

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Inicjatywa dotycząca ujawnień (Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych)	Grudzień 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	<p>jednostki dominującej pośredniego szczebla.</p> <p>- Wyboru polityki rachunkowości odnośnie jednostek inwestycyjnych ujmowanych według metody praw własności</p> <p>Zmiany umożliwiają wybór polityki rachunkowości jednostce niebędącej jednostką inwestycyjną w odniesieniu do jej udziałów w jednostce inwestycyjnej wycenianej według metody praw własności. W powyższym przypadku dokonując wyceny według metody praw własności jednostki niebędące jednostkami inwestycyjnymi mogą wybrać wycenę w wartości godziwej udziałów w jednostkach zależnych jednostki inwestycyjnej lub, alternatywnie, oprzeć wycenę na wartościach, jakie byłyby ujęte, gdyby jednostka inwestycyjna skonsolidowała wszystkie swoje jednostki zależne. Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.</p> <p>Główne wytyczne ujęte w Zmianach to:</p> <p>- Podkreślenie kwestii istotności. Określone pojedyncze ujawnienia, które nie są istotne nie muszą być prezentowane – nawet, gdy stanowią część minimalnych wymogów standardu.</p> <p>- Nie jest wymagane przedstawienie not do sprawozdania finansowego w określonej kolejności - jednostki mogą więc zastosować własną kolejność lub na przykład połączyć opis zasad rachunkowości z notami objaśniającymi dotyczącymi powiązanych z nimi obszarów.</p> <p>- Określenie wprost, że jednostki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powinny dokonać dezagregacji pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, jeśli taka prezentacja dostarcza użytecznych

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
				<p>informacji użytkownikom sprawozdania finansowego; oraz</p> <ul style="list-style-type: none">• mogą połączyć pozycje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jeśli pozycje określone przez MSR 1 nie są indywidualnie istotne. <p>- Dodanie szczegółowych kryteriów odnośnie prezentacji sum częściowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, wraz z dodatkowymi wymogami dotyczącymi uzgodnienia pozycji sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.</p> <p>Prezentacja w sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów pozycji całkowitych dochodów wynikających z ujęcia wspólnych przedsięwzięć i jednostek stowarzyszonych zgodnie z metodą praw własności winna następować w oparciu o podejście wymagane przez MSR 1, zgodnie z którym pozycje te winny być grupowane w zależności od tego, czy będą one w przyszłości podlegały przeniesieniu do zysku lub straty, czy też nie.</p> <p>Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.</p>

Podsumowując, Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9 i MSSF 15 (wpływ MSSF 9 i MSSF15 na stosowane przez Bank zasady rachunkowości nie został jeszcze oceniony). Bank planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania), pod warunkiem zatwierdzenia przez UE.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

3. Zmiana zasad prezentacji sprawozdań finansowych

W 2014 roku wprowadzono zmiany w prezentacji następujących pozycji rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z sytuacji finansowej dokonując jednocześnie przekształcenia danych porównawczych za 2013 rok, w celu zachowania porównywalności danych:

- Przychody ze sprzedaży wierzytelności kredytowych Banku – w 2013 roku prezentowane w Pozostałych przychodach operacyjnych, od 2014 roku zaprezentowane w Odpisach netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe.

	31 grudnia 2014 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2014 po zmianie prezentacji
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-344 100	261 712	-82 388
Pozostałe przychody operacyjne	276 216	-261 712	14 504

	31 grudnia 2013 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2013 po zmianie prezentacji
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-342 449	37 074	-305 375
Pozostałe przychody operacyjne	86 847	-37 074	49 773

- Marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut z klientami Banku obejmująca głównie marżę na transakcjach kupna/sprzedaży walut z dostawą natychmiastową, dostawą na datę waluty spot i z dostawą na datę waluty forward – w 2013 roku prezentowane w „Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”, od 2014 roku prezentowane w Przychodach z tytułu prowizji i opłat.

	31 grudnia 2014 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2014 po zmianie prezentacji
Przychody z tytułu prowizji i opłat	393 015	275 839	668 854
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	334 253	-275 839	58 414

	31 grudnia 2013 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2013 po zmianie prezentacji
Przychody z tytułu prowizji i opłat	436 529	280 804	717 333
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	420 357	-280 804	139 553

- Łączna prezentacja Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej oraz Wyniku z pozycji wymiany w linii Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej, uprzednio pozycje te były prezentowane oddzielnie – w 2013 roku prezentowane w dwóch

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

odrębnych liniach Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i Wynik z pozycji wymiany, od 2014 roku prezentowane w jednej linii Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany.

	31 grudnia 2014 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2014 po zmianie prezentacji
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	0	58 414	58 414
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-33 148	33 148	0
Wynik z pozycji wymiany	91 562	-91 562	0

	31 grudnia 2013 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2013 po zmianie prezentacji
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	0	139 553	139 553
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-37 593	37 593	0
Wynik z pozycji wymiany	177 146	-177 146	0

- Prezentacja rezerw na świadczenia pracownicze, w tym na niewykorzystane urlopy i bonusy – w 2013 roku prezentowane w Pozostałych zobowiązaniach, od 2014 roku w Rezerwach.

	31 grudnia 2014 przed zmianą zasad rachunkowości	Zmiana	31 grudnia 2014 po zmianie zasad rachunkowości
Pozostałe zobowiązania	401 372	-71 956	329 416
Rezerwy	129 851	71 956	201 807

	31 grudnia 2013 przed zmianą zasad rachunkowości	Zmiana	31 grudnia 2013 po zmianie zasad rachunkowości
Pozostałe zobowiązania	480 722	-100 303	380 419
Rezerwy	101 148	100 303	201 451

	1 stycznia 2013 przed zmianą zasad rachunkowości	Zmiana	1 stycznia 2013 po zmianie zasad rachunkowości
Pozostałe zobowiązania	453 121	-70 002	383 119
Rezerwy	131 150	70 002	201 152

W ocenie Banku powyżej przedstawione zmiany prezentacyjne lepiej odzwierciedlają charakter ekonomiczny powyższych pozycji i dzięki temu dostarczają odbiorcom sprawozdania finansowego bardziej przydatnych informacji.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

4. Istotne szacunki

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF UE wymaga od Zarządu Banku dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym i w notach objaśniających, w szczególności kwoty, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki i założenia dokonywane są na datę sprawozdawczą w oparciu o dostępne dane historyczne, informacje o warunkach aktualnych w momencie dokonywania szacunków oraz wiele innych czynników, które są uważane za właściwe w danych okolicznościach, w tym o oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków i działań podejmowanych przez Bank, wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych. Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu, lub też w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku i w okresach przyszłych pod warunkiem, że korekta dotyczy tego okresu, w którym dokonano zmiany i okresów przyszłych.

Główne subiektywne oceny, estymacje i założenia przyjęte przez Bank opisano poniżej.

4.1. Utrata wartości aktywów finansowych

Proces monitorowania ryzyka utraty wartości aktywów finansowych (w tym przede wszystkim należności z tytułu kredytów i pożyczek oraz ekspozycji pozabilansowych) nakierowany jest na identyfikację symptomów i zagrożeń pojawiających się u kontrahenta/klienta i podejmowanie działań zapobiegających pogarszaniu się jakości tych aktywów, przy jednoczesnym dążeniu do identyfikacji przesłanek utraty wartości i do właściwego jej odzwierciedlenia w księgach Banku (por. przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych wymienione w nocie 2.8. sprawozdania finansowego).

Monitorowanie ryzyka utraty wartości aktywów finansowych obejmuje między innymi: analizę sytuacji ekonomiczno-finansowej emitenta lub dłużnika, kontrolę dotrzymywania postanowień umownych przez emitenta lub dłużnika (w tym monitoring opóźnień w spłacie należności), analizę prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta lub dłużnika oraz identyfikację oszustwa lub defraudacji aktywów przez dłużnika.

Poziom odpisów na utratę wartości kredytów, pożyczek i innych należności uwzględnia oszacowania co do wartości zabezpieczeń.

Oszacowania te są przeprowadzane na dzień sprawozdawczy i uwzględniają przepływy pieniężne, które mogą pojawić się w związku z przejęciami, pomniejszone o koszty związane z przejęciem własności oraz sprzedażą zabezpieczeń. Na dzień sprawozdawczy Bank dokonał przeglądu modeli, aby być pewnym, iż odzwierciedlają one aktualną sytuację rynkową, włączając w to specyfikę płynności rynku oraz spready kredytowe.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

4.2. Utrata wartości portfela kredytowego

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał.

Monitoring klientów portfela korporacyjnego dokonywany jest w wyniku cyklicznej indywidualnej analizy ekspozycji należących do tego portfela, przy czym jako ekspozycję traktuje się pojedynczego kontrahenta/kredytobiorcę. Szacowanie odpisu odbywa się na bazie indywidualnej. W ramach wyliczania odpisu aktualizacyjnego stosowane są oceny determinujące rozpoznanie przesłanki utraty wartości, po czym szacowane są przyszłe przepływy pieniężne, dyskontowane z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, przy uwzględnieniu szacunkowej wartości zabezpieczeń. Podczas szacowania odpisów, przy uwzględnieniu wewnętrznych i zewnętrznych źródeł informacji, stosuje się, w zależności od segmentu klienta (korporacje, małe i średnie przedsiębiorstwa, finansowanie projektów, instytucje finansowe, władze lokalne i regionalne, podmioty sektora publicznego, rządy i banki centralne): wewnętrzny system ratingowy Banku albo wartości wyznaczone ekspercko przez Bank.

Informacje na temat analizy wrażliwości w odniesieniu do odpisów na należności z rozpoznaną utratą wartości prezentuje poniższe zestawienie. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń. Wartość bazowa odpisów wyliczonych przy zastosowaniu modelu indywidualnego dla ekspozycji bilansowych i pozabilansowych wynosi: 832 204 tys. zł, natomiast wartość bazowa zdyskontowanych odzysków z zabezpieczeń i spłat własnych wynosi 1 097 118 tys. zł.

Szacowane stany odpisu dla portfela kredytów i pożyczek analizowanych indywidualnie na bazie przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń	Brak zmian w spłatach klientowskich	Spłaty klientowskie wzrost o 10%	Spłaty klientowskie spadek o 10%
Według stanu na 31 grudnia 2014			
Brak zmian we wpływach z zabezpieczeń	832 204	815 699	854 797
Wpływy z zabezpieczeń wzrost o 10%	794 368	778 180	
Wpływy z zabezpieczeń spadek o 10%	880 386		906 369
Według stanu na 31 grudnia 2013			
Brak zmian we wpływach z zabezpieczeń	760 063	756 637	768 563
Wpływy z zabezpieczeń wzrost o 10%	721 084	717 810	
Wpływy z zabezpieczeń spadek o 10%	803 509		816 202

Szacowanie utraty wartości dla ekspozycji klientów detalicznych odbywa się metodą grupową. Ekspozycje objęte wyceną grupową klasyfikowane są do kategorii z rozpoznaną utratą wartości, w wyniku identyfikacji przesłanek utraty wartości dla określonej grupy aktywów opisanych w nocie 2.8.1.2. Szacowanie odpisu dokonywane jest przy zastosowaniu podziału poszczególnych ekspozycji na jednorodne grupy ze względu na rodzaj klienta, rodzaj produktu (karty kredytowe, overdraft, kredyt konsumencki, kredyt samochodowy,

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

kredyt hipoteczny, kredyt micro) i skalę ryzyka. Na bazie przypisania do poszczególnych grup wyliczany jest przy zastosowaniu modelu matematycznego odpis z tytułu utraty wartości.

W przypadku, gdy w odniesieniu do ekspozycji kredytowych nie została zidentyfikowana przesłanka utraty wartości, ekspozycje te są podstawą dla wyznaczenia odpisu na straty poniesione lecz nieujawnione (IBNR) w oparciu o modele statystyczne.

Stosowane metodologie, modele statystyczne i ich założenia bazują na obserwacjach historycznych i wartościach eksperckich, w ramach zbliżonych w zakresie ryzyka kredytowego grup ekspozycji. Modele te i ich założenia są poddawane okresowej walidacji w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową, a rzeczywistą wielkością strat.

4.3. Metody wyceny instrumentów finansowych

Do wyceny instrumentów finansowych w wartości godziwej, dla których istnieje aktywny rynek, wykorzystuje się ceny rynkowe. W przypadku gdy nie jest bezpośrednio dostępna wycena danego instrumentu, dokonuje się wyceny teoretycznej w oparciu o istniejący, zaakceptowany w Banku model. W przypadku instrumentów, w których czynnikiem ryzyka jest stopa procentowa, wycena uwzględnia krzywą dochodowości zbudowaną z rynkowych kwotowań depozytów międzybankowych, stawek FRA, kwotowań IRS oraz punktów swapowych wybieranych adekwatnie do wycenianego instrumentu.

Dla instrumentów, gdzie czynnikiem ryzyka jest kurs walutowy, uwzględnia się międzybankowy kurs Spot, natomiast instrumenty opcyjne wyceniane są z uwzględnieniem płaszczyzn zmienności. Wszystkie kwotowania uwzględniane w modelach wyceny pobierane są z scentralizowanego repozytorium danych rynkowych zasilanego najpłynniejszymi możliwymi do uzyskania kwotowaniami dla poszczególnych instrumentów.

Dodatkowo wycena instrumentów pochodnych uwzględnia czynnik ryzyka kontrahenta, którego oszacowanie oparte jest na wewnętrznym modelu ratingowym Banku, w tym parametrach PD i LGD oraz okresie trwania ekspozycji.

Modele wyceny podlegają okresowej weryfikacji przez niezależnych pracowników, tj. takich którzy nie uczestniczą w operacyjnym zawieraniu transakcji. W procesie weryfikacji modeli uczestniczy również Komitet Walidacji Modeli.

4.4. Kalkulacja rezerw

Rezerwy na bieżące zobowiązania wobec pracowników wynikające ze stosunku pracy, jak również rezerwy związane z długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, obejmują rezerwy na motywacyjne programy pracownicze. Kalkulacja została wykonana przez zewnętrznego, niezależnego aktuarium, przy zastosowaniu metody indywidualnej (dla każdego pracownika osobno). Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, według stanu zatrudnienia i płac na dzień kalkulacji, ale z uwzględnieniem założeń dotyczących m.in. rotacji zatrudnienia. Istotnym elementem

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

wpływającym na wysokość rezerwy jest przyjęta stopa dyskonta, które bazuje na rentowności papierów wartościowych wolnych od ryzyka (obligacje skarbowe) i nominowanych w walucie, w której wypłacane są świadczenia pracownicze, a których termin wykupu jest zbieżny z szacunkowym terminem realizacji zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych, mobilność, stopa wzrostu wynagrodzeń oraz śmiertelność. Zmiana stopy dyskonta finansowego o +/- 0,5 p.p. wpłynęłaby na zmniejszenie / zwiększenie wartości rezerwy odpowiednio o około 1 664 tys. zł oraz 1 803 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2013 roku odpowiednio zmniejszenie / zwiększenie wartości rezerwy o około 1 265 tys. zł oraz 1 366 tys. zł).

Poniższa tabela pokazuje, przeliczone zobowiązania w odpowiednich założeniach aktuarialnych o 0,5 p.p. na dzień 31 grudnia 2014 r.

	Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	Nagrody jubileuszowe
Wzrost stopy dyskontowej (+0,5%)	3 143	33 306
Spadek stopy dyskontowej (-0,5%)	3 714	36 202

Bank tworzy również inne rezerwy, w tym w szczególności rezerwy na skutki toczącego się postępowania sądowego i rezerwy na koszty restrukturyzacji. Wysokość rezerwy szacowana jest z uwzględnieniem ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem w oparciu o wartości prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych, przy czym gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wtedy te przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej koszt pieniądza dla Banku. Rezerwy na koszty restrukturyzacji są określane na podstawie najlepszych dostępnych oszacowań bezpośrednich nakładów wynikających z restrukturyzacji.

4.5. Wartości niematerialne rozpoznane w wyniku połączenia z Polbank EFG–test na utratę wartości

Na 31 grudnia 2014 roku Bank przeprowadził test na utratę wartości rozpoznanych w wyniku połączenia wartości niematerialnych, tj marka „Polbank”, relacje z klientami i wartość firmy.

Dla celów testu na utratę wartości ośrodek generujący środki pieniężne ustalony został na poziomie segmentu detalicznego Banku.

Kluczowe założenia zastosowane do kalkulacji wartości godziwej

Oszacowanie wartości użytkowej wartości niematerialnych i prawnych opiera się w głównej mierze o następujące zmienne:

- stopa dyskonta oszacowana na podstawie modelu CAPM,
- prognoza budżetu zaakceptowana przez Zarząd Banku,
- stopa wzrostu zastosowana do oszacowania wartości rezydualnej poza okresem prognozy,
- poziom stóp procentowych.

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

Założenia dotyczące tempa wzrostu zależą od rozwoju polskiej oraz światowej gospodarki. Założenia dotyczące stopy dyskontowej zależą od rozwoju rynków finansowych oraz od otoczenia regulacyjnego. Zmiana otoczenia regulacyjnego oraz wzrost zmienności na rynkach finansowych mogą istotnie wpłynąć na poziom zastosowanych stóp dyskontowych.

Test na utratę wartości firmy

Wartość użytkowa segmentu na dzień 31 grudnia 2014 roku została ustalona jako wartość bieżąca przyszłych wolnych przepływów pieniężnych, których wystąpienia oczekuje się z tytułu dalszego użytkowania danego składnika aktywów w zakładanych przez kierownictwo planach finansowych. Oszacowanie wartości użytkowej przeprowadzono w oparciu o model zdyskontowanych dywidend (ang: Dividend Discount Model), który jest adekwatny dla banków i instytucji finansowych.

Okres prognozy przepływów pieniężnych obejmuje 5 lat i jest oparty na założeniach odzwierciedlających, zdaniem Zarządu, przyszłą działalność Banku.

Stopa dyskontowa została oszacowana na poziomie 8,91% nominalnie. Do jej wyliczenia użyty został model wyceny aktywów kapitałowych (Capital Asset Pricing Model) przy zastosowaniu wartości stopy wolnej od ryzyka, wskaźnika beta dla sektora bankowego oraz premii za ryzyko kapitałowe.

Długoterminowa stopa wzrostu przepływów pieniężnych po okresie prognozy została oszacowana na poziomie 5% nominalnie, bazując na prognozach długoterminowego nominalnego wzrostu PKB.

W wyniku porównania wartości użytkowej firmy do wartości bilansowej nie stwierdzono utraty wartości.

Test na utratę wartości marki „Polbank”

Wartość użytkowa marki została ustalona z zastosowaniem metody zwolnień z opłaty licencyjnej. Założeniem tej metody jest oszacowanie strumienia hipotetycznych opłat licencyjnych, w sytuacji gdyby Bank musiał płacić właścicielowi marki za jej wykorzystywanie. Gdy Bank jest właścicielem marki, wówczas nie ma konieczności uiszczania opłat licencyjnych, co stanowi hipotetyczną oszczędność dla Banku.

Przepływy pieniężne z tytułu opłat licencyjnych zostały oszacowane w oparciu o stawkę opłat licencyjnych, która zdaniem Zarządu jest adekwatna dla podmiotów działających w sektorze bankowym oraz o przychody netto ze sprzedaży depozytów i kredytów z uwzględnieniem ryzyka kredytowego oraz ryzyka wcześniejszej spłaty. Ze względu na nieokreślony okres generowania przychodów przez markę "Polbank", okres prognozy przepływów finansowych obejmuje 10 lat i jest oparty na założeniach odzwierciedlających, zdaniem Zarządu, przyszłą działalność Banku.

Do wyliczenia stopy dyskontowej użyty został model wyceny aktywów kapitałowych (Capital Asset Pricing Model) przy zastosowaniu wartości stopy wolnej od ryzyka, wskaźnika beta dla sektora bankowego oraz premii za ryzyko kapitałowe. Wymagana stopa zwrotu z kapitału została oszacowana na poziomie 8,79% nominalnie. Do wyliczonej wartości dodano marżę wysokości 1%, która odzwierciedla dodatkowe ryzyko

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

przepływów pieniężnych generowanych przez markę. Stopa dyskontowa została oszacowana na poziomie 9,79% nominalnie.

Długoterminowa stopa wzrostu przepływów pieniężnych po okresie prognozy została oszacowana na poziomie 5% nominalnie, bazując na prognozach długoterminowego nominalnego wzrostu PKB.

W wyniku przeprowadzonego testu nie stwierdzono utraty wartości znaku marki „Polbank”.

Test na utratę wartości relacji z klientami

Począwszy od 2014 roku Bank podzielił bazę relacji z klientami na dwie odrębne wartości niematerialne: wartość relacji z klientami z tytułu udzielonych kredytów (amortyzowana degresywnie przez 10 lat) oraz wartość relacji z klientami z tytułu otrzymanych depozytów (amortyzowana degresywnie przez 5 lat). Wartość użytkowa obu aktywów została oszacowana odrębnie dla relacji z klientami z tytułu udzielonych kredytów i otrzymanych depozytów na podstawie prognozowanego strumienia dodatkowych przychodów odsetkowych netto generowanych przez bazę Klientów Polbank EFG S.A. na dzień przejęcia.

Do szacunków przyjęto przychody odsetkowe netto generowane przez aktualne produkty bazy klientów przejętego Polbank EFG S.A. i porównano je z hipotetycznymi przychodami odsetkowymi netto generowanymi przez produkty alternatywne. Zdyskontowana nadwyżka przychodów generowana przez bazę klientów przejętego Banku ponad hipotetyczne przychody netto z produktów alternatywnych stanowią wartość użytkową utrzymywanych relacji z klientami z tytułu udzielonych kredytów i otrzymanych depozytów.

Stopa dyskonta została określona na poziomie oprocentowania produktów porównywalnych użytych w analizie.

Oszacowane dodatkowe przychody oraz dodatkowe oszczędności zostały porównane z wartością księgową aktywa. W wyniku przeprowadzonego testu nie stwierdzono utraty wartości relacji z klientami.

4.6. Okres użytkowania oraz utrata wartości aktywów trwałych i pozostałych wartości niematerialnych

Na potrzeby wyliczania kosztów amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych szacowany jest przewidywany okres ich użytkowania, który ma bezpośrednie przełożenie na wysokość stawki amortyzacji. Przyjęte okresy użytkowania są co najmniej raz w roku weryfikowane, przy czym podczas szacowania długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz jego weryfikacji uwzględniane są m.in. okres wynikający z tytułów umownych dotyczących okresu korzystania ze składnika aktywów, oczekiwane zużycie fizyczne i wykorzystanie składnika aktywów, utrata przydatności lub ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów z przyczyn technologicznych, rynkowych, prawnych lub innych.

W 2014 roku ze względu na ulepszenia wprowadzane do głównego systemu wykorzystywanego w Banku wydłużono jego okres użytkowania z pierwotnych 8 lat o kolejne 5 lat (do 2024 roku).

Noty do sprawozdania finansowego (cd.)

W przypadku marki „Polbank” Bank oczekuje, że ten składnik aktywów będzie generować dla Banku szeroki, pewny i wzrastający popyt na produkty lub usługi, co z kolei powinno zapewnić większe przychody i wydajność operacyjną w nieokreślonym okresie, z tego względu ten składnik aktywów ma nieokreślony okres użytkowania.

Dla aktywów trwałych i wartości niematerialnych wykonywane są systematyczne przeglądy mające na celu ustalenie, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości tych aktywów. W przypadku gdy wystąpiły przesłanki utraty wartości, Bank szacuje wysokość odpisu jako różnicę między wartością księgową, a niższą od niej wartością odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna stanowi wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia i wartości użytkowej. Wartość godziwa pomniejszona o koszty zbycia szacowana jest na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców (które również opierają się co do zasady na szacunkach); natomiast wartość użytkowa szacowana jest poprzez przyjęcie określonych założeń, m.in. co do kwot i terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych lub wartości niematerialnych, jak również co do ryzyka braku płynności danego składnika aktywów. Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych i wartości niematerialnych.

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

5. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych bankom	29 550	42 347
Z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	1 385 128	1 565 559
Z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych do wycofania do wartości godziwej	241 414	295 547
Z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających	116 075	113 130
Z tytułu instrumentów reverse repo	23 515	0
Z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych	69 034	42 154
Razem	1 864 715	2 058 737
Koszty z tytułu odsetek		
Z tytułu depozytów bankowych	-23 548	-29 078
Z tytułu depozytów klientów	-600 665	-795 415
Z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających	-6 716	-5 763
Z tytułu instrumentów repo	-6 670	-837
Z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek (w tym podporządkowanych)	-140 494	-152 219
Z tytułu emisji obligacji własnych	-1 960	0
Razem	-780 053	-983 312
Wynik z tytułu odsetek (w tym):	1 084 662	1 075 425
Całkowite przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 507 226	1 650 060
Całkowite koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-773 337	-977 549

Przychody odsetkowe z aktywów finansowych, dla których rozpoznano utratę wartości, w 2014 roku wynosiły 36 775 tys. złotych (zaprezentowane w Przychodach z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom).

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat (cd.)

6. Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

2014	Wartość odpisów aktualizujących i rezerw na początek okresu	Zwiększenia				Zmniejszenia				Wartość odpisów aktualizujących i rezerw na koniec okresu	Odzyski ze sprzedaży wierzytelności	Wpływ na wynik finansowy okresu
		Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Sprzedaż wierzytelności	Reklasyfikacja	Różnice kursowe				
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe tworzone indywidualnie												
Należności od klientów indywidualnych	6 825	21 571	279	-14 060	0	-207	0	0	14 408	49	-7 462	
Należności od klientów mikro	3 511	28 292	0	-18 464	0	-268	0	0	13 071	63	-9 765	
Należności od dużych przedsiębiorstw	672 247	243 534	11 657	-138 988	-24 921	-24 992	79	0	738 616	428	-104 118	
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	66 473	15 167	189	-7 413	-1 365	-12 222	-79	0	60 750	209	-7 545	
Pozycje pozabilansowe	14 306	31 067	654	-19 396	0	0	0	0	26 631	0	-11 671	
Akcje i udziały w jednostkach zależnych	2 149	14 677	0	0	0	0	0	0	16 826	0	-14 677	
Razem	765 510	354 308	12 779	-198 321	-26 286	-37 689	0	0	870 302	749	-155 238	
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe tworzone grupowo (w tym: IBNR)												
Należności od banków	205	295	2	-200	0	0	0	0	302	0	-95	
Należności od klientów indywidualnych	1 299 291	392 037	0	-287 031	0	-773 613	278	-23 869	607 093	181 732	76 726	
Należności od klientów mikro	582 245	208 561	30	-134 554	0	-337 267	-251	0	318 764	79 228	5 221	
Należności od dużych przedsiębiorstw	48 956	33 704	700	-22 815	0	0	0	0	60 545	0	-10 889	
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	4 447	718	9	-1 365	0	-149	-26	0	3 633	3	650	
Należności od sektora publicznego	133	19	0	-17	0	0	0	0	135	0	-2	
Pozycje pozabilansowe	8 535	5 100	111	-6 339	0	0	0	0	7 408	0	1 239	
Razem	1 943 813	640 433	852	-452 321	0	-1 111 029	0	-23 869	997 879	260 963	72 851	
Odpisy i rezerwy razem	2 709 324	994 741	13 631	-650 641	-26 286	-1 148 718	0	-23 869	1 868 181	261 712	-82 388	

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat (cd.)

2013	Wartość odpisów aktualizujących i rezerw na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia				Wartość odpisów aktualizujących i rezerw na koniec okresu	Odzyski ze sprzedaży wierzytelności	Wpływ na wynik finansowy okresu przekształcony*
		Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Sprzedaż wierzytelności	Reklasyfikacja	Różnice kursowe			
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe tworzone indywidualnie											
Należności od klientów indywidualnych	374 706	63 747	454	-43 781	0	-39 394	-348 906	-1	6 825	3 291	-16 675
Należności od klientów mikro	271 679	68 017	133	-90 145	0	-30 575	-215 597	0	3 511	2 554	24 682
Należności od dużych przedsiębiorstw	545 090	405 098	1 242	-252 762	-16 285	0	-10 136	0	672 247	0	-152 336
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	53 931	25 714	79	-9 822	-2 089	-90	-1 250	0	66 473	8	-15 885
Należności od sektora publicznego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozycje pozabilansowe	22 698	26 543	0	-34 902	0	0	0	-34	14 306	0	8 358
Razem	1 268 104	589 120	1 908	-431 412	-18 374	-70 059	-575 890	-35	763 362	5 852	-151 856
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe tworzone grupowo (w tym: IBNR)											
Należności od banków	170	130	0	-93	0	0	0	-1	205	0	-37
Należności od klientów indywidualnych	1 232 277	793 537	458	-686 452	-51 063	-330 267	340 806	-5	1 299 291	27 587	-79 498
Należności od klientów mikro	337 410	337 031	92	-248 878	-15 453	-43 517	215 559	0	582 245	3 635	-84 518
Należności od dużych przedsiębiorstw	38 060	27 120	170	-34 977	0	0	18 584	0	48 956	0	7 857
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	2 472	3 736	2	-2 703	0	0	941	0	4 447	0	-1 033
Należności od sektora publicznego	227	35	0	-130	0	0	0	0	133	0	94
Pozycje pozabilansowe	12 134	10 269	16	-13 883	0	0	0	0	8 535	0	3 614
Razem	1 622 750	1 171 858	737	-987 116	-66 515	-373 784	575 890	-6	1 943 813	31 222	-153 520
Odpisy i rezerwy razem	2 890 854	1 760 977	2 645	-1 418 528	-84 890	-443 842	0	-41	2 707 175	37 074	-305 375

*Patrz nota 3 sprawozdania finansowego

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat (cd.)

7. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 przekształcony*
Z tytułu marży transakcyjnej na klientowskich transakcjach walutowych	275 839	280 804
Z tytułu kart płatniczych	89 690	92 843
Z tytułu obsługi i prowadzenia rachunków bankowych	53 187	54 794
Z tytułu przelewów i innych transakcji płatniczych	52 630	56 320
Z tytułu pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń	30 252	53 810
Z tytułu działalności powierniczej	26 527	27 172
Z tytułu działalności kredytowej	25 293	31 078
Z tytułu obsługi środków pieniężnych	23 062	22 067
Z tytułu zobowiązań gwarancyjnych	20 712	21 401
Z tytułu przygotowywania dokumentacji bankowej	18 044	24 824
Z tytułu wpłat gotówkowych	17 588	13 568
Z tytułu dystrybucji Otwartych Funduszy Inwestycyjnych	10 086	14 999
Z tytułu obsługi akredytyw i inkasa dokumentowego	8 680	8 695
Pozostałe	17 264	14 958
Razem	668 854	717 333
Koszty z tytułu prowizji i opłat		
Z tytułu kart płatniczych	-23 529	-29 628
Z tytułu obsługi operacji banknotowych	-20 193	-21 695
Płacone instytucjom rozliczeniowym	-16 620	-11 718
Koszty wydruku i wysyłki wyciągów bankowych	-6 926	-12 242
Z tytułu uiszczonych opłat maklerskich (w tym z tytułu działalności powierniczej)	-4 407	-2 828
Koszty obsługi i utrzymania terminali płatniczych	-3 583	-4 789
Koszty korzystania z usług i systemów BIK	-3 543	-3 815
Opłaty i prowizje dotyczące kredytów otrzymanych	-681	-6 468
Pozostałe	-14 259	-911
Razem	-93 741	-94 095
Wynik z tytułu prowizji i opłat (w tym):	575 113	623 238
Całkowite przychody prowizyjne dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	366 488	409 357
Całkowite koszty prowizyjne dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-89 334	-91 267

*Patrz nota 3 sprawozdania finansowego

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat (cd.)

8. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 przekształcony *
Wynik zrealizowany i niezrealizowany (bez komponentu walutowego) na walutowych instrumentach pochodnych	-71 339	-70 895
Wynik zrealizowany i niezrealizowany (bez komponentu walutowego) na instrumentach pochodnych opartych o stopę procentową	37 421	31 102
Wynik zrealizowany i niezrealizowany na instrumentach dłużnych	-1 275	824
Wynik zrealizowany i niezrealizowany na instrumentach kapitałowych	0	28
Razem wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-35 193	-38 940
Wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających		
Zabezpieczenie wartości godziwej	257	569
Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego	7 897	-5 706
Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego	-7 640	6 275
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	1 787	780
Niefektywa część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających zaprezentowana w rachunku zysków i strat	1 787	780
Razem wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających	2 044	1 348
Wynik z pozycji wymiany		
Różnice kursowe zrealizowane oraz niezrealizowane wynikające z komponentu walutowego wyceny instrumentów pochodnych	-267 172	10 285
Różnice kursowe zrealizowane oraz niezrealizowane netto z wyceny pozostałych aktywów i pasywów	358 734	166 860
Razem wynik z pozycji wymiany	91 562	177 145
Razem wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	58 414	139 553

* Patrz nota 3 sprawozdania finansowego

Wynik zrealizowany i niezrealizowany (bez komponentu walutowego) na walutowych instrumentach pochodnych zawiera zyski i straty na kontraktach swap, forward i opcjach, z wyjątkiem wydzielonego komponentu walutowego, stanowiącego różnicę kursową. Wynik zrealizowany i niezrealizowany (bez komponentu walutowego) na instrumentach pochodnych opartych o stopę procentową zawiera zyski i straty na kontraktach IRS oraz CIRS, z wyjątkiem wydzielonego komponentu walutowego, stanowiącego różnicę kursową. Więcej informacji na temat instrumentów pochodnych zaprezentowano w nocie 15.

Zyski i straty na sprzedaży oraz wycena aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, niebędących instrumentami pochodnymi, prezentowane są w pozycji Wynik zrealizowany i niezrealizowany na instrumentach dłużnych.

Dodatkowe informacje na temat instrumentów finansowych zabezpieczanych i zabezpieczających zaprezentowano w nocie 16.

Pozycja Różnice kursowe zrealizowane oraz niezrealizowane netto z wyceny pozostałych aktywów i pasywów zawiera zyski i straty z rewaluacji aktywów i pasywów nominowanych w walucie obcej.

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat (cd.)

9. Ogólne koszty administracyjne

9.1. Wynagrodzenia

Wynagrodzenia i inne świadczenia pracownicze	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wynagrodzenia	-456 203	-506 800
Koszty ubezpieczeń społecznych, w tym:	-71 077	-82 736
ubezpieczenie emerytalne i rentowe	-71 077	-82 736
Koszty programów jubileuszowych	-6 112	-6 300
Pozostałe świadczenia pracownicze	-14 929	-19 369
Razem	-548 320	-615 205

9.2. Pozostałe ogólne koszty administracyjne

Pozostałe ogólne koszty administracyjne	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Koszty utrzymania i wynajmu budynków	-152 731	-163 870
w tym koszty rat leasingowych	-119 086	-127 337
Koszty informatyczne i telekomunikacyjne	-129 767	-156 303
Składka i wpłaty na rzecz BFG	-52 763	-44 651
Koszty usług konsultingowych	-41 292	-75 521
Koszty marketingu	-40 026	-59 562
Koszty szkoleń	-19 388	-26 002
Koszty pozostałych rat leasingowych	-7 246	-11 022
Pozostałe koszty rzeczowe	-96 922	-113 648
Amortyzacja	-146 238	-123 640
Amortyzacja wartości niematerialnych	-95 625	-74 604
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	-50 613	-49 036
Razem	-686 373	-774 219

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat (cd.)

10. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 przekształcony *
Przychody ze sprzedaży na działalności niebankowej	3 207	11 675
Przychody z tytułu rozwiązania pozostałych rezerw	8 117	14 131
Przychody z tytułu niewykorzystanych rozliczeń międzyokresowych kosztów	0	5 745
Przychody z tytułu sprzedaży składników majątku trwałego	142	4 484
Przychody z tytułu odzysków na aktywach spisanych przez Bank	1 165	874
Pozostałe przychody operacyjne – inne	1 872	12 864
Razem	14 504	49 773

Pozostałe koszty operacyjne	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Koszty z tytułu działalności niebankowej	-255	-429
Koszty z tytułu zawiązania pozostałych rezerw	-15 054	-8 848
Koszty z tytułu utraty wartości majątku trwałego	-3 968	-1 820
Koszty z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych i wartości niematerialnych	-12 632	-3 767
Koszty windykacji	-13 604	-25 049
Pozostałe koszty operacyjne – inne	-8 638	-5 834
Razem	-54 150	-45 747

* Patrz nota 3 sprawozdania finansowego

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat (cd.)

11. Podatek dochodowy

ZMIANY RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH W CIĄGU ROKU OBROTOWEGO KOŃCZĄCEGO SIĘ 31 grudnia 2014	STAN NA POCZĄTEK OKRESU	ZMIANY		STAN NA KONIEC OKRESU
		Rachunek zysków i strat	Pozostałe dochody całkowite	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone do zapłacenia (koszt), z tego:	40 261	28 745	0	69 006
Odsetki od depozytów	38 534	29 570	0	68 104
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	1 727	-825	0	902
Wartość godziwa instrumentów pochodnych (bez komponentu walutowego), papierów wartościowych	42 456	-10 248	8 777	40 985
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	27 765	3 848	0	31 613
Odpisy aktualizujące wartość kredytów nie uznane za koszty uzyskania przychodów	307 918	-141 083	0	166 835
Pozostałe (w tym utrata wartości pozostałych aktywów)	780	422	0	1 202
Koszty do zapłacenia	51 227	-11 715	0	39 512
Inne	20 228	-2 650	0	17 578
Strata podatkowa do rozliczenia w okresach przyszłych	0	36 939	0	36 939
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	490 636	-95 742	8 777	403 671
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód), z tego:	23 171	11 121	0	34 292
Odsetki od kredytów	17 791	3 471	0	21 262
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	5 355	6 965	0	12 320
Dyskonto od papierów wartościowych	25	685	0	710
Wartość godziwa instrumentów pochodnych (bez komponentu walutowego), papierów wartościowych	47 002	-16 338	37	30 701
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	52 439	-5 113	0	47 326
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	26 290	-1 630	0	24 660
Inne	49 764	3 068	0	52 832
Zobowiązanie brutto z tytułu podatku odroczonego	198 667	-8 892	37	189 812
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	291 969	-86 850	8 740	213 859
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	291 969	-86 850	8 740	213 859

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat (cd.)

ZMIANY RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH W CIĄGU ROKU OBROTOWEGO KOŃCZĄCEGO SIĘ 31 grudnia 2013	STAN NA POCZĄTEK OKRESU	ZMIANY			STAN NA KONIEC OKRESU
		Rachunek zysków i strat	Pozostałe dochody całkowite	Pozostałe	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego					
Odsetki naliczone do zapłacenia (koszt), z tego:	30 679	9 582	0	0	40 261
Odsetki od depozytów	30 031	8 503	0	0	38 534
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	648	1 079	0	0	1 727
Wartość godziwa instrumentów pochodnych (bez komponentu walutowego), papierów wartościowych	30 364	9 955	2 137	0	42 456
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	30 483	-2 718	0	0	27 765
Odpisy aktualizujące wartość kredytów nie uznane za koszty uzyskania przychodów	366 285	-58 367	0	0	307 918
Pozostałe (w tym utrata wartości pozostałych aktywów)	55	725	0	0	780
Koszty do zapłacenia	55 882	-4 655	0	0	51 227
Inne	19 222	694	0	312	20 228
Strata podatkowa do rozliczenia w okresach przyszłych	0	0	0	0	0
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	532 970	-44 783	2 137	312	490 636
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego					
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód), z tego:	33 927	-10 756	0	0	23 171
Odsetki od kredytów	26 616	-8 825	0	0	17 791
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	6 921	-1 566	0	0	5 355
Dyskonto od papierów wartościowych	390	-365	0	0	25
Wartość godziwa instrumentów pochodnych (bez komponentu walutowego), papierów wartościowych	41 769	5 355	-122	0	47 002
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy	59 068	-6 629	0	0	52 439
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	23 544	2 746	0	0	26 290
Inne	50 989	-1 224	0	0	49 764
Zobowiązanie brutto z tytułu podatku odroczonego	209 297	-10 507	-122	0	198 667
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	323 673	-34 276	2 259	312	291 969
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	323 673	-34 276	2 259	312	291 969

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Zysk brutto	404 488	165 443
Podatek dochodowy bieżący według krajowej stawki podatku od zysku brutto (19%)	-76 853	-31 434
Wpływ na podatek kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	-15 974	-8 080
Wpływ na podatek przychodów niepodlegających opodatkowaniu, w tym:	2 477	3 419
przychodów z tytułu dywidend	8 162	3 419
rozwiązanie podatku odroczonego na nieotrzymane przychody	-5 685	0
Całkowite obciążenie wyniku podatkiem dochodowym	-90 350	-36 095

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat (cd.)

Uzgodnienie podatku odniesionego do rachunku zysków i strat	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Podatek dochodowy bieżący	0	-1 323
Korekty podatku dochodowego bieżącego dotyczący lat ubiegłych	-3 500	-497
Podatek odroczony z tytułu powstania i odwrócenia się różnic	-86 850	-34 276
Całkowite obciążenie wyniku podatkiem dochodowym	-90 350	-36 095

12. Zysk netto przypadający na jedną akcję

12.1. Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję został policzony poprzez podzielenie zysku netto, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Banku przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu sprawozdawczego.

	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Zysk netto przypadający akcjonariuszom Banku (w tys. złotych)	314 138	129 348
Średnia ważona ilość akcji zwykłych w okresie (w sztukach)	243 335	242 845
Zysk przypadający akcjonariuszom Banku na jedną akcję zwykłą (w zł)	1 291	533

12.2. Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

W 2014 roku, jak również 2013 nie wystąpiły czynniki rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję. W tym czasie Bank nie emitował obligacji zamiennych na akcje ani opcji na akcje, w następstwie czego rozwodniony zysk na jedną akcję jest równy podstawowemu zyskowi na jedną akcję.

	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Zysk netto przypadający akcjonariuszom Banku (w tys. złotych)	314 138	129 348
Średnia rozwodniona ważona ilość akcji zwykłych w okresie (w sztukach)	243 335	242 845
Rozwodniony Zysk przypadający akcjonariuszom Banku na jedną akcję zwykłą (w zł)	1 291	533

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej

13. Kasa i środki w Banku Centralnym

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Środki pieniężne w kasie	1 757 367	1 249 206
Środki w banku centralnym, w tym:	926 508	1 172 845
Rezerwy obowiązkowe w Banku Centralnym	926 508	1 040 763
Razem	2 683 875	2 422 051

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego. Bank musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej. Deklarowana rezerwa obowiązkowa do utrzymywania w grudniu 2014 roku wynosiła: 1 151 717 tys. zł, w grudniu 2013 roku wynosiła: 1 051 774 tys. zł. Środki te są oprocentowane w wysokości 0,9 stopy referencyjnej w NBP (na 31 grudnia 2013 roku 0,9 stopy redyskontowej weksli w NBP). Na dzień 31 grudnia 2014 roku oprocentowanie to wynosiło 1,8 % (na dzień 31 grudnia 2013 roku 2,475%).

14. Należności od banków

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Depozyty zabezpieczające	496 249	171 768
Środki na rachunkach bieżących	15 090	15 193
Kredyty i pożyczki udzielone bankom	28 692	42 185
Lokaty w innych bankach	88 656	125 000
Należności od banków brutto:	628 687	354 146
Odpisy z tytułu utraty wartości	-302	-205
Należności od banków netto:	628 385	353 941

Na dzień 31 grudnia 2014 oraz 31 grudnia 2013 roku całość salda pozycji Kredyty i pożyczki udzielone bankom stanowiły należności o zmiennej stopie procentowej natomiast pozycji Lokaty w innych bankach stanowiły należności o stałej stopie procentowej. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom w 2014 roku wynosiło 2,96 % (3,10 % w 2013 roku). Kwota należności długoterminowych od banków na koniec 2014 roku wynosiła 16 926 tys. zł (15 438 tys. zł na koniec 2013 roku).

Zasady ewidencji transakcji z przyrzeczeniem odkupu opisano w punkcie 2.10. Zarówno na koniec roku 2014, jak i na koniec 2013 roku nie wystąpiły transakcje typu „buy sell back” z bankami.

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

15. Pochodne instrumenty finansowe i instrumenty wbudowane

15.1. Pochodne instrumenty finansowe

Bank zawiera następujące instrumenty pochodne, w tym także te wykorzystywane jako instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne i wartość godziwą:

- walutowe transakcje terminowe,
- opcje walutowe,
- instrumenty stóp procentowych.

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje spot.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych).

Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap w przypadku tych transakcji nie następuje zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Bank ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za narażenie na ryzyko walutowe lub ryzyko zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Bankiem, a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Bank jest narażony na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w bilansie, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2014			31 grudnia 2013		
	Wartość nominalna instrumentów bazowych	Wartości godziwe		Wartość nominalna instrumentów bazowych	Wartości godziwe	
		Aktywa	Zobowiązania		Aktywa	Zobowiązania
Pochodne instrumenty finansowe w portfelu handlowym						
Walutowe kontrakty (fx swap i fx forward)	34 910 817	668 218	591 685	23 008 719	297 942	257 502
Opcje zakupione i sprzedane w obrocie pozagiełdowym	2 430 436	23 848	21 226	1 572 777	12 866	12 932
Walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	1 167 268	0	53 575	815 488	2 360	15 636
Razem walutowe instrumenty pochodne	38 508 521	692 066	666 486	25 396 983	313 168	286 069
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	8 902 128	193 723	136 464	6 977 089	101 676	90 931
Forward Rate Agreement (FRA)	13 300 000	13 104	20 857	5 250 000	1 099	2 093
Razem instrumenty pochodne dla stóp procentowych	22 202 128	206 827	157 321	12 227 089	102 775	93 023
Razem	60 710 649	898 892	823 807	37 624 072	415 943	379 093
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne						
Walutowe kontrakty (fx swap)	4 278 758	1 320	50 325	2 563 493	83 654	46 632
Walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	5 642 898	0	225 680	2 270 850	33 365	11 302
Razem	9 921 656	1 320	276 005	4 834 343	117 019	57 934
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą						
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	130 585	0	24 576	133 617	1	16 918
Razem	130 585	0	24 576	133 617	1	16 918

Około 60% transakcji dokonywanych przez Bank to transakcje walutowe zawierane z innymi instytucjami finansowymi. Kierownictwo ustaliło limity dla poszczególnych instytucji finansowych, które określają wartość transakcji, jaka może być zawarta z jednym kontrahentem.

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

15.2. Instrumenty wbudowane

Do instrumentów wbudowanych Bank zalicza instrumenty pochodne wbudowane w produkty strukturyzowane. Instrumenty te oddzielane są od umowy zasadniczej i prezentowane w pozycji Pochodne instrumenty finansowe. Do instrumentów takich zaliczane są również obligacje zamienne na akcje (nota 2.11.2).

16. Rachunkowość zabezpieczeń

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń w zakresie zabezpieczenia wartości godziwej udzielonego kredytu o stałej stopie procentowej. Instrumentem zabezpieczającym jest swap na stopę procentową, gdzie Bank płaci kupon oparty o stałą stopę procentową, a otrzymuje kupon oparty o stopę zmienną.

Pod koniec grudnia 2005 roku Bank udzielił na okres 15 lat kredytu o stałej stopie procentowej w wartości nominalnej 45 mln EUR, zabezpieczając go transakcją swap na stopę procentową w wartości nominalnej 44,9 mln EUR. Wartość zmiany wyceny kredytu i transakcji zabezpieczającej według stanu na dzień 31 grudnia 2014 i 2013 roku zaprezentowano w poniższych tabelach. Informacje na temat części nieefektywnej zabezpieczenia odniesionej do wyniku finansowego prezentuje nota 8.

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wynik z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego	-7 640	6 275
Wynik z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego	7 897	-5 706
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	257	569
Wynik odsetkowy na instrumencie pochodnym zabezpieczającym	-4 905	-5 196
Wartość nominalna instrumentu zabezpieczającego	130 585	133 617
Wartość nominalna instrumentu zabezpieczanego	130 603	133 635

Bank stosuje także rachunkowość zabezpieczeń w zakresie zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat opartych o zmienną stopę WIBOR, wynikającej z ryzyka zmiany stóp procentowych oraz ryzyka kursowego. Instrumentami zabezpieczającymi są: walutowy swap na stopę procentową, gdzie Bank płaci kupon oparty o stopę CHF LIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz złotych polskich oraz transakcja forward, w której Bank sprzedaje CHF.

Wartości nominalne i godziwe instrumentów pochodnych zabezpieczających zostały zaprezentowane w notcie 15.

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Kwoty rozpoznane w rachunku zysków i strat i w kapitale z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) prezentuje poniższe zestawienie.

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Kapitał z aktualizacji wyceny (odroczenie zmian wartości godziwej zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za skuteczne zabezpieczenie - brutto)	-52 419	-5 670
Wynik odsetkowy na instrumentach pochodnych zabezpieczających	114 263	112 563
Nieefektywa część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających zaprezentowana w rachunku zysków i strat	1 787	780

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Poniższe tabele prezentują okresy, w których oczekuje się, że relacja zabezpieczająca będzie generować przepływy pieniężne:

31 grudnia 2014	Umowny termin zapadalności					Razem
	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne						
Walutowe kontrakty (fx swap i fx forward)	2 731 151	1 547 607	0	0	0	4 278 758
Walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	0	0	0	3 605 330	2 037 568	5 642 898
Razem	2 731 151	1 547 607	0	3 605 330	2 037 568	9 921 656
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą						
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	0	0	0	0	130 585	130 585
Razem	0	0	0	0	130 585	130 585
31 grudnia 2013	Umowny termin zapadalności					Razem
	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne						
Walutowe kontrakty (fx swap i fx forward)	569 171	155 470	1 838 852	0	0	2 563 493
Walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	0	0	0	1 531 595	739 255	2 270 850
Razem	569 171	155 470	1 838 852	1 531 595	739 255	4 834 343
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą						
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	0	0	0	0	133 617	133 617
Razem	0	0	0	0	133 617	133 617

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) prezentuje poniższe zestawienie.

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Kapitał z aktualizacji wyceny (odroczenie zmian wartości godziwej zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za skuteczne zabezpieczenie) na początek okresu	-5 025	645
Kapitał z aktualizacji wyceny (wy cena wraz z odsetkami zrealizowanymi w roku)	-210 891	91 056
Wynik odsetkowy na instrumentach pochodnych zabezpieczających	-114 253	-112 563
Wynik z tytułu rewaluacji na instrumentach pochodnych zabezpieczających	274 514	16 616
Kapitał z aktualizacji wyceny (wartość godziwa zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za nieskuteczne zabezpieczenie)	-1 787	-780
Kapitał z aktualizacji wyceny (odroczenie zmian wartości godziwej zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za skuteczne zabezpieczenie) na koniec okresu	-57 443	-5 025

17. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Obligacje i bony wyemitowane przez Skarb Państwa	196 511	243 986
Obligacje zamienne na akcje	63 808	67 995
Inne aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej	78 962	8 458 825
Listy zastawne	22 343	0
Razem	361 623	8 770 806

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu są oprocentowane w oparciu o zmienne rynkowe stopy procentowe.

W pozycji Inne aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej zaprezentowano głównie obligacje korporacyjne (na 31 grudnia 2013 r. bony pieniężne NBP). W ramach tych pozycji następuje realizacja krótkoterminowych zysków ze sprzedaży tych instrumentów.

Obligacje zamienne na akcje stanowią złożony instrument finansowy, instrument pochodny wbudowany w obligację oparty jest na nienotowanym instrumencie kapitałowym, którego wartość godziwa również nie jest możliwa do rzetelnego ustalenia. W związku z powyższym cały instrument jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu i wyceniany według zamortyzowanego kosztu pomniejszonego o utratę wartości. Bank nie przewiduje wykorzystania opcji zamiany na akcje.

Kwota należności długoterminowych z tytułu instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej na koniec 2014 roku wynosiła 345 780 tys. zł (299 135 tys. zł na koniec 2013 roku).

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

18. Inwestycyjne papiery wartościowe

Zmiany w ciągu roku obrotowego kończącego się 31 grudnia 2014	Stan na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia (sprzedaż i wykup)	Zmiana naliczonych odsetek, dyskonta i wyceny	Różnice kursowe	Utrata wartości	Stan na koniec okresu
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności							
Obligacje skarbowe	1 248 498	495 876	0	7 179	0	0	1 751 553
Bony pieniężne NBP	0	9 699 462	0	0	0	0	9 699 462
Razem utrzymywane do terminu zapadalności	1 248 498	10 195 337	0	7 179	0	0	11 451 014
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży							
Udziały kapitałowe	27 069	2 353	0	0	6	-2 348	27 081
Papiery wartościowe zablokowane pod BFG	189 975	1 352 813	-1 370 000	7 978	0	0	180 766
Obligacje korporacyjne	294 169	109 404	-59 174	6 954	0	0	351 353
Obligacje skarbowe	0	497 750	0	6 122	0	0	503 872
Razem dostępne do sprzedaży	511 213	1 962 320	-1 429 174	21 054	6	-2 348	1 063 072
Razem	1 759 711	12 157 657	-1 429 174	28 233	6	-2 348	12 514 086

Zmiany w ciągu roku obrotowego kończącego się 31 grudnia 2013	Stan na początek okresu	Zwiększenia	Zmniejszenia (sprzedaż i wykup)	Zmiana naliczonych odsetek, dyskonta i wyceny	Różnice kursowe	Utrata wartości	Stan na koniec okresu
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności							
Obligacje skarbowe	541 209	749 227	-41 022	-916	0	0	1 248 498
Razem utrzymywane do terminu zapadalności	541 209	749 227	-41 022	-916	0	0	1 248 498
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży							
Udziały kapitałowe	27 067	0	0	0	2	0	27 069
Papiery wartościowe zablokowane pod BFG	0	189 908	0	67	0	0	189 975
Obligacje korporacyjne	0	297 450	0	-3 281	0	0	294 169
Razem dostępne do sprzedaży	27 067	487 358	0	-3 214	2	0	511 213
Razem	568 276	1 236 585	-41 022	-4 130	2	0	1 759 711

Informacje na temat wartości godziwej inwestycyjnych papierów wartościowych prezentuje nota 38. Na dzień 31 grudnia 2014 utworzono dodatkowy odpis z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych w kwocie 2 348 tys. zł., łączny odpis z tytułu utraty wartości wynosił 14 548 tys. zł. (na 31 grudnia 2013: 12 200 tys. zł).

Kwota należności długoterminowych z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych na koniec 2014 roku wynosiła 2 273 822 tys. zł (1 540 894 tys. zł na koniec 2013 roku).

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

19. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według struktury podmiotowej	31 grudnia 2014			31 grudnia 2013		
	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto
Klienci indywidualni	18 679 544	621 500	18 058 044	19 866 962	1 306 116	18 560 846
Klienci mikro	2 658 670	331 835	2 326 835	3 142 630	585 756	2 556 874
Duże przedsiębiorstwa	14 040 337	799 161	13 241 176	11 888 430	721 203	11 167 227
Małe i średnie przedsiębiorstwa	1 125 636	64 383	1 061 253	954 684	70 920	883 764
Sektor publiczny	29 779	135	29 644	39 655	133	39 522
Razem	36 533 966	1 817 014	34 716 952	35 892 361	2 684 128	33 208 232

Kwota należności długoterminowych z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom na koniec 2014 roku wynosiła 25 464 649 tys. zł (24 561 319 tys. zł na koniec 2013 roku).

Informacje na temat wartości odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom prezentuje nota 6.

Wartość transakcji z przyrzeczeniem odkupu (buy sell back) zawartych z klientami na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 1 651 297 tys. złotych, wartość godziwa papierów wartościowych nabytych w ramach tych transakcji na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 1 631 976 tys. złotych (na 31 grudnia 2013 r. takie transakcje nie występowały).

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według struktury jakościowej

31 grudnia 2014

	Kredyty i pożyczki udzielone klientom bez przesłanki utraty wartości i bez rozpoznanej utraty wartości	Odpis tworzony grupowo IBNR	Kredyty i pożyczki udzielone klientom z przesłanką utraty wartości i bez rozpoznanej utraty wartości	Odpis tworzony grupowo IBNR	Kredyty i pożyczki z utratą wartości analizowane indywidualnie	Odpis tworzony indywidualnie	Kredyty i pożyczki z utratą wartości analizowane grupowo	Odpis tworzony grupowo	Wartość netto
Należności od klientów indywidualnych	17 790 950	83 662	0	0	32 818	14 407	855 776	523 431	18 058 044
Należności od klientów mikro	1 994 286	32 811	0	0	35 743	13 072	628 641	285 952	2 326 835
Należności od dużych przedsiębiorstw	12 285 840	39 866	496 215	20 679	1 258 282	738 616	0	0	13 241 176
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	1 028 124	2 337	19 890	1 297	77 622	60 749	0	0	1 061 253
Należności od sektora publicznego	29 779	135	0	0	0	0	0	0	29 644
Razem	33 128 979	158 811	516 105	21 976	1 404 465	826 844	1 484 417	809 383	34 716 952

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według struktury jakościowej

31 grudnia 2013

	Kredyty i pożyczki udzielone klientom bez przesłanki utraty wartości i bez rozpoznanej utraty wartości	Odpis tworzony grupowo IBNR	Kredyty i pożyczki udzielone klientom z przesłanką utraty wartości i bez rozpoznanej utraty wartości	Odpis tworzony grupowo IBNR	Kredyty i pożyczki z utratą wartości analizowane indywidualnie	Odpis tworzony indywidualnie	Kredyty i pożyczki z utratą wartości analizowane grupowo	Odpis tworzony grupowo	Wartość netto
Należności od klientów indywidualnych	18 327 823	86 584	0	0	13 824	6 825	1 525 314	1 212 706	18 560 846
Należności od klientów mikro	2 291 617	37 959	0	0	7 354	3 511	843 660	544 286	2 556 874
Należności od dużych przedsiębiorstw	10 346 749	40 063	473 150	8 893	1 068 531	672 246	0	0	11 167 227
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	838 729	1 678	33 535	630	77 957	66 473	4 463	2 139	883 764
Należności od sektora publicznego	39 655	133	0	0	0	0	0	0	39 522
Razem	31 844 573	166 418	506 685	9 523	1 167 666	749 055	2 373 437	1 759 131	33 208 232

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

20. Inwestycje w jednostkach zależnych

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Raiffeisen-Leasing Polska S.A.	492 687	112 687
Leasing Poland Sp. z o.o	14 600	14 600
Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o.	12 621	27 298
Raiffeisen Investment Polska Sp. z o.o.	750	750
Raiffeisen Solutions Sp. z o.o.	550	0
Razem	521 208	155 335

11 grudnia 2014 r. Bank zawarł z austriackim Raiffeisen-Leasing International umowę, na mocy której przejął 50% akcji Raiffeisen-Leasing Polska S.A. W wyniku tej transakcji Bank stał się jedynym akcjonariuszem Raiffeisen-Leasing Polska S.A. Wartość transakcji wynosiła 380 mln złotych.

Najważniejsze informacje na temat jednostek zależnych podlegających konsolidacji prezentuje poniższa tabela:

Nazwa jednostki zależnej	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Wynik netto	Udział (%)
31 grudnia 2014						
Raiffeisen-Leasing Polska S.A.	Polska	6 511 548	5 949 430	353 638	44 183	100,00%
Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o.	Polska	14 924	1 595	12 164	928	99,99%
Raiffeisen Investment Polska Sp. z o.o.	Polska	2 632	2 513	1 621	-1 481	49,98%
Raiffeisen Solutions Sp. z o.o.	Polska	292	240	4	-497	100,00%
31 grudnia 2013						
Raiffeisen-Leasing Polska S.A.	Polska	5 464 125	4 906 190	405 608	64 609	50,00%

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

21. Wartości niematerialne

2014	Wartość firmy	Marka „Polbank”	Relacje z klientami	Oprogramowanie komputerowe	Oprogramowanie komputerowe w budowie	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na 1 stycznia	32 966	200 000	70 400	586 633	81 770	14 853	986 622
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	0	0	117 925	-44 868	0	73 057
Zwiększenie bezpośrednie w ciągu roku	0	0	0	7 759	65 298	0	73 057
Przejęcie do użytkowania z nakładów	0	0	0	110 166	-110 166	0	0
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	0	0	-63 890	-2 246	-3 883	-70 019
Stan na 31 grudnia	32 966	200 000	70 400	640 668	34 656	10 969	989 660
UMORZENIE							
Stan na 1 stycznia	0	0	11 745	361 326	0	0	373 071
Amortyzacja okresu	0	0	18 139	77 487	0	0	95 625
Zmniejszenia w ciągu roku	0	0	0	-51 913	0	0	-51 913
Stan na 31 grudnia	0	0	29 884	386 900	0	0	416 784
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na 1 stycznia	0	0	0	2 051	1 550	0	3 601
Zwiększenia	0	0	0	40	0	0	40
Zmniejszenia	0	0	0	-2 082	-901	0	-2 983
Stan na 31 grudnia	0	0	0	10	649	0	658
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na 1 stycznia	32 966	200 000	58 655	223 256	80 220	14 853	609 949
Stan na 31 grudnia	32 966	200 000	40 516	253 759	34 007	10 969	572 218

W 2014 roku i 2013 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Zobowiązania do nabycia wartości niematerialnych i prawnych na 31 grudnia 2014 r., wynikające z podpisanych umów z kontrahentami, wynosiły 2 869 tys. zł. Zobowiązania te zostaną zrealizowane w ciągu jednego roku.

Bank zalicza do wartości niematerialnych wartość firmy, markę „Polbank” i relacje z klientami, które zostały rozpoznane w wyniku transakcji połączenia z Polbank EFG S.A.

Wartość firmy oraz marka „Polbank”, posiadają nieokreślony okres użytkowania, w związku z tym nie są amortyzowane, natomiast podlegają corocznym testom na utratę wartości. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Bank przeprowadził testy na utratę wartości wartości firmy i marki „Polbank” – nie stwierdzono konieczności utworzenia odpisu aktualizującego z tego tytułu.

Relacje z klientami są amortyzowane przy zastosowaniu metody degresywnej w okresie 5 lat (depozyty) oraz 10 lat (kredyty). W przypadku wystąpienia przesłanek podlegają testom na utratę wartości (por. nota 2.16.2. sprawozdania finansowego).

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Testy na utratę wartości powyższych wartości niematerialnych zostały opisane w nocie 4.5 sprawozdania finansowego.

Na 31 grudnia 2014 roku utworzony odpis z tytułu utraty wartości dotyczył oprogramowania komputerowego w budowie, w przypadku którego Bank podjął decyzję o zaniechaniu kontynuacji danych projektów.

2013	Wartość firmy	Marka „Polbank”	Relacje z klientami	Oprogramowanie komputerowe	Oprogramowanie komputerowe w budowie	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na 1 stycznia	33 279	200 000	70 400	522 198	46 001	29 220	901 098
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	0	0	81 887	43 415	0	125 302
Zwiększenie bezpośrednie w ciągu roku	0	0	0	14 704	112 293	0	126 997
Przejęcie do użytkowania z nakładów lub zmiana klasyfikacji	0	0	0	67 183	-68 878	0	-1 695
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	-313	0	0	-17 452	-7 646	-14 367	-39 778
Stan na 31 grudnia	32 966	200 000	70 400	586 633	81 770	14 853	986 622
UMORZENIE							
Stan na 1 stycznia	0	0	4 723	304 768	0	0	309 491
Amortyzacja okresu	0	0	7 022	67 582	0	0	74 604
Zmniejszenia w ciągu roku	0	0	0	-11 024	0	0	-11 024
Stan na 31 grudnia	0	0	11 745	361 326	0	0	373 071
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na 1 stycznia	0	0	0	6 310	0	0	6 310
Zwiększenia	0	0	0	270	1 550	0	1 820
Zmniejszenia	0	0	0	-4 529	0	0	-4 529
Stan na 31 grudnia	0	0	0	2 051	1 550	0	3 601
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na 1 stycznia	33 279	200 000	65 677	211 120	46 001	29 220	585 297
Stan na 31 grudnia	32 966	200 000	58 655	223 256	80 220	14 853	609 949

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

22. Rzeczowe aktywa trwałe

2014	Budynki, lokale i ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na 1 stycznia	225 752	325 019	30	37 815	6 711	3 624	598 950
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	2 575	9 533	0	771	3 277	0	16 156
Zwiększenia bezpośrednie w ciągu roku	604	3 907	0	325	11 320	0	16 156
Przyjęcie do użytkowania z nakładów lub zmiana klasyfikacji	1 971	5 626	0	446	-8 043	0	0
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	-8 665	-11 777	0	-3 156	-601	-1 255	-25 454
Stan na 31 grudnia	219 662	322 775	30	35 430	9 387	2 369	589 653
UMORZENIE							
Stan na 1 stycznia	138 515	219 519	23	29 096	0	0	387 153
Amortyzacja okresu	15 010	32 653	4	2 946	0	0	50 613
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-9 686	0	-2 492	0	0	-12 179
Zmiana klasyfikacji i inne	1 779	-8	0	4	0	0	1 775
Stan na 31 grudnia	155 304	242 478	27	29 554	0	0	427 363
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na 1 stycznia	7 995	1 317	0	445	2 284	0	12 041
Zwiększenia	736	4 055	0	30	0	0	4 821
Zmniejszenia	-8 435	-1 370	0	-461	-581	0	-10 847
Stan na 31 grudnia	297	4 002	0	14	1 703	0	6 016
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na 1 stycznia	79 242	104 183	6	8 274	4 426	3 624	199 755
Stan na 31 grudnia	64 061	76 295	2	5 862	7 684	2 369	156 274

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

2013	Budynki, lokale i ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na 1 stycznia	265 262	268 877	0	38 883	24 902	5 969	603 893
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	-12 332	73 540	30	2 697	-18 176	0	45 758
Zwiększenia bezpośrednie w ciągu roku	3 394	28 635	0	2 085	11 472	0	45 586
Przyjęcie do użytkowania z nakładów lub zmiana klasyfikacji	-15 726	44 904	30	611	-29 648	0	172
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	-27 178	-17 397	0	-3 765	-15	-2 345	-50 701
Stan na 31 grudnia	225 752	325 019	30	37 815	6 711	3 624	598 950
UMORZENIE							
Stan na 1 stycznia	152 333	201 208	0	26 984	0	0	380 525
Amortyzacja okresu	15 211	29 750	4	4 071	0	0	49 036
Zmniejszenia w ciągu roku	-22 236	-16 863	0	-3 309	0	0	-42 408
Zmiana klasyfikacji	-6 793	5 424	19	1 349	0	0	0
Stan na 31 grudnia	138 515	219 519	23	29 096	0	0	387 153
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na 1 stycznia	15 662	3 601	0	1 263	0	0	20 526
Zwiększenia	0	0	0	21	2 284	0	2 305
Zmniejszenia	-7 667	-2 284	0	-839	0	0	-10 790
Stan na 31 grudnia	7 995	1 317	0	445	2 284	0	12 041
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na 1 stycznia	97 267	64 068	0	10 636	24 902	5 969	202 842
Stan na 31 grudnia	79 242	104 183	6	8 274	4 426	3 624	199 755

W 2014 roku i 2013 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Zobowiązania do nabycia środków trwałych na 31 grudnia 2014 r., wynikające z podpisanych umów z kontrahentami, wynosiły 47 tys. zł. Zobowiązania te zostaną zrealizowane w ciągu jednego roku.

Bank według stanu na 31 grudnia 2014 roku i na 31 grudnia 2013 roku nie jest użytkownikiem obcych środków trwałych na podstawie umów leasingu finansowego.

Na 31 grudnia 2014 roku Bank rozpoznał odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych ze względu na podjęte decyzje o zaniechaniu dalszej budowy tych środków trwałych lub decyzje o zaprzestaniu użytkowania tych środków trwałych.

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

23. Inne aktywa

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Aktywa finansowe brutto, w tym:		
Inkaso weksli i czeków	526	176
Dłużnicy różni	49 098	82 653
Rozrachunki z biurami maklerskimi – należności	4 414	2 071
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych – należności	76 725	89 886
Aktywa finansowe brutto razem	130 763	174 786
Odpisy aktualizujące	-2 261	-7 916
Aktywa finansowe netto razem	128 502	166 870
Aktywa niefinansowe brutto, w tym:		
Koszty zapłacone z góry	29 807	36 420
Przychody do otrzymania	772	2 126
Aktywa przejęte za długi	16 390	2 798
Inne	0	3 236
Rozrachunki publiczno - prawne	48 902	51 681
Aktywa niefinansowe brutto razem	95 871	96 260
Odpisy aktualizujące	0	0
Aktywa niefinansowe netto razem	95 871	96 260
Razem	224 373	263 130

Kwota należności długoterminowych na koniec 2014 roku wynosiła 21 936 tys. zł (2 207 tys. zł w 2013 roku).

Aktywa przejęte za długi obejmują głównie nieruchomości nabytą przez Bank w 2014 roku celem uniknięcia zagrożenia umorzenia postępowania upadłościowego jednego z kredytobiorców i dalszej odsprzedaży tej nieruchomości. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego sfinalizowano przetarg i wyłoniono nabywcę.

Rozrachunki publiczno prawne zawierają przede wszystkim kwotę należności spornych z tytułu nadpłaconego podatku dochodowego. W 2009 roku miały miejsce w Banku dwie kontrole podatkowe dotyczące prawidłowości rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych w latach 2004 i 2007. W 2012 roku odbyła się kolejna kontrola dotycząca prawidłowości rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych za rok 2006. W wyniku tych kontroli organy podatkowe wyraziły odmienną od Zarządu Banku opinię co do podatkowego ujęcia wyniku na inwestycjach dokonywanych w latach 2004, 2006 i 2007. Postępowania podatkowe dotyczące rozliczeń podatku dochodowego zostały zakończone decyzjami Dyrektora Izby Skarbowej. Bank wniósł skargi na w/w decyzje do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił wydane decyzje dla lat 2004, 2006 i 2007. Organ podatkowy wniósł skargi kasacyjne dla lat 2004, 2006 i 2007. Na moment sporządzenia sprawozdania finansowego terminy rozpraw przed NSA nie zostały wyznaczone.

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Ocena ryzyka powyższej sprawy przez Zarząd Banku

Polskie przepisy podatkowe podlegają interpretacjom oraz zmianom, stąd jak zaprezentowano powyżej, istnieje teoretyczna możliwość, iż interpretacja tych przepisów przez władze skarbowe może być inna niż zastosowana przez Bank, co może skutkować dążeniem organów podatkowych do ustalenia innego wymiaru podatku od tego, który został zapłacony przez Bank. Zgodnie z art. 70 § 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa, rok podatkowy może podlegać badaniu przez władze skarbowe w ciągu 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku.

Tym niemniej, na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego Zarząd Banku podtrzymuje prawidłowość rozliczeń podatkowych dokonanych przez Bank. W ocenie Banku ustalenia podstępowania kontrolnego organów skarbowych są bezzasadne i należy spodziewać się pozytywnego dla Banku rozstrzygnięcia opisanej kwestii.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość innych należności	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stan odpisu na dzień 1 stycznia	7 916	4 580
Utworzenie odpisów na utratę wartości	3 216	3 656
Wykorzystanie odpisów na utratę wartości	-5 520	0
Odwrócenie odpisów na utratę wartości	-3 350	-320
Stan odpisu na dzień 31 grudnia	2 261	7 916

24. Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Rachunki bieżące	958 165	479 700
Depozyty terminowe	858 558	404 122
Kredyty otrzymane	8 012 111	10 524 593
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 413 968	0
Razem	11 242 801	11 408 415

Kwota zobowiązań długoterminowych wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych na koniec 2014 roku wynosiła 5 334 585 tys. zł (7 254 533 tys. zł na koniec 2013 roku).

Wartość transakcji z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) zawartych z bankami na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 1 413 968 tys. zł, wartość godziwa papierów wartościowych sprzedanych w ramach tych transakcji na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 1 397 146 tys. zł (zero na koniec 2013 roku).

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

25. Zobowiązania wobec klientów

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	14 011 515	12 666 854
Zobowiązania wobec klientów mikro	1 733 592	2 435 357
Zobowiązania wobec dużych przedsiębiorstw	15 194 626	12 778 033
Zobowiązania wobec małych i średnich przedsiębiorstw	2 824 797	2 574 459
Zobowiązania wobec sektora publicznego	0	6 286
Razem	33 764 529	30 460 990

Kwota zobowiązań długoterminowych wobec klientów na koniec 2014 roku wynosiła 62 178 tys. zł (20 699 tys. zł na koniec 2013 roku).

Wartość transakcji z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) zawartych z klientami na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 208 678 tys. zł, wartość godziwa papierów wartościowych sprzedanych w ramach tych transakcji na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 206 327 tys. zł.

26. Zobowiązania podporządkowane

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Pożyczka o wartości 25 milionów EUR z terminem zapadalności w 2017 roku	106 870	104 003
Pożyczka o wartości 50 milionów EUR z terminem zapadalności w 2024 roku	213 136	0
Razem	320 006	104 003

Pożyczki podporządkowane są płatne przez Bank w terminie zapadalności. W 2014 oraz w 2013 roku Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań. Pożyczki nie są dodatkowo zabezpieczone. Obie pożyczki zostały udzielone przez Raiffeisen Bank International.

Zgodnie z decyzjami Komisji Nadzoru Finansowego, Bank może zaliczać zobowiązania podporządkowane do funduszy własnych Banku. Na użytek wyliczenia funduszy własnych Banku, kwoty stanowiące pożyczki podporządkowane zaliczane na poczet funduszy ulegają stopniowej amortyzacji zgodnie z regulacjami Komisji Nadzoru Finansowego.

Całość salda pożyczek podporządkowanych na koniec 2014 roku stanowią zobowiązania długoterminowe, analogicznie do 31 grudnia 2013 roku.

27. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

31 grudnia 2014	Stan na początek okresu	Zwiększenia z emisji	Zmiana naliczonych odsetek	Stan na koniec okresu
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	500 000	1 960	501 960
Razem	0	500 000	1 960	501 960

19 listopada 2014 r. Bank wyemitował „Obligacje na okaziciela Serii A Raiffeisen Bank Polska S.A.” opiewające na kwotę 500 mln złotych. Obligacje te są niezabezpieczone, niepodporządkowane,

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

denominowane w złotych z terminem wykupu w dniu 19 listopada 2017 roku. Oprocentowanie obligacji opiera się na stawce WIBOR 6M, powiększonej o marżę odsetkową w wysokości 1,3 proc. Odsetki będą wypłacane w okresach półrocznych.

Emisja „Obligacji na okaziciela Serii A Raiffeisen Bank Polska S.A.” jest pierwszą częścią programu emisji obligacji korporacyjnych Banku na łączną kwotę 2 mld złotych.

28. Pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 przekształcony *
Zobowiązania finansowe , w tym:		
Rozrachunki międzybankowe	87 558	106 406
Rozrachunki z biurami maklerskimi	1 878	1 073
Wierzy ciele różni i rozliczenia między okresowe kosztów	130 808	161 414
Zobowiązania z tytułu rozliczeń z tytułu kart płatniczych	20 764	36 759
Zobowiązania finansowe razem	241 008	305 652
Zobowiązania niefinansowe , w tym:		
Przychody pobierane z góry	66 323	40 399
Rozrachunki publiczno-prawne	17 066	23 058
Pozostałe	5 019	11 310
Zobowiązania niefinansowe razem	88 408	74 767
Razem	329 416	380 419

* Patrz nota 3 sprawozdania finansowego

Kwota zobowiązań długoterminowych wyniosła na dzień 31 grudnia 2014 roku 26 652 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2013 roku 22 172 tys. zł.

29. Rezerwy

Zmiany w ciągu roku obrotowego kończącego się 31 grudnia 2014	Stan na początek okresu	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Odwrócenie rezerwy lub odpisu	Wykorzystanie rezerwy lub odpisu	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe oceniane indywidualnie	14 306	31 067	-19 396	0	654	26 631
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe oceniane grupowo IBNR	8 535	5 100	-6 339	0	111	7 408
Razem rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	22 841	36 167	-25 734	0	765	34 039
Rezerwy na sprawy sporne	13 380	11 568	-4 576	-495	0	19 877
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	28 590	6 112	0	0	0	34 702
Rezerwa na bonusy	83 804	89 147	-50 611	-73 881	0	48 460
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	16 499	10 387		-3 390	0	23 495
Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i pośmiertne	1 808	1 605	0	-2	0	3 411
Rezerwa restrukturyzacyjna	34 005	29 206	0	-25 389	0	37 822
Inne rezerwy	524	0	-524	0	0	0
Razem rezerwy	178 610	148 026	-55 711	-103 157	0	167 768
Razem	201 451	184 192	-81 445	-103 157	765	201 807

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Zmiany w ciągu roku obrotowego kończącego się 31 grudnia 2013	Stan na początek okresu przekształcony*	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Odwrocenie rezerwy lub odpisu	Wykorzystanie rezerwy lub odpisu	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe oceniane indywidualnie	22 698	26 543	-34 902	0	-34	14 306
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe oceniane grupowo IBNR	12 134	10 269	-13 883	0	16	8 535
Razem rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	34 832	36 812	-48 785	0	-18	22 841
Rezerwy na sprawy sporne	13 150	664	-434	0	0	13 380
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	22 290	6 300	0	0	0	28 590
Rezerwa na bonusy	52 714	132 046	-48 168	-52 787	0	83 804
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	17 288	0	-789	0	0	16 499
Rezerwa na świadczenia emerytalne	2 119	0	0	-311	0	1 808
Rezerwa restrukturyzacyjna	56 953	10 564	-9 347	-24 166	0	34 005
Inne rezerwy	1806	0	-279	-1 003	0	524
Razem rezerwy	166 320	149 574	-59 017	-78 267	0	178 610
Razem	201 152	186 387	-107 802	-78 267	-18	201 451

* Patrz nota 3 sprawozdania finansowego

W rezerwach na zobowiązania pozabilansowe uwzględnione zostały rezerwy na gwarancje finansowe. Gwarancje finansowe oraz inne zobowiązania pozabilansowe zostały opisane w notce 31.

Rezerwy na sprawy sporne składały się z:

- rezerwy utworzonej w związku z karą nałożoną na Bank przez UOKiK w październiku 2014 roku dotyczącą praktyk w zakresie zawierania z konsumentami umów dotyczących przystąpienia do umowy grupowego ubezpieczenia na życie i dożycie o nazwie „Program Pomnażania Oszczędności Kumulatus”. Kara nałożona przez UOKiK wynosiła 21 122 tys. zł. Decyzja jest nieprawomocna. Bank złożył odwołanie do tej decyzji. Bank utworzył rezerwę z tego tytułu w wysokości 10 561 tys. zł, ponieważ w ocenie Banku prawdopodobny wpływ środków z tego tytułu nie przekroczy tej kwoty,

- rezerwy w kwocie 7 494 tys. zł dotyczącej spraw spornych z byłymi partnerami franczyzowymi Polbanku.

Kwota rezerw długoterminowych na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 3 411 tys. zł i dotyczyła rezerw na świadczenia emerytalne, rentowe i pośmiertne.

Rezerwa restrukturyzacyjna według stanu na 31 grudnia 2014 roku w kwocie 37 822 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku 34 005 tys. zł) dotyczy przede wszystkim odpraw wynikających z obowiązujących programów restrukturyzacyjnych, a także kosztów związanych z likwidacją placówek Banku.

W ramach realizowanego w Banku procesu optymalizacji zatrudnienia, co skutkowało spadkiem zatrudnienia w 2014 roku, Bank podjął decyzję o uruchomieniu kolejnego etapu redukcji zatrudnienia, który planowany jest na rok 2015. W związku z tym faktem Bank utworzył rezerwę na koszty restrukturyzacji zatrudnienia w kwocie 21 448 tys. zł.

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

30. Kapitały

	Wartość nominalna akcji		Liczba akcji (w szt.)	
	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2013	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2013
Zarejestrowany kapitał akcyjny				
Stan na początek okresu	2 207 461	2 207 461	242 845	242 845
Emisja akcji	49 222	0	5 415	0
Stan na koniec okresu	2 256 683	2 207 461	248 260	242 845

Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone. Wszystkie akcje mają takie same prawa głosu i prawo do dywidendy. Wartość nominalna jednej akcji wynosi 9 090 złotych. Udziałowcem, który posiada 100% kapitału zakładowego Banku jest Raiffeisen Bank International AG (RBI).

Raiffeisen Bank International powstał z obszarów wydzielonych z Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB) i Raiffeisen International Bank-Holding AG (RI). RBI jest podmiotem zależnym RZB objętym konsolidacją. RZB posiada 60,7% akcji RBI. Pozostała część kapitału akcyjnego jest w wolnym obrocie na wiedeńskiej giełdzie papierów wartościowych, na której RBI notowany jest od 2005 roku.

Pozostałe kapitały	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	950 019	910 019
Rozliczenie zakupu zorganizowanej części przedsiębiorstwa	-3 883	-3 883
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży netto	159	-5 038
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto	-46 529	-4 070
Fundusz na działalność maklerską	1 000	1 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	46 522	46 522
Stan na 31 grudnia	947 287	944 550

Wynik finansowy z roku bieżącego i z lat ubiegłych podlegał podziałowi zgodnie poniższą tabelą:

Wynik finansowy z lat ubiegłych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stan na 1 stycznia	270 198	72 087
Przeniesienie wyniku netto na wynik finansowy z lat ubiegłych	314 138	129 348
Przeniesienie zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka bankowego	-40 000	0
Przeniesienie wyniku netto na kapitał zapasowy tworzony ustawowo	0	68 763
Stan na 31 grudnia	544 336	270 198

Dywidendy

Zgodnie z rekomendacją Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej, Bank nie dokonał wypłaty dywidendy z zysku za rok 2013. Zarząd Banku nie będzie rekomendował wypłaty dywidendy z zysku za rok 2014.

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

31. Zobowiązania warunkowe

Poniższa tabela przedstawia pozycje pozabilansowe udzielone i otrzymane:

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Udzielone zobowiązania gwarancyjne		
Gwarancje bankowe	1 766 164	1 492 502
Akredyty wy i akcepty bankowe	253 759	285 205
Razem udzielone zobowiązania gwarancyjne	2 019 923	1 777 707
Udzielone zobowiązania finansowe		
Zobowiązania do udzielenia kredytu:	4 454 747	4 252 341
<i>Z pierwotnym terminem zapadalności do 1 roku</i>	1 970 057	2 075 151
<i>Z pierwotnym terminem zapadalności powyżej 1 roku</i>	2 484 690	2 177 190
Razem udzielone zobowiązania finansowe	4 454 747	4 252 341
Razem	6 474 670	6 030 048

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Gwarancje otrzymane	5 888 622	5 769 305
Razem	5 888 622	5 769 305

Wszystkie zobowiązania Banku do udzielenia kredytu mają charakter bezwarunkowy, z wyjątkiem udzielonych i niewykorzystanych transz kredytów hipotecznych i inwestycyjnych kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw. Szczegółowy opis ryzyk związanych z zobowiązaniami pozabilansowymi został przedstawiony w notach dotyczących zarządzania ryzykiem.

Sprawy sporne

Łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których Bank występował w roli pozwanego wynosiła 65 883 tys. złotych na 31 grudnia 2014 roku (31 grudnia 2013 roku 55 965 tys. złotych). Bank utworzył rezerwy w przypadkach, gdzie według szacunków Banku prawdopodobieństwo konieczności wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rezerwy na roszczenia prawne, gdzie Bank występował w roli pozwanego i pozostałe sprawy sporne wynosiły 19 877 tys. złotych (31 grudnia 2013 13 380 tys. złotych), patrz nota 29 sprawozdania finansowego.

Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w notce 23 Inne aktywa.

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

32. Bank jako leasingobiorca

W przypadku leasingu operacyjnego, gdzie Bank jest leasingobiorcą, minimalne przyszłe płatności z tytułu leasingu w ramach nieodwołalnych umów leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Poniżej 1 roku	188 572	164 021
Od 1 roku do 5 lat	307 560	243 615
Powyżej 5 lat	131 010	6 322
Razem	627 141	413 958

Wymienione w tabeli zobowiązania związane są z zawartymi umowami leasingu operacyjnego budynków lub lokali na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej oraz leasingu operacyjnego samochodów.

33. Aktywa, na których ustanowiono zabezpieczenia i o ograniczonej możliwości dysponowania

W tabeli poniżej zaprezentowano informacje na temat aktywów finansowych zastawionych lub o ograniczonej możliwości dysponowania.

	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Kasa i środki w Banku Centralnym			
Rezerwy obowiązkowe w banku centralnym	13	926 508	1 040 763
Należności od banków			
Depozyty zabezpieczające	14	496 249	171 768
Inwestycyjne papiery wartościowe			
Papiery wartościowe zablokowane pod BFG	18	180 766	189 975
Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych			
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) - w wartości zobowiązań	24	1 413 968	0
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) - w wartości godziwa sprzedanych papierów wartościowych		1 397 146	0
Zobowiązania wobec klientów			
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) - w wartości zobowiązań	25	208 678	0
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) - w wartości godziwa sprzedanych papierów wartościowych		206 327	0

Wszystkie papiery wartościowe sprzedane w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) zaprezentowane w tabeli powyżej, zostały nabyte przez Bank w ramach transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży (buy sell back).

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

34. Sekurytyzacja oraz sprzedaż należności

34.1. Syntetyczna sekurytyzacja portfela kredytów korporacyjnych w Banku

W 2006 roku przeprowadzona została syntetyczna sekurytyzacja aktywów dotycząca portfela kredytów dla klientów korporacyjnych. Transakcja sekurytyzacyjna polegała na zawarciu umowy pozabilansowej transakcji kredytowej pomiędzy Bankiem a KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau), w celu przeniesienia wszystkich ryzyk kredytowych związanych z kredytami w sekurytyzowanym portfelu. Pierwotna wartość aktywów i zobowiązań objętych sekurytyzacją wynosiła około 250 mln EUR. Okres odnawialny transakcji trwał pięć lat, w trakcie którego spłacone wierzytelności w ramach portfela objętego sekurytyzacją były zastępowane nowymi. W sierpniu 2013 roku umowa pozabilansowej transakcji kredytowej została rozwiązana, a ochroną sekurytyzacyjną pozostały objęte jedynie zgłoszone w ramach transakcji nierozliczone zdarzenia kredytowe będące w trakcie procesu windykacji. Wartość aktywów i zobowiązań objętych tą transakcją na koniec roku 2014 wynosiła 2,77 mln EUR (na koniec 2013 roku – 2,77 mln EUR). Główną korzyścią przedmiotowej transakcji był transfer ryzyka kredytowego (otrzymana gwarancja), którego miernikiem była redukcja regulacyjnego wymogu kapitałowego oraz brak rozpoznania utraty wartości na aktywach wchodzących w skład portfela.

Wartości aktywów objętych sekurytyzacją zaprezentowano w poniższej tabeli.

	Wartość transakcji	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wartość aktywów	11 820	11 500
Pozycja netto	11 820	11 500

34.2. Sprzedaż należności

W 2014 roku Bank zbył portfele wierzytelności kredytowych zaklasyfikowane do kategorii z rozpoznaną utratą wartości o łącznej wartości kapitału 1 255 777 tys. zł (w 2013 roku 443 837 tys. zł). Portfele składały się z wierzytelności wobec osób fizycznych i mikroprzedsiębiorców oraz klientów korporacyjnych. Wierzytelności objęte były w istotnej części odpisami z tytułu utraty wartości bądź w całości spisane z bilansu Banku. Łączny wynik na transakcjach zbycia wierzytelności wyniósł 261 712 tys. zł (w 2013 roku 37 074 tys. zł) i został zaprezentowany w linii „Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe”. Nabywcami zbytych portfeli były niepowiązane z Bankiem niestandardyzowane sekurytyzacyjne fundusze zamknięte i fundusze inwestycyjne. Wszystkie ryzyka i korzyści związane ze sprzedanymi portfelami zostały przeniesione na nabywcę.

Powyższe transakcje mają charakter jednorazowy.

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

35. Działalność powiernicza

Bank prowadzi działalność powierniczą polegającą na utrzymywaniu lub lokowaniu aktywów w imieniu osób prywatnych, funduszy, planów emerytalnych i innych instytucji. Aktywa te i związane z nimi przychody nie zostały wykazane w sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie należą do Banku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Zespół Usług Powierniczych prowadził na rzecz klientów 564 rachunki papierów wartościowych (238 rachunki na dzień 31 grudnia 2013 roku). Wartość godziwa instrumentów finansowych klientów Zespołu Usług Powierniczych na ten dzień wynosiła 17 100 643 tys. zł (9 891 831 tys. zł na koniec 2013 roku).

W okresie sprawozdawczym przechowywano papiery wartościowe znajdujące się w publicznym obrocie i papiery w formie materialnej oraz papiery wartościowe znajdujące się w obrocie za granicą. W ramach świadczenia usług powierniczych na rzecz klientów Bank współpracował z kilkoma biurami maklerskimi. Bank pełni funkcje depozytariusza dla klientów i dla portfela własnego oraz dla praw pochodnych, jest reprezentantem podmiotu niebędącego uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych i uczestnikiem rozliczającym.

36. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Środki w kasach Banku	1 757 367	1 249 207
Środki na rachunku bieżącym w Banku Centralnym	926 508	1 172 845
Środki na rachunkach Nostro w innych bankach	15 090	15 193
Lokaty w innych bankach (z terminem wymagalności do 3 miesięcy)	88 656	120 184
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty prezentowane w rachunku przepływów pieniężnych	2 787 621	2 557 428

37. Wynik na instrumentach finansowych

Wynik dotyczący kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	1 414 678	1 607 906
z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych bankom	29 550	42 347
z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	1 385 128	1 565 559
Przychody z tytułu prowizji - opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	25 293	31 078
Koszty dotyczące pośrednictwa w sprzedaży produktów kredytowych	-1 929	-1 951
Koszty dotyczące sekurytyzacji należności kredytowych	-235	-358
Razem	1 437 807	1 656 507

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Wynik dotyczący inwestycyjnych papierów wartościowych

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Przychody z tytułu dyskonta	4 203	467
Przychody z tytułu odsetek	64 831	41 687
Razem	69 034	42 154

Powyższe przychody dotyczą inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności i aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Wynik dotyczący zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Koszty z tytułu odsetek - całkowite koszty odsetkowe dotyczące aktywów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-773 337	-977 549
Koszty z tytułu prowizji - opłaty i prowizje dotyczące kredytów otrzymanych	-681	-6 468
Razem	-774 018	-984 017

38. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Poniżej zaprezentowano główne założenia i metody wykorzystane przez Bank podczas określania wartości godziwej instrumentów finansowych:

- wartość godziwa kredytów udzielonych bankom, zawieranych na rynku międzybankowym w celu zarządzania płynnością Banku, została oszacowana jako bieżąca wartość przepływów pieniężnych zdyskontowanych stawkami rynkowymi obowiązującymi na rynku międzybankowym dla danej waluty,
- wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom indywidualnym i przedsiębiorcom została oszacowana przy zastosowaniu modelu opartego o wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych, zastosowanego przy użyciu bieżących stóp procentowych, uwzględniających marżę na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłat wynikające z umów kredytowych. Marże uwzględnione zostały przy zachowaniu podziału na waluty oraz główne grupy produktowe, tj. kredyty o stałym terminie zapadalności, kredyty konsumenckie i hipoteczne,
- papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności (obligacje skarbowe i bony pieniężne NBP) – wartość godziwą papierów, dla których istnieje aktywny rynek, ustalono w oparciu o publikowane notowania cen z aktywnego rynku (kwotowania rynkowe z dnia sprawozdawczego),
- wartość zobowiązań wobec klientów została oszacowana przy użyciu rynkowych stóp procentowych bez narzutu marżowego, co pokrywało się ze średnimi stawkami depozytów oferowanych klientom Banku,
- wartość godziwa zobowiązań wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych, zawieranych na rynku międzybankowym w celu zarządzania płynnością Banku, została oszacowana

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

jako bieżąca wartość przepływów pieniężnych zdyskontowanych stawkami rynkowymi obowiązującymi na rynku międzybankowym dla danej waluty.

Metody ustalania wartości godziwej poszczególnych składników aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej wraz z przypisanymi do nich modelami wyceny można zaklasyfikować do trzech głównych kategorii:

- *Kategoria I* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny notowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie na informacjach rynkowych. Wycena mark-to-market stosowana głównie w odniesieniu do notowanych papierów wartościowych.
- *Kategoria II* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących obserwacje rynkowe lub informacje pochodzące z aktywnego rynku. Wycena mark-to-model z parametryzacją modeli wyłącznie na podstawie notowań z aktywnego rynku dla danego typu instrumentu. W oparciu o tego typu modele wyceniana jest większość instrumentów pochodnych, w tym transakcje terminowe na papiery wartościowe, nie płynne papiery skarbowe lub papiery emitowane przez bank centralny oraz nienotowane dłużne papiery korporacyjne i komunalne papiery wartościowe, dla których do wyceny pobierane są dane z aktywnego rynku.
- *Kategoria III* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku. Wycena mark-to-model z częściową parametryzacją modelu na podstawie estymowanych czynników ryzyka. Metoda ta dotyczy nieliniowych instrumentów pochodnych zawieranych na nieaktywnym rynku, nienotowanych dłużnych papierów korporacyjnych, które nie spełniają warunków pozwalających na zaliczenie ich do kategorii II, a także instrumentów pochodnych, dla których dokonano korekty wartości godziwej o odpisy z tytułu ryzyka kredytowego.

Przeniesienie pomiędzy kategoriami następuje, gdy zmiana modelu wyceny danego składnika aktywów lub zobowiązań finansowych powoduje klasyfikację tego składnika do innej kategorii. Bank dokonuje przeglądu modeli wyceny na koniec okresu sprawozdawczego.

Dla składników aktywów zakwalifikowanych do Kategorii III parametrami estymowanymi są:

- spread kredytowy szacowany na dzień emisji papieru wartościowego. Spread kredytowy instrumentów finansowych zakwalifikowanych do Kategorii III zawierał się w przedziale od 30 do 778 punktów bazowych,
- prawdopodobieństwo niewywiązywania się dłużnika za spłatę zobowiązań (PD). Na dzień sprawozdania finansowego wskaźnik PD dla instrumentów finansowych zakwalifikowanych do Kategorii III zawierał się w przedziale od 1,8% do 100%, przy czym wartość 100% odnosiła się do kontraktów siedemnastu Klientów, dla których rozpoznano utratę wartości,

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

- współczynnik straty z tytułu niewywiązywania się ze zobowiązań (LGD), zawierał się w przedziale od 37% do 62%,
- parametr stopy odzysku (RR), który przyjmuje wartości w zakresie 38% - 62%.

Wpływ parametrów estymowanych na wycenę do wartości godziwej instrumentów finansowych, klasyfikowanych przez Bank do Kategorii III na dzień 31 grudnia 2014 roku, jest nieznaczący. W przypadku instrumentów dłużnych narażonych na ryzyko spreadu kredytowego wrażliwość ekspozycji na zmianę spreadu o +/- 100 punktów bazowych wynosi + 358/- 359 tys. złotych wpływu na wynik Banku oraz + 1 461/- 1 358 tys. zł wpływu na kapitał własny. W przypadku instrumentów pochodnych narażonych na ryzyko kredytowe wrażliwość ekspozycji na zmianę prawdopodobieństwa niewypłacalności o +/- 100 punktów bazowych wynosi +/- 2 tys. złotych wpływu na Banku. Brak wpływu na kapitał własny.

W tabeli poniżej zaprezentowano zmiany stanu wartości godziwej instrumentów finansowych, dla których Bank stosuje wycenę do wartości godziwej według kategorii III, które w bilansie wyceniane są do wartości godziwej.

	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Pochodne instrumenty finansowe - aktywa	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - papiery dłużne	Pochodne instrumenty finansowe - zobowiązania
Zmiany w ciągu okresu kończącego się 31 grudnia 2014				
Stan na początek okresu	67 995	13 713	48 300	37
Zwiększenia, w tym:	101 449	242	341 979	69
Zakup	101 449	0	107 927	0
Transakcje pochodne zawarte w okresie	0	29	0	69
Przychód z instrumentów finansowych, ujęty w pozycji:	0	30	14	0
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	0	30	14	0
Reklasyfikacja	0	183	234 038	0
Zmniejszenia, w tym:	-4 187	-13 743	-38 844	-10
Rozliczenie/wykup	0	-9 537	0	-22
Sprzedaż	0	0	-38 080	0
Strata z instrumentów finansowych, ujęta w pozycji:	-4 187	0	-764	27
Wynik z tytułu odsetek	0	0	-18	0
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-4 187	0	-746	27
Reklasyfikacja	0	-4 205	0	-15
Stan na koniec okresu	165 257	212	351 436	96
Niezrealizowany wynik na instrumentach finansowych utrzymywanych w portfelu na koniec okresu, ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, ujęty w pozycji:				
Wynik z tytułu odsetek	765	1	3 461	0
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-4 187	-13 502	0	59
Kapitał z aktualizacji wyceny	0	0	-732	0

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Zmiany w ciągu roku obrotowego kończącego się 31 grudnia 2013	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Pochodne instrumenty finansowe - aktywa	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży -	Pochodne instrumenty finansowe - zobowiązania
Stan na początek okresu	0	0	0	0
Reklasyfikacja	67 995	13 713	48 300	37
Stan na koniec okresu	67 995	13 713	48 300	37

Poniżej przedstawiono wartość księgową i godziwą aktywów i zobowiązań finansowych w podziale na powyżej opisane trzy kategorie:

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Wyszczególnienie pozycji	31 grudnia 2014					31 grudnia 2013				
	Wartość księgową	Wartość godziwą	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Wartość księgową	Wartość godziwą	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III
Aktywa finansowe										
Kasa i środki w Banku Centralnym	2 683 875	2 683 875	0	0	2 683 875	2 422 051	2 422 051	0	0	2 422 051
Należności od banków	628 385	628 720	0	0	628 720	353 941	354 050	0	0	354 050
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	361 623	361 623	196 366	0	165 257	8 770 806	8 770 806	243 936	8 458 875	67 995
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	900 213	900 213	0	900 001	212	532 963	532 963	0	519 250	13 713
Pochodne instrumenty finansowe w portfelu handlowym	898 892	898 892	0	898 680	212	415 943	415 943	0	402 230	13 713
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	1 320	1 320	0	1 320	0	117 019	117 019	0	117 019	0
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0
Inwestycyjne papiery wartościowe, w tym:	12 514 086	12 513 604	2 435 627	9 699 462	378 516	1 759 711	1 757 159	1 491 816	189 975	75 369
Papiery wartościowe utrzymane do terminu zapadalności	11 451 014	11 450 532	1 751 071	9 699 462	0	1 248 498	1 245 947	1 245 947	0	0
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży, w tym:	1 063 072	1 063 072	684 556	0	378 516	511 213	511 213	245 869	189 975	75 369
Udziały kapitałowe	27 081	27 081	0	0	27 081	27 069	27 069	0	0	27 069
Papiery dłużne	1 035 991	1 035 991	684 556	0	351 435	484 144	484 144	245 869	189 975	48 300
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	34 716 952	34 033 666	0	0	34 033 666	33 208 232	32 415 033	0	0	32 415 033
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	18 058 044	16 219 986	0	0	16 219 986	18 560 846	17 613 666	0	0	17 613 666
Kredyty i pożyczki udzielone klientom mikro	2 326 835	2 494 972	0	0	2 494 972	2 556 874	2 587 070	0	0	2 587 070
Kredyty i pożyczki udzielone dużym przedsiębiorstwom	13 241 176	14 164 325	0	0	14 164 325	11 167 227	11 281 458	0	0	11 281 458
Kredyty i pożyczki udzielone małym i średnim przedsiębiorstwom	1 061 253	1 124 710	0	0	1 124 710	883 764	892 937	0	0	892 937
Kredyty i pożyczki udzielone podmiotom sektora publicznego	29 644	29 673	0	0	29 673	39 522	39 903	0	0	39 903
Inne aktywa finansowe	128 502	128 502	0	0	128 502	166 870	166 870	0	0	166 870
Aktywa finansowe razem	51 933 636	51 250 203	2 631 993	10 599 462	38 018 749	47 214 573	46 418 932	1 735 752	9 168 099	35 515 081

Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Wyszczególnienie pozycji	31 grudnia 2014						31 grudnia 2013				
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	
Zobowiązania finansowe											
Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	11 242 801	11 017 449	0	0	11 017 449	11 408 415	11 460 896	0	0	11 460 896	
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 124 388	1 124 388	0	1 124 292	96	453 945	453 945	0	453 907	37	
Pochodne instrumenty finansowych w portfelu handlowym	823 807	823 807	0	823 711	96	379 093	379 093	0	379 055	37	
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	276 005	276 005	0	276 005	0	57 934	57 934	0	57 934	0	
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	24 576	24 576	0	24 576	0	16 918	16 918	0	16 918	0	
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	33 764 529	33 581 191	0	0	33 581 191	30 460 990	30 649 502	0	0	30 649 502	
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	14 011 515	13 942 773	0	0	13 942 773	12 666 854	13 810 883	0	0	13 810 883	
Zobowiązania wobec klientów mikro	1 733 592	1 729 937	0	0	1 729 937	2 435 357	1 167 178	0	0	1 167 178	
Zobowiązania wobec dużych przedsiębiorstw	15 194 626	15 093 148	0	0	15 093 148	12 778 033	12 666 733	0	0	12 666 733	
Zobowiązania wobec małych i średnich przedsiębiorstw	2 824 797	2 815 333	0	0	2 815 333	2 574 459	2 996 466	0	0	2 996 466	
Zobowiązania wobec sektora publicznego	0	0	0	0	0	6 286	8 242	0	0	8 242	
Zobowiązania podporządkowane	320 006	308 651	0	0	308 651	104 003	104 481	0	0	104 481	
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	501 960	501 960	0	0	501 960	0	0	0	0	0	
Pozostałe zobowiązania finansowe	241 008	241 008	0	0	241 008	305 652	305 652	0	0	305 652	
Zobowiązania finansowe razem	47 194 692	46 774 646	0	1 124 292	45 650 354	42 733 005	42 974 475	0	453 907	42 520 568	

Pozostałe noty objaśniające

39. Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

W 2014 i 2013 roku warunki kompensowania nie zostały spełnione, w związku z czym nie wystąpiły przypadki kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych na dzień sprawozdawczy.

Jednakże, w celu ograniczenia ryzyka strat kredytowych, Bank zawiera egzekwowalne porozumienia ramowe lub podobne porozumienia dotyczące kompensowania. Zapisy tych umów dają prawo do rozliczenia transakcji na bazie netto jedynie w przypadku niewywiązania się z płatności, niewypłacalności, bankructwa jednego z kontrahentów lub niespełnienia innych warunków kontraktu.

Porozumienia dotyczące kompensowania zawierane przez Bank to:

- umowy ramowe ISDA oraz inne umowy dotyczące kompensowania oparte na lokalnym prawie,
- umowy ramowe dotyczące transakcji zakupu/sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu.

Ujawnienia przedstawione w tabelach poniżej dotyczą aktywów i zobowiązań finansowych podlegających egzekwowalnemu porozumieniu ramowemu lub podobnym i mogą potencjalnie zostać skompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Zaprezentowano również otrzymane i złożone zabezpieczenia instrumentów pochodnych oraz transakcji zakupu/sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu. Zostały one ustanowione zgodnie z normalnymi warunkami sektorowymi. Zabezpieczenia w postaci depozytów zabezpieczających wynikają z umów typu Credit Support Annex (CSA), stanowiących załącznik do umów ramowych ISDA lub innych umów opartych na lokalnym prawodawstwie.

31 grudnia 2014	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto*
			Instrumenty finansowe	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
AKTYWA FINANSOWE					
Pochodne instrumenty finansowe	900 213	900 213	530 091	44 590	333 506
Transakcje zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	1 651 297	1 651 297	1 631 976	0	19 321
Razem	2 551 510	2 551 510	2 162 067	44 590	352 827

Pozostałe noty objaśniające

31 grudnia 2014	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto*
			Instrumenty finansowe	Złożone zabezpieczenia pieniężne	
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE					
Pochodne instrumenty finansowe	1 124 388	1 124 388	530 091	496 249	98 048
Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z przy rzeczeniem odkupu	1 622 646	1 622 646	1 603 473	0	19 173
Razem	2 747 034	2 747 034	2 133 564	496 249	117 221

31 grudnia 2013	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto*
			Instrumenty finansowe	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
AKTYWA FINANSOWE					
Pochodne instrumenty finansowe	532 963	532 963	212 372	50 958	276 897
Razem	532 963	532 963	212 372	50 958	276 897

31 grudnia 2013	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto*
			Instrumenty finansowe	Złożone zabezpieczenia pieniężne	
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE					
Pochodne instrumenty finansowe	453 945	453 945	212 372	171 768	69 805
Razem	453 945	453 945	212 372	171 768	69 805

* na podstawie kalkulacji per kontrakt

Uzgodnienie wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych, które podlegają egzekwowalnym porozumieniom ramowym lub podobnym porozumieniom dotyczącym kompensowania, z wartościami prezentowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zostało zaprezentowane w tabelach poniżej:

Pozostałe noty objaśniające

31 grudnia 2014	Wartość bilansowa netto	Pozycja ze sprawozdania z sytuacji finansowej	Wartość bilansowa pozycji ze sprawozdania finansowego	Wartość bilansowa pozycji niepodlegających ujawnieniu w nocie dotyczącej kompensowania
AKTYWA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe	900 213	Pochodne instrumenty finansowe	900 213	0
Transakcje zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	1 651 297	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	34 716 952	33 065 655
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe	1 124 388	Pochodne instrumenty finansowe	1 124 388	0
Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	1 413 968	Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	11 242 801	9 828 833
	208 678	Zobowiązania wobec klientów	33 764 529	33 555 851
31 grudnia 2013				
AKTYWA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe	532 963	Pochodne instrumenty finansowe	532 963	0
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe	453 945	Pochodne instrumenty finansowe	453 945	0

40. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

Jednostki powiązane z Bankiem to:

- Jednostki dominujące:
 - jednostka dominująca najwyższego szczebla – Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB).
 - jednostka dominująca wobec Banku – Raiffeisen Bank International AG (RBI).
- Jednostki zależne wobec Banku objęte konsolidacją – Raiffeisen-Leasing Polska S.A., Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o., Raiffeisen-Leasing Service Sp. z o.o., Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o., Raiffeisen Solutions Sp. z o.o., Raiffeisen-Leasing Real Estate Sp. z o.o., Raiffeisen Investment Polska Sp. z o.o. Jednostki zależne wobec Banku nieobjęte konsolidacją - RI Inwestycje Sp. z o.o., Leasing Poland Sp. z o.o., Telpol3 S.A. (w likwidacji)
- Członkowie kluczowego personelu Banku oraz kluczowego personelu jednostek dominujących,
- Pozostałe jednostki – pozostałe jednostki powiązane – podmioty kontrolowane przez jednostki dominujące i jednostki zależne. oraz podmioty wywierające znaczący wpływ na Raiffeisen Zentralbank Österreich AG.

Pozostałe noty objaśniające

W ramach zwykłej działalności operacyjnej przeprowadzono pewną liczbę transakcji z członkami kluczowego personelu Banku. Do członków kluczowego personelu Banku zalicza się członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, których listę zaprezentowano w nocie 1 sprawozdania finansowego. Transakcje z członkami kluczowego personelu Banku mogą obejmować przede wszystkim kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych. W 2014 roku ani w 2013 roku nie wystąpiły transakcje z członkami kluczowego personelu jednostek dominujących wobec Banku ani transakcje z osobami powiązаныmi z członkami kluczowego personelu Banku lub jednostek dominujących wobec Banku.

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

Pozycje ze sprawozdania z sytuacji finansowej	Jednostka dominująca		Jednostki zależne objęte konsolidacją		Członkowie kluczowego personelu Banku oraz jednostek dominujących		Pozostałe jednostki	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
	Należności od banków	476 186	159 829	0	0	0	0	59 203
Lokaty międzybankowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe – aktywa	586 962	302 372	16	0	0	0	166	93
Kredyty i pożyczki	0	0	1 979	7	3 253	2 589	0	101
Inne należności	101	0	15	289	0	0	-6	22
Zobowiązania wobec klientów	0	0	824 318	510 091	7 312	5 417	6 019	0
Rachunki Loro i inne rachunki bieżące	4 153	157 899	89 111	126 202	0	0	6 966	9 075
Depozyty międzybankowe	9 901	0	0	0	0	0	116 878	128 275
Kredyty i pożyczki otrzymane	7 186 733	10 140 351	0	0	0	0	681 968	0
Pochodne instrumenty finansowe – pasywa	976 123	366 129	89	0	0	0	471	87
Pożyczki podporządkowane	320 006	104 003	0	0	0	0	0	0
Inne zobowiązania	16 432	9 061	84	1 510	0	0	0	190

Pozycje ze sprawozdania z całkowitych dochodów	Jednostka dominująca		Jednostki zależne objęte konsolidacją		Członkowie kluczowego personelu Banku oraz jednostek dominujących		Pozostałe jednostki	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
	Przychody odsetkowe	112 969	56 308	32	20	227	0	1 107
Koszty odsetkowe	-140 622	-143 266	-4 650	-3 616	-15	0	-5 106	-3 361
Przychody prowizyjne	2 294	1 443	142	110	0	0	2 011	1 923
Koszty prowizyjne	-1 223	-3 411	-311	-829	0	0	-723	-63
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-36 245	98 424	7	0	0	0	-181	-40
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących	0	0	-14 677	0	0	0	0	0
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	9 671	-4 157	1 061	0	0	0	0	0
Ogólne koszty administracyjne	-42 290	-35 221	-16 781	-12 770	0	0	-6 667	-3 651
Przychody z tytułu dywidend	0	0	42 956	18 000	0	0	0	0

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

Pozycje pozabilansowe	Jednostka dominująca		Jednostki zależne objęte konsolidacją		Członkowie kluczowego personelu Banku oraz jednostek dominujących		Pozostałe jednostki	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
	Gwarancje i akredytywy	179 288	249 242	2 567	1 208	0	0	20 373
Udzielone zobowiązania finansowe	0	0	986	1 049	0	0	0	0
Otrzymałe gwarancje	196 808	0	0	0	0	0	54 461	0

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

Transakcje z Jednostką dominującą obejmowały transakcje mające na celu zapewnienie finansowania działalności Banku (głównie depozyty międzybankowe, kredyty otrzymane oraz pożyczki podporządkowane) oraz domknięcie otwartych pozycji na operacjach instrumentami pochodnymi. W rachunku zysków i strat skutkowało to powstaniem: kosztów odsetkowych, wyniku na instrumentach finansowych oraz ogólnych kosztów administracyjnych.

Pozycje pozabilansowe dotyczą, w zakresie gwarancji i akredytyw, zobowiązań gwarancyjnych Banku wystawionych na zlecenie banków z Grupy, natomiast w zakresie gwarancji otrzymanych dotyczą gwarancji spłaty kredytów zaciągniętych w Banku lub regwarancji otrzymanych od innych banków dotyczących gwarancji wystawionych przez Bank.

Koszty rozliczeń z członkami kluczowego personelu Banku za rok obrotowy dotyczą wynagrodzeń dla tego personelu:

Wynagrodzenie członków kluczowego personelu Banku	2014	2013
Wynagrodzenie krótkoterminowe Zarządu (wy nagrodzenie podstawowe)*	8 106	7 901
Wynagrodzenie krótkoterminowe Rady Nadzorczej	2 108	256
Wynagrodzenie wy płacone w związku z rozwiązaniem stosunku pracy**	1 700	341
Wynagrodzenie zmienne członków Zarządu wy płacone w dany m okresie sprawozdawczy m***	6 832	3 635
Razem	18 746	12 134

* dotyczy członków Zarządu aktywnie sprawujących funkcję

** w tym wynagrodzenie członków Zarządu za okres przypadający po zwolnieniu z aktywnego pełnienia funkcji oraz ekwiwalent za niewykorzystany urlop

*** wynagrodzenie zmienne za okres poprzedzający okres sprawozdawczy

We wrześniu 2013 roku, z tytułu kolejnej rocznej edycji programu Share Incentive Program, Prezesowi oraz Członkom Zarządu przyznanych zostało 19 736 sztuk akcji warunkowych („contingent shares”) Raiffeisen Bank International AG. Zarząd Grupy RBI zdecydował o zaprzestaniu emisji nowych transzy programu począwszy od 2014. Jednakże warunki aktualnie prowadzonych edycji z lat 2011-2013 pozostały niezmienione. Ponadto, Członkowie Zarządu posiadają zapisy w swoich kontraktach określające zasady zakazu konkurencji w przypadku rozwiązania umowy o pracę. Okres zakazu wynosi od 3 do 12 miesięcy, liczony od momentu zakończenia okresu wypowiedzenia. Przez cały okres obowiązywania zakazu wypłacane jest wynagrodzenie równe ostatniemu wynagrodzeniu podstawowemu przed rozwiązaniem umowy. Bank może, w ciągu 30 dni od rozwiązania umowy odstąpić od wymogu zakazu konkurencji.

41. Zdarzenia po dacie bilansowej

W związku z decyzją Szwajcarskiego Banku Centralnego (SNB) podjętą w styczniu 2015 roku, o zaprzestaniu utrzymywania stałego parytetu wymiany franka szwajcarskiego do euro (CHF/EUR), polski złoty (PLN) znacznie osłabił się w stosunku do CHF (w dniu ogłoszenia decyzji SNB o około 16-17%). Silne umocnienie się CHF w stosunku do PLN w ocenie Zarządu Banku nie spowodowało przekroczenia regulacyjnych norm ryzyka (CAD, LCR, wskaźniki płynności obowiązujące na polskim rynku) pozostały one

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

na bezpiecznym poziomie, znacznie powyżej minimalnych wymaganych poziomów. W zakresie ryzyka kredytowego nie oczekuje się wystąpienia istotnych jednorazowych odpisów z tytułu utraty wartości kredytów z tego tytułu. Natomiast, w celu ograniczenia przyszłych potencjalnych strat z tytułu ryzyka kredytowego, Bank przygotowuje plan działań mających na celu wzmocnienie monitoringu jakości należności, procesów wczesnego ostrzeżenia i komunikowania się z klientami Banku.

W tabeli poniżej zaprezentowano ekspozycje wobec klientów w CHF z wyszczególnieniem wartości brutto, odpisów z tytułu utraty wartości i wartości netto na 31 grudnia 2014:

	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto
Klienci indywidualni	11 255 940	144 511	11 111 429
Klienci mikro	589 178	22 179	566 999
Duże przedsiębiorstwa	179 249	44 329	134 920
Małe i średnie przedsiębiorstwa	2 324	1	2 323
Razem	12 026 691	211 020	11 815 671

Zmiana wartości ekspozycji w CHF po aprecjacji kursu (w przeliczeniu na PLN) w stosunku do stanu na koniec roku została zaprezentowana poniżej (zmiana udziału % kredytów w CHF w stosunku do wszystkich udzielonych kredytów):

Waluta	Wartość brutto PLN/CHF = 3,5447	% w łącznej wartości kredytów brutto	Wartość brutto PLN/CHF = 4,300	% w łącznej wartości kredytów brutto
PLN	14 736 869	40%	14 736 869	38%
EUR	9 050 820	25%	9 050 820	23%
CHF	12 026 692	33%	14 589 324	37%
USD	649 787	2%	649 787	2%
Inne	69 798	0%	69 798	0%
Razem	36 533 966	100%	39 096 598	100%

Wartość LTV na portfelu kredytów hipotecznych w CHF po aprecjacji kursu (względem stanu na 31 grudnia 2014 roku) w porównaniu do całego portfela kredytów hipotecznych kształtowała się następująco:

Waluta	31 grudnia 2014 (kurs PLN/CHF 3,5)		15 stycznia 2015 (kurs PLN/CHF 4,3)	
	Średnie LTV	Średnie ważone LTV	Średnie LTV	Średnie ważone LTV
PLN	55,9%	50,2%	55,9%	50,2%
EUR	70,0%	77,0%	70,5%	77,5%
CHF	119,2%	133,8%	144,6%	162,3%
USD	62,0%	70,7%	62,0%	70,7%
Razem	98,7%	113,4%	114,4%	136,8%

Aprecjacja kursu CHF wpłynęła na zmianę struktury całego portfela kredytów hipotecznych pod względem szacowanego wskaźnika DTI (Debt to income – czyli stosunku wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych do średnich dochodów netto osiągniętych przez kredytobiorców). Zakładając brak zmiany dochodu klientów od momentu wnioskowania o kredyt, przy LIBOR CHF na poziomie -0,11% i kursie PLN/CHF z końca roku na poziomie 3,5, około 58% salda całego portfela kredytów hipotecznych miało

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

wskaźnik DTI poniżej 50%. Wzrost kursu PLN/CHF do poziomu 4,2 spowodował spadek udziału kredytów z DTI poniżej 50% do 46%. Do dalszych analiz Bank przyjął założenie o wzroście wynagrodzeń indeksując wynagrodzenia o wskaźniki prezentowane przez Główny Urząd Statystyczny. Po uwzględnieniu wzrostu wynagrodzenia i przyjęciu LIBOR CHF na poziomie -0,75% udział kredytów z DTI poniżej 50% wzrasta do 77%.

Propozycje rozwiązań systemowych związanych z ryzykiem walutowym portfeli denominowanych w CHF, przedstawiane przez różne organy państwowe i nadzorcze, mogą skutkować poniesieniem przez Bank strat w przyszłych okresach.

Po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły inne zdarzenia, mające istotny wpływ na prezentowane sprawozdanie finansowe Banku.

Zarządzanie ryzykiem

42. Charakter i zakres ryzyka związanego z instrumentami finansowymi

Bank stosuje w swojej działalności aktywne podejście do zarządzania ryzykiem polegające na jego identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i ograniczaniu. Bank kieruje się zasadą, że efektywny system zarządzania i kontroli ryzyka jest oparty na trzech, dopasowanych elementach:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział zadań i kompetencji, w tym wyraźne wskazania funkcji realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne w procesie zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka,
- metodach monitoringu, pomiaru i szacowania ryzyka – stanowiących warunek prawidłowej identyfikacji przez Bank ponoszonego ryzyka,
- działaniach skoncentrowanych na wykorzystaniu nowoczesnych technik zabezpieczania i transferu ryzyka w celu dostosowania rodzaju i profilu ryzyka podejmowanego przez Bank do apetytu na ryzyko wyrażonego w przyjętych planach strategicznych.

Struktura organizacyjna

Podstawowym założeniem przyjętym przy konstruowaniu systemu zarządzania i kontroli ryzyka jest rozdzielanie jednostek organizacyjnych kontrolujących ryzyko od jednostek biznesowych, a więc podejmujących ryzyko, co zostało odzwierciedlone w strukturze organizacyjnej Banku. Zarządzanie i kontrola ryzyka stanowi w Banku proces, który przebiega na trzech zasadniczych poziomach:

1. Decyzji podejmowanych przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku w ramach systemu komitetów ryzyka:
 - a) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami odpowiedzialny przede wszystkim za:
 - zarządzanie aktywami i pasywami Banku,
 - ustalanie i akceptowanie planów strategicznych w zakresie zarządzania bilansowego w kategoriach produktów i cen,
 - ocenę ryzyka odsetkowego, ryzyka płynności i finansowania, ryzyka kursowego i ryzyka adekwatności kapitałowej oraz zarządzania tymi ryzykami,
 - śledzenie środowiska zewnętrznego i pomiar wpływu na zyskowność i kapitał,
 - ustalanie parametrów portfela inwestycyjnego,
 - zarządzanie alokacją kapitału ekonomicznego.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

- b) Komitet Sterujący ds. Ryzyka Operacyjnego odpowiedzialny za:
- zarządzanie zagadnieniami ryzyka operacyjnego w Banku, w tym z zakresu bezpieczeństwa, w celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko operacyjne oraz skali strat operacyjnych,
 - promowanie zysku ekonomicznego poprzez polepszenie bezpieczeństwa i jakości procesów bankowych,
 - nadzór nad procesem planowania ciągłości funkcjonowania Banku,
 - zapewnienie zgodności z ustawami, zasadami oraz regulacjami rządu, Banku Centralnego i innych organów nadzorczych.
- c) Komitet Sterujący ds. Ryzyka Portfela Kredytowego realizujący przede wszystkim zadania związane z:
- rozwojem i wdrażaniem polityk i strategii zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - systematycznym monitoringiem ryzyka portfela kredytowego,
 - analizą wpływu czynników zewnętrznych na ryzyko portfela kredytowego,
 - nadzorem nad procesem kalkulacji, estymacji i walidacji parametrów ryzyka.
- d) Bankowy Komitet Kredytowy odpowiedzialny za podejmowanie decyzji kredytowych w ramach przyznanych kompetencji.
- e) Komitet Kredytów Trudnych jest częścią procesu zarządzania ekspozycjami trudnymi i jest traktowany jako organ decyzyjny w przypadku tych ekspozycji.
- f) Komitet Walidacji Modeli Ryzyka odpowiedzialny jest za zarządzanie ryzykiem modeli oraz za metodologiczne aspekty systemu zarządzania ryzykiem, realizuje on swoją funkcję poprzez nadzór nad:
- budową, rozwojem (zmianami) oraz utrzymaniem modeli wykorzystywanych w Grupie do pomiaru ryzyka.
 - procesem oceny jakości stosowanych modeli,
 - procesem estymacji parametrów oraz kalkulacji miar ryzyka,
 - systemem oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP),
 - dbaniem o zgodność regulacyjną w obszarze procesu oceny adekwatności kapitałowej, procesów pomiaru ryzyka modeli i metodologii.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

2. Kontroli realizowanej przez Departament Zarządzania Ryzykiem, Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym Przedsiębiorstw oraz Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym Bankowości Detalicznej.
3. Operacyjnego zarządzania ryzykiem – realizowanego na poziomie poszczególnych jednostek organizacyjnych podejmujących ryzyko.

Zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka wdrażane są na podstawie pisemnych strategii, polityk i zasad.

Proces zarządzania kapitałem

Głównym celem procesu zarządzania kapitałem jest stabilne utrzymanie adekwatności kapitałowej Banku w długim okresie czasu poprzez zapewnienie właściwego procesu identyfikacji, pomiaru, monitorowania, ograniczania i raportowania ryzyka kapitałowego.

Normą nadzorczą w zakresie adekwatności kapitałowej jest łączny współczynnik kapitałowy zdefiniowany w art. 92 ust. 1 pkt c Uchwały Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 r.

Minimalny poziom łącznego współczynnika kapitałowego Banku przyjęty w Planie Kapitałowym na 2014 r. był ustalony na poziomie 10% i ten poziom był przestrzegany w trakcie całego roku.

Bank dokonuje kalkulacji wymogów kapitałowych zgodnie z wyżej wymienionym Rozporządzeniem.

Wartości wymogów kapitałowych i funduszy własnych ustalone na potrzeby wyliczenia łącznego współczynnika kapitałowego prezentowały się następująco::

	Metoda obliczania wymogu	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Ryzyko kredytowe i kontrahenta	Standardowa	2 746 648	2 740 957
Ryzyko rynkowe	Standardowa	65 128	40 003
Ryzyko operacyjne	Standardowa	302 798	300 109
Łączna suma wymogów kapitałowych		3 114 574	3 081 069
Wartość funduszy własnych		5 424 071	4 833 648
Łączny współczynnik kapitałowy		13,93	12,55

Podstawowym źródłem funduszy własnych na pokrycie wymogów kapitałowych jest kapitał podstawowy Tier I wspomagany przez zobowiązania podporządkowane (kapitał Tier II). Kapitał Tier I wyniósł na koniec 2014 roku 5 153 885 tys. zł (4 828 371 tys. zł na koniec 2013 roku), a kapitał Tier II wyniósł 270 187 tys. zł (5 276 tys. zł na koniec 2013 roku).

Główne zmiany wartości funduszy, jakie miały miejsce w 2014 roku, to: zaliczenie na poczet funduszy własnych wyniku finansowego z roku 2013 oraz zakup 50% akcji w Raiffeisen-Leasing Polska S.A. Kapitał Tier II zwiększył się ze względu na zaciągnięcie zobowiązania podporządkowanego w wysokości 50 mln EUR w marcu 2014 roku.

W trakcie 2014 roku Bank spełniał wymogi regulacyjne dotyczące łącznego współczynnika kapitałowego.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Kalkulacja kapitału ekonomicznego

Kapitał ekonomiczny jest definiowany jako kapitał mający na celu pokrycie nieoczekiwanych strat, jakie może ponieść Bank w wyniku materializacji rodzajów ryzyka występujących, lub mogących wystąpić w działalności Banku lub otoczeniu gospodarczym. Bank przeprowadza proces szacowania kapitału wewnętrznego i dokonuje przeglądów procesu szacowania zgodnie z Uchwałą Nr 258/2011 KNF w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem (...) oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Wyniki procesu są raportowane do odpowiednich komitetów. Metodologia oceny kapitału wewnętrznego podlega corocznemu przeglądowi i aktualizacji zarówno w zakresie identyfikacji typów ryzyka jak i stosowanych metodologii. Zarząd Banku i Rada Nadzorcza są informowane o wynikach przeglądu.

Kapitał ekonomiczny jest obliczany na podstawie głównych typów ryzyka, na jakie Bank jest narażony: ryzyko kredytowe, ryzyko operacyjne, ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej, ryzyko kursu walutowego. Dla pozostałych zidentyfikowanych typów ryzyka, które zostały uznane za potencjalnie materialne, Bank przeprowadza okresową ocenę poziomu ryzyka i na podstawie jej wyników podejmuje stosowne kroki mające na celu kontrolę ryzyka. Dodatkowo, na podstawie modelu wewnętrznego, dla ryzyk trudno mierzalnych kalkulowany jest bufor kapitałowy doliczany do wartości kapitału ekonomicznego.

Agregacja wyników z poszczególnych modeli oparta jest o funkcję kopuli Gaussa. Kapitał ekonomiczny jest kalkulowany jako różnica pomiędzy wartością narażoną na ryzyko (przy poziomie ufności 99,95% i okresie 1 roku) oraz posiadanymi rezerwami z tytułu ryzyk objętych kalkulacją.

43. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to zagrożenie poniesienia strat w wyniku niewywiązania się dłużnika ze zobowiązań wobec Banku.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności kredytowej poprzez zapewnienie najwyższej jakości ocen ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec indywidualnego klienta i portfela kredytowego Banku.

W odniesieniu do indywidualnego klienta, monitorowaniu podlega jego sytuacja ekonomiczno-finansowa, przebieg wykorzystania i spłaty kredytu, ustanowione zabezpieczenia oraz powiązania kapitałowo-organizacyjne klienta. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfela obejmuje sporządzanie regularnych, okresowych analiz dotyczących portfela kredytowego Banku, zapewniających identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji oraz wykonywanie doraźnych przeglądów tego portfela związanych przede wszystkim ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stosowane przez Bank procedury monitorowania ryzyka kredytowego obejmują również zasady monitorowania ustanowionych zabezpieczeń. W ramach monitoringu przeprowadzane są okresowe przeglądy zabezpieczeń. Zakres i częstotliwość tych przeglądów uzależnione są od rodzaju przedmiotu zabezpieczenia i obejmują: wartość zabezpieczenia i jej zmiany w okresie od ostatniego przeglądu, prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów związanych z ustanowionym zabezpieczeniem oraz dokumentów ubezpieczeniowych dotyczących zabezpieczeń rzeczowych (przegląd polis ubezpieczeniowych, sposobów ich opłacania, terminy ważności).

Ekspozycja na ryzyko kredytowe Banku wynika głównie z prowadzonej działalności kredytowej oraz w mniejszym stopniu, ze sprzedaży i operacji w ramach portfela handlowego, instrumentów pochodnych oraz udziału w transakcjach płatniczych i rozliczeniach papierów wartościowych na rachunek Banku oraz na rachunek klientów Banku.

Bank stosuje wewnętrzne procedury pozwalające określić poziom ryzyka kredytowego wiążącego się z przyznaniem danemu klientowi kredytu lub innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym oraz stopień akceptowalności tego ryzyka. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Bank posiada jasny i przejrzysty system kompetencji kredytowych zbudowany na wielostopniowym systemie komitetów kredytowych o różnych, ściśle określonych kompetencjach. Każda osoba zaangażowana w proces podejmowania decyzji odpowiada za ryzyko i zwrot na transakcji będącej przedmiotem decyzji.

W celu zapewnienia niezależności ocen ryzyka kredytowego i jakości portfela Banku wprowadzony został podział odpowiedzialności pomiędzy jednostkami biznesowymi oraz jednostkami ryzyka.

Jednostki biznesowe odpowiedzialne są za zarządzanie indywidualnymi ekspozycjami kredytowymi.

Jednostki zarządzające ryzykiem odpowiedzialne są za monitoring ryzyka całego portfela kredytowego Banku i w ramach swoich zadań realizują między innymi następujące funkcje:

- wdrożenie strategii, polityk i procedur kredytowych,
- zapewnienie właściwego stosowania zatwierdzonych przez Bank standardów procesu kredytowego,
- monitorowanie poziomu rezerw celowych na ryzyko kredytowe,
- zarządzanie portfelem kredytów zagrożonych.

Przed zawarciem umowy kredytowej Bank dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta. Ocena klienta wspierana jest przez wykorzystywane w Grupie systemy ratingowe i scoringowe. Systemy te stanowią ważny element zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku.

W przypadku klientów korporacyjnych zdolność kredytowa klienta jest oceniana w ramach systemu ratingowego w celu przyporządkowania klienta do jednej z kategorii ratingowych. Kategoria ratingowa ustalana jest na podstawie analizy czynników ilościowych (roczne i międzyokresowe sprawozdania finansowe), czynników jakościowych oraz informacji dodatkowych, stanowiących sygnały ostrzegawcze. Kategoria ratingowa ma wpływ na określenie standardowych kosztów ryzyka i jest ważnym parametrem w zarządzaniu portfelem kredytowym Banku.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Bank dokonuje również oceny ryzyka związanego z przeznaczeniem kredytu i zdolności klienta do obsługi zadłużenia, w tym przede wszystkim na podstawie generowanych przez klienta nadwyżek finansowych. Bank udziela kredytów klientom charakteryzującym się wysoką wiarygodnością kredytową.

Ocena zdolności kredytowej klienta detalicznego dokonywana jest przy wykorzystaniu kart scoringowych. Bank udziela kredytów klientom charakteryzującym się wysoką wiarygodnością kredytową, jednakże mając na względzie ograniczenia potencjalnej straty w sytuacji braku obsługi długu, Bank dąży do zawierania umów zabezpieczeń, w szczególności w odniesieniu do długoterminowych umów kredytowych.

Czynności podejmowane w zakresie zabezpieczeń mają na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, w tym ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Stąd zabezpieczenia nie różnią się pomiędzy kredytami obsługiwanymi terminowo i przeterminowanymi oraz ze stwierdzoną utratą wartości i bez utraty wartości. Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Banku.

Przyjmowane przez Bank w procesie kredytowym zabezpieczenia to:

- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej,
- hipoteka na nieruchomości komercyjnej,
- zastaw rejestrowy,
- kaucja,
- blokada środków pieniężnych na rachunkach bankowych,
- gwarancja bankowa,
- gwarancja BGK,
- gwarancja Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,
- gwarancja korporacyjna,
- poręczenie,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- cesja wierzytelności,
- weksel,
- ubezpieczenie kredytu,
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym.

Zdyskontowana wartość odzysków z zabezpieczeń przyjęta w indywidualnym modelu kalkulacji rezerw na utratę wartości wynosi 761 774 tys. zł (2013: 790 562 tys. zł).

Bank sprawuje ścisłą kontrolę nad otwartymi pozycjami instrumentów pochodnych netto, tzn. różnicą pomiędzy kontraktami kupna i sprzedaży, zarówno pod względem kwoty, jak i okresu obowiązywania. W dowolnym momencie kwota podlegająca ryzyku kredytowemu ogranicza się do bieżącej wartości godziwej instrumentów, których wycena jest dodatnia (tzn. aktywów), co w odniesieniu do instrumentów pochodnych

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

stanowi jedynie niewielki ułamek wartości umowy lub wartości nominalnych wykorzystywanych do wyrażania wolumenu istniejących instrumentów.

Poziomem ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu instrumentów pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów łącznie z potencjalną ekspozycją na ryzyko wynikające ze zmian na rynku.

Stosowane przez Bank techniki wyceny instrumentów pochodnych oparte są zazwyczaj o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak: stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane. W przypadku braku odpowiednich danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku Bank wykorzystuje zazwyczaj w technikach wyceny własne szacunki parametrów niezbędnych do wyceny opierając je o najlepszą wiedzę i doświadczenie.

Głównym celem zobowiązania warunkowego o charakterze kredytowym jest zapewnienie dostępności środków dla klientów zgodnie z zapotrzebowaniem. Zobowiązania te dotyczą niewykorzystanej części udzielonych kredytów, gwarancji i akredytyw.

W zakresie ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań do udzielenia kredytu Bank narażony jest potencjalnie na straty w wysokości równej całej kwocie niewykorzystanych zobowiązań do udzielenia kredytów. Prawdopodobna wysokość straty jest jednak niższa od całej kwoty niewykorzystanych zobowiązań do udzielenia kredytów, ponieważ większość z tych zobowiązań uzależniona jest od spełnienia przez klientów określonych standardów kredytowych. Bank monitoruje okresy obowiązywania zobowiązań do udzielenia kredytów, ponieważ w przypadku dłuższych okresów ryzyko kredytowe jest zazwyczaj większe.

Gwarancje i akredytywy stanowiące nieodwołalne zapewnienia, że Bank spłaci zobowiązania klienta wobec osób trzecich, jeżeli klient nie będzie w stanie ich spłacić, są związane z takim samym ryzykiem, jak kredyty.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stan na 31 grudnia 2014									
Aktywa finansowe prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej									
Maksymalna ekspozycja według klas wraz z przypisanymi im typami instrumentów	Należności od banków	Kasa i środki w Banku Centralnym	Przeznaczone do obrotu	Pochodne	Inwestycyjne papiery wartościowe	Kredyty i pożyczki	Pozostałe	Razem	
Kasa i środki pieniężne		1 757 367							1 757 367
Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych		926 508	196 511		12 135 652				13 258 671
Środki w Banku Centralnym		926 508							926 508
Obligacje i bony skarbowe			196 511		2 436 191				2 632 702
Bony pieniężne NBP					9 699 462				9 699 462
Ekspozycje wobec banków	628 385		69 411	708 231					1 406 028
Środki na rachunkach bieżących, depozyty zabezpieczające i lokaty w innych bankach	599 995								599 995
Kredyty i pożyczki udzielone bankom	28 390								28 390
Pochodne instrumenty finansowe				708 231					708 231
Obligacje korporacyjne				47 069					47 069
Listy zastawne				22 343					22 343
Ekspozycje wobec klientów			95 700	191 982	378 434	34 716 952			35 383 068
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym						18 058 044			18 058 044
Kredyty i pożyczki udzielone klientom mikro						2 326 835			2 326 835
Kredyty i pożyczki udzielone dużym przedsiębiorstwom						13 241 176			13 241 176
Kredyty i pożyczki udzielone małym i średnim przedsiębiorstwom						1 061 253			1 061 253
Kredyty i pożyczki udzielone podmiotom sektora publicznego						29 644			29 644
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży					27 081				27 081
Pochodne instrumenty finansowe					191 982				191 982
Obligacje korporacyjne				31 893	351 353				383 246
Obligacje zamienne na akcje				63 808					63 808
Pozostałe aktywa finansowe							130 763		130 763

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stan na 31 grudnia 2013	Aktywa finansowe prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej								
	Maksymalna ekspozycja według klas wraz z przypisanymi im typami instrumentów	Należności od banków	Kasa i środki w Banku Centralnym	Przeznaczone do obrotu	Pochodne	Inwestycyjne papiery wartościowe	Kredyty i pożyczki	Pozostałe	Razem
Kasa i środki pieniężne			1 249 206						1 249 206
Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych			1 172 845	8 702 811		1 438 473			11 314 129
Środki w Banku Centralnym			1 172 845						1 172 845
Obligacje i bony skarbowe				243 986		1 248 498			1 492 484
Bony NBP				8 458 825		189 975			8 648 800
Ekspozycje wobec banków	353 941				417 457				771 398
Środki na rachunkach bieżących, depozyty zabezpieczające i lokaty w innych bankach	311 961								311 961
Kredyty i pożyczki udzielone bankom	41 980								41 980
Pochodne instrumenty finansowe					417 457				417 457
Ekspozycje wobec klientów				67 995	115 506	321 238	33 208 232		33 712 971
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym							18 560 846		18 560 846
Kredyty i pożyczki udzielone klientom mikro							2 556 874		2 556 874
Kredyty i pożyczki udzielone dużym przedsiębiorstwom							11 167 227		11 167 227
Kredyty i pożyczki udzielone małym i średnim przedsiębiorstwom							883 764		883 764
Kredyty i pożyczki udzielone podmiotom sektora publicznego							39 522		39 522
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży							27 069		27 069
Pochodne instrumenty finansowe					115 506				115 506
Obligacje korporacyjne							294 169		294 169
Obligacje zamienne na akcje				67 995					67 995
Pozostałe aktywa finansowe								166 870	166 870

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe dla instrumentów pozabilansowych wyniosło:	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Gwarancje	2 019 923	1 777 707
Zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym	4 454 747	4 252 341

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Okresowej analizie pod kątem utraty wartości (indywidualnie bądź grupowo) podlegają wszystkie kategorie aktywów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Na potrzeby ujawnień są klasyfikowane do jednej z trzech kategorii: należności nieprzeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości, należności przeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości oraz należności z rozpoznaną utratą wartości. Podział tych aktywów według ich wartości brutto, z podziałem na poszczególne sektory klientów, prezentuje poniższa tabela:

31 grudnia 2014	Wartość ekspozycji			Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe
	Analizowanych indywidualnie	Analizowanych grupowo	Razem	
Należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	128 502	33 155 631	33 284 133	14 583 405
Bank Centralny i inne banki	0	1 555 195	1 555 195	16 123
Klienci indywidualni	0	16 128 215	16 128 215	8 962 412
Klienci mikro	0	1 774 576	1 774 576	1 007 087
Duże przedsiębiorstwa	0	12 642 233	12 642 233	4 151 674
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	1 031 373	1 031 373	446 109
Sektor publiczny	0	24 039	24 039	0
Pozostałe aktywa finansowe	128 502	0	128 502	0
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	0	2 044 648	2 044 648	1 048 033
Klienci indywidualni	0	1 662 735	1 662 735	785 517
Klienci mikro	0	219 710	219 710	117 265
Duże przedsiębiorstwa	0	139 822	139 822	136 100
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	16 641	16 641	9 151
Sektor publiczny	0	5 740	5 740	0
Należności z rozpoznaną utratą wartości	1 406 726	1 484 417	2 891 143	1 210 645
Klienci indywidualni	32 818	855 776	888 594	326 663
Klienci mikro	35 743	628 641	664 384	347 444
Duże przedsiębiorstwa	1 258 282	0	1 258 282	519 665
Małe i średnie przedsiębiorstwa	77 622	0	77 622	16 873
Pozostałe aktywa finansowe	2 261	0	2 261	0
Razem aktywa finansowe brutto	1 535 228	36 684 696	38 219 924	16 842 083
Odpis z tytułu utraty wartości należności od Banku Centralnego i innych banków	0	302	302	0
Odpis z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	826 845	990 169	1 817 014	0
Odpis z tytułu utraty wartości pozostałych aktywów finansowych	2 261	0	2 261	0
Razem aktywa finansowe netto	706 122	35 694 225	36 400 347	16 842 083

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

31 grudnia 2013	Wartość ekspozycji			Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe
	Analizowanych indywidualnie	Analizowanych grupowo	Razem	
Należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	166 870	31 771 512	31 938 381	21 893 521
Bank Centralny i inne banki	0	1 526 991	1 526 991	15 812
Klienci indywidualni	0	16 827 494	16 827 494	15 665 800
Klienci mikro	0	1 930 905	1 930 905	1 803 157
Duże przedsiębiorstwa	0	10 596 944	10 596 944	4 014 430
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	849 523	849 523	394 323
Sektor publiczny	0	39 655	39 655	0
Pozostałe aktywa finansowe	166 870	0	166 870	0
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	0	2 106 736	2 106 736	1 695 615
Klienci indywidualni	0	1 500 330	1 500 330	1 199 293
Klienci mikro	0	360 711	360 711	356 031
Duże przedsiębiorstwa	0	222 955	222 955	122 801
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	22 740	22 740	17 489
Należności z rozpoznaną utratą wartości	1 175 582	2 373 437	3 549 019	1 491 087
Klienci indywidualni	13 824	1 525 314	1 539 138	536 273
Klienci mikro	7 354	843 660	851 014	542 527
Duże przedsiębiorstwa	1 068 531	0	1 068 531	396 284
Małe i średnie przedsiębiorstwa	77 957	4 463	82 420	16 003
Pozostałe aktywa finansowe	7 916	0	7 916	0
Razem kredyty i pożyczki brutto	1 342 451	36 251 685	37 594 137	25 080 222
Odpis z tytułu utraty wartości należności od Banku Centralnego i innych banków	0	205	205	0
Odpis z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	749 056	1 935 072	2 684 129	0
Odpis z tytułu utraty wartości pozostałych aktywów finansowych	7 916	0	7 916	0
Razem aktywa finansowe netto	585 479	34 316 408	34 901 887	25 080 222

Analizę wiekową aktywów przeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości prezentuje poniższe zestawienie.

Stan na 31 grudnia 2014	Okres przeterminowania					Razem
	Poniżej 30 dni	Powyżej 30 dni poniżej 90 dni	Powyżej 90 dni poniżej 180 dni	Powyżej 180 dni poniżej 1 roku	Powyżej 1 roku	
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości						
Kredyty i pożyczki brutto – przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	1 538 647	387 670	18 957	21 687	77 687	2 044 648
Klienci indywidualni	1 363 099	294 804	2 963	1 800	69	1 662 735
Klienci mikro	135 774	83 859	7	35	35	219 710
Duże przedsiębiorstwa	32 102	1 387	14 507	19 091	72 735	139 822
Małe i średnie przedsiębiorstwa	7 672	1 880	1 480	761	4 848	16 641
Sektor publiczny	0	5 740	0	0	0	5 740
Razem	1 538 647	387 670	18 957	21 687	77 687	2 044 648

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stan na 31 grudnia 2013 Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	Okres przeterminowania					Razem
	Poniżej 30 dni	Powyżej 30 dni poniżej 90 dni	Powyżej 90 dni poniżej 180 dni	Powyżej 180 dni poniżej 1 roku	Powyżej 1 roku	
Kredyty i pożyczki brutto – przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	1 497 226	466 066	8 486	95 099	39 859	2 106 736
Klienci indywidualni	1 181 934	308 325	741	72	9 257	1 500 330
Klienci mikro	226 294	129 552	2 657	1 605	604	360 711
Duże przedsiębiorstwa	85 464	19 789	3 343	90 323	24 036	222 955
Małe i średnie przedsiębiorstwa	3 534	8 400	1744	3 099	5 963	22 740
Razem	1 497 226	466 066	8 486	95 099	39 859	2 106 736

W tabeli poniżej zaprezentowano jakość kredytową należności nieprzeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości od Banku Centralnego, innych banków i klientów Banku, ustaloną na podstawie wewnętrznych modeli ratingowych Banku.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stan na 31 grudnia 2014	Ekspozycje								Łączna kwota ekspozycji
	Jakość kredytowa aktywów finansowych nieprzeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości	wobec rządów i banków centralnych	wobec banków	wobec klientów indywidualnych	wobec klientów mikro	wobec dużych przedsiębiorstw	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	wobec sektora publicznego	
Ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Bank									
Bardzo dobra	926 508	571 178	15 368 609	1 285 792	5 735 948	463 096	15 789	0	24 366 920
Dobra	0	21 220	280 698	301 628	3 813 566	329 061	8 250	0	4 754 423
Średnia	0	3 090	0	0	2 628 830	214 136	0	0	2 846 056
Zła	0	0	29 337	130 618	324 266	20 793	0	0	505 014
Bardzo zła	0	0	0	0	6 047	2 013	0	0	8 060
Razem ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Bank	926 508	595 488	15 678 644	1 718 038	12 508 657	1 029 099	24 039	0	32 480 473
Ekspozycje bez ratingu	0	33 199	449 571	56 538	133 576	2 274	0	128 502	803 660
Razem	926 508	628 687	16 128 215	1 774 576	12 642 233	1 031 373	24 039	128 502	33 284 133

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stan na 31 grudnia 2013									
Jakość kredytowa aktywów finansowych nieprzeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości	Ekspozycje								Łączna kwota ekspozycji
	wobec rządów i banków centralnych	wobec banków	wobec klientów indywidualnych	wobec klientów mikro	wobec dużych przedsiębiorstw	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	wobec sektora publicznego	pozostałe aktywa	
Ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Bank									
Bardzo dobra	1 172 845	336 217	13 649 943	0	4 481 331	305 757	19 509	0	19 965 602
Dobra	0	569	166 031	5	3 015 776	272 808	20 146	0	3 475 335
Średnia	0	16 186	0	61	2 533 147	239 626	0	0	2 789 020
Zła	0	0	25 917	8	360 461	20 836	0	0	407 222
Bardzo zła	0	0	0	0	95 634	3 273	0	0	98 907
Razem ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Bank	1 172 845	352 972	13 841 891	74	10 486 349	842 300	39 655	0	26 736 086
Ekspozycje bez ratingu	0	1 166	2 985 602	1 930 831	110 597	7 231	0	166 870	5 202 297
Razem	1 172 845	354 138	16 827 494	1 930 905	10 596 946	849 531	39 655	166 870	31 938 383

W tabeli poniżej zaprezentowano jakość kredytową aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, pochodnych instrumentów finansowych oraz inwestycyjnych papierów wartościowych, ustaloną na podstawie wewnętrznych modeli ratingowych Banku:

Stan na 31 grudnia 2014									
	Ekspozycje							Łączna kwota ekspozycji	
	wobec rządów i banków centralnych	wobec banków	wobec klientów indywidualnych	wobec klientów mikro	wobec dużych przedsiębiorstw	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	wobec sektora publicznego		
Ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Bank									
Bardzo dobra	12 332 163	735 392	0	0	677 672	3 275	0	13 748 502	
Dobra	0	25 389	0	0	416 301	1 608	0	443 298	
Średnia	0	574	0	0	79 384	282	0	80 239	
Zła	0	0	0	0	7 182	60	0	7 242	
Bardzo zła	0	0	0	0	0	25	0	25	
Razem ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Bank	12 332 163	761 355	0	0	1 180 538	5 250	0	14 279 307	
Ekspozycje bez ratingu	0	16 287	289	117	503	628	0	17 824	
Razem	12 332 163	777 642	289	117	1 181 041	5 878	-	14 297 130	

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stan na 31 grudnia 2013	Ekspozycje							Łączna kwota ekspozycji
	wobec rządów i banków centralnych	wobec banków	wobec klientów indywidualnych	wobec klientów mikro	wobec dużych przedsiębiorstw	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	wobec sektora publicznego	
Ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Bank								
Bardzo dobra	10 141 284	414 220	0	0	272 626	948	0	10 829 078
Dobra	0	53	0	0	333 088	529	0	333 670
Średnia	0	532	0	0	36 020	233	0	36 785
Zła	0	0	0	0	4 583	0	0	4 583
Bardzo zła	0	0	0	0	9 789	42	0	9 831
Razem ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Bank	10 141 284	414 805	0	0	656 106	1 752	0	11 213 947
Ekspozycje bez ratingu	0	2 652	389	32	2	52	1 742	4 868
Razem	10 141 284	417 457	389	32	656 108	1 804	1 742	11 218 815

Poniższa tabela prezentuje informację na temat koncentracji ryzyka kredytowego w poszczególnych branżach gospodarki.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Łączna kwota ekspozycji brutto według głównych branż gospodarki													
31 grudnia 2014	Ekspozycje									Łączna kwota ekspozycji	w tym:		
Nazwa branży	wobec rządów i banków centralnych	wobec instytucji finansowych	z tytułu kredytowania specjalistycznego	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	pozostałe wobec przedsiębiorców i sektora publicznego	detaliczne zabezpieczone na nieruchomościach	detaliczne odnawialne	pozostałe detaliczne		Ekspozycje kapitałowe	Ekspozycje z utratą wartości	Saldy odpisów	
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	0	0	0	10 848	84 102	6 709	2 548	3 644	107 851	0	4 780	4 078	
Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	880	6 721	865	4	146	8 615	0	869	288	
Przetwórstwo przemysłowe	0	0	0	358 303	3 322 489	4 015	614	603	3 686 023	0	191 212	150 977	
Wytworzenie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	558 547	1 836	191 770	284 271	68 215	49 548	1 154 187	0	269 873	106 917	
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	17 730	20 514	378	96	235	38 952	0	88	255	
Budownictwo	0	0	197 717	51 797	617 241	125 996	34 550	40 522	1 067 822	26 017	322 329	251 121	
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	0	780	0	541 792	2 790 413	697 172	167 031	137 308	4 334 497	0	585 766	333 909	
Transport i gospodarka magazynowa	0	0	0	52 671	209 842	171 798	12 233	17 153	463 697	0	75 451	26 521	
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0	20 263	4 513	43 177	99 688	41 916	29 969	239 526	0	62 282	34 578	
Informacja i komunikacja	0	627 907	0	9 325	2 109 317	14 803	2 954	7 425	2 771 732	2	9 545	7 109	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	926 508	0	21 272	1 469	109 577	213 148	45 294	33 536	1 350 807	522 300	147 619	70 298	
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0	2 816 711	27 265	515 635	6 742	389	1 042	3 367 784	0	258 554	163 861	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0	0	19 417	222 104	28 621	3 433	3 238	276 814	0	28 506	21 124	
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0	0	13 764	107 811	106 425	7 337	15 580	250 917	0	9 253	5 889	

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Łączna kwota ekspozycji brutto według głównych branż gospodarki

31 grudnia 2014	Ekspozycje									Łączna kwota ekspozycji	w tym:		
	wobec rządów i banków	wobec instytucji finanso-	z tytułu kredytu i tytułu specja-	wobec małych i średnich	pozostałe wobec przedsiębiorców i	detaliczne zabezpieczone na nieruchomościach	detaliczne odnowialne	pozostałe detaliczne	Ekspozycje kapitałowe		Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Salda odpisów	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia	0	0	0	64	68	56 829	8 603	8 384	73 948	0	13 964	6 833	
Edukacja	0	0	0	1 851	18 844	461	14	0	21 170	0	203	126	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0	28 038	9 362	27 525	501	5	115	65 546	0	55	1 963	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0	0	1 877	16 878	0	0	0	18 755	0	375	979	
Pozostała działalność usługowa	0	0	0	870	13 540	0	0	0	14 410	0	0	14	
Gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	16 550 991	465 332	1 759 785	18 776 108	0	908 158	630 474	
Razem	926 508	628 687	3 642 548	1 125 636	10 427 568	18 369 413	860 569	2 108 232	38 089 162	548 319	2 888 882	1 817 316	

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Łączna kwota ekspozycji brutto według głównych branż gospodarki

Nazwa branży	Ekspozycje									Łączna kwota ekspozycji	w tym:		
	wobec rządów i banków centralnych	wobec instytucji finansowych	z tytułu kredytu i pożyczek specjalistycznego	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	pozostałe wobec przedsiębiorców i sektora publicznego	detaliczne zabezpieczone na nieruchomościach	detaliczne odnawialne	pozostałe detaliczne	Ekspozycje kapitałowe		Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Salda odpisów	
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	0	0	0	14 150	54 686	2 669	2 675	2 803	76 984	0	8 568	6 693	
Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	5 363	2 488	0	56	0	7 907	0	2 357	1 340	
Przetwórstwo przemysłowe	0	0	98 304	632 007	2 975 081	635	526	86	3 706 640	0	307 696	173 078	
Wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	574 860	10 738	187 658	44 689	65 055	26 832	909 833	0	90 397	71 453	
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	15 789	26 831	100	51	15	42 787	0	1 219	735	
Budownictwo	0	0	350 491	263 097	485 682	17 242	36 346	18 406	1 171 263	26 017	375 252	278 002	
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	0	0	50 805	1 341 932	2 526 227	91 487	171 223	57 678	4 239 353	0	596 199	444 400	
Transport i gospodarka magazynowa	0	0	0	172 250	171 952	11 404	8 515	5 215	369 336	0	67 832	46 080	
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami	0	0	71 049	196 757	29 344	11 428	38 334	12 444	359 357	0	76 410	45 762	
Informacja i komunikacja	0	0	0	38 154	1 055 723	1 511	2 312	1 099	1 098 798	2	7 454	8 509	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 172 845	354 146	39 892	30 228	390 320	34 841	41 612	14 652	2 078 535	156 385	91 506	46 931	
Działalność związana z obsługą rynku	0	0	2 554 896	60 244	432 928	0	146	0	3 048 213	0	266 885	173 610	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0	0	123 108	190 098	853	2 478	825	317 362	0	29 297	20 683	
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność administracyjna	0	0	8 315	40 730	112 401	16 691	6 249	5 539	189 925	0	12 469	9 655	
Administracja publiczna i obrona	0	0	0	17 591	353	5 042	7 158	2 976	33 120	0	6 680	4 563	
Edukacja	0	0	0	47 361	17 883	455	7	0	65 707	0	10 827	7 190	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0	0	120 508	36 869	0	0	0	157 377	0	13 632	10 026	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0	0	27 027	17 219	0	0	0	44 247	0	7 119	4 977	
Pozostała działalność usługowa	0	0	0	113 611	10 298	0	0	0	123 908	0	24 248	19 366	
Gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	16 600 225	1 109 832	2 213 212	19 923 269	0	1 545 057	1 311 282	
Razem	1 172 845	354 146	3 748 612	3 270 646	8 724 041	16 839 271	1 492 577	2 361 781	37 963 919	182 404	3 541 104	2 684 334	

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Praktyki „forbearance”

W nawiązaniu do dokumentu 2012/853 wydanego przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) oraz instrukcji wydanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w zakresie ujawnień dotyczących ekspozycji for borne Bank wdrożył proces klasyfikacji tego rodzaju ekspozycji.

Ekspozycje oznaczona jako forborne to są umowy kredytowe, w odniesieniu do których nastąpiła ugoda z dłużnikiem, który doświadcza lub wkrótce zacznie doświadczać trudności z wywiązywaniem się ze swoich zobowiązań finansowych. Przy czym ugoda dotyczy jednego z poniższych działań:

- zmiany dotychczasowych warunków umowy, z których – jak się uznaje – dłużnik nie może się wywiązać z powodu trudności finansowych („dług zagrożony”), prowadzących do niedostatecznej zdolności do obsługi długu, a która to zmiana nie miałaby miejsca, jeżeli dłużnik nie doświadczałby trudności finansowych;
- całkowitego lub częściowego refinansowania zagrożonej umowy dłużnej, które nie miałoby miejsca, gdyby dłużnik nie doświadczał trudności finansowych.

Ekspozycje przestają być wykazywane jako ekspozycje forborne, jeżeli spełnione są wszystkie poniższe warunki:

- umowę uznaje się za niezagrożoną, w tym w przypadku gdy została ona usunięta z kategorii umów zagrożonych po dokonaniu analizy sytuacji finansowej dłużnika, która wykazała, że umowa ta nie spełnia już warunków uznania jej za zagrożoną;
- od daty uznania ekspozycji wstrzymanej za niezagrożoną upłynął co najmniej dwuletni okres warunkowy;
- przez co najmniej połowę okresu warunkowego dokonywane były regularne płatności w wyższej niż nieznaczną łącznej kwocie z tytułu odsetek lub kwoty głównej;
- na koniec okresu warunkowego żadna z ekspozycji wobec dłużnika nie była przeterminowana o ponad 30 dni.

W przypadku, gdy ugoda skutkuje istotną zmianą warunków lub oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych, względem warunków rynkowych lub oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z istniejącego aktywa finansowego, istniejące aktywo finansowe jest wyłączone z bilansu, a nowe aktywo finansowe jest ujmowane w bilansie, na dzień początkowego ujęcia, w wartości pomniejszonej o zaktualizowany odpis na utratę wartości z tytułu ryzyka kredytowego właściwy dla nowego aktywa. Różnica pomiędzy kwotami odpisów na ryzyko kredytowe odnoszona jest na rachunek zysków i strat. Ujęcie takie jest niezależne od zmiany lub braku zmiany formy prawnej transakcji i opiera się na jej treści ekonomicznej.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

W odniesieniu do ekspozycji niedetalicznych zawarcie umowy forbearance, zamieniającej warunki umowne z uwagi na trudności finansowe dłużnika stanowi jedną z przesłanek do przeprowadzenia testu indywidualnej utraty wartości i skutkuje koniecznością przeprowadzenia analizy pod kątem utworzenia odpisów aktualizujących wartość ekspozycji z tytułu utraty wartości. Ekspozycje detaliczne oznakowane jako forborne, dla których rozpoznano przesłankę utraty wartości objęte są kolektywnym modelem utraty wartości.

Ekspozycje detaliczne oznakowane jako forborne, dla których nie jest rozpoznana przesłanka utraty wartości, objęte są modelem IBNR. Szczegóły kalkulacji utraty wartości ekspozycji kredytowych zostały zaprezentowane w nocie 2.8. do sprawozdania finansowego.

Poniższa tabela przedstawia wartość ekspozycji „forborne” według stanu na 31 grudnia 2014 r:

Wartość ekspozycji „forborne”				
31 grudnia 2014	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Wartość zabezpieczeń otrzymanych
Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	1 358 810	40 099	1 318 711	819 535
Nieprzeterminowane	1 057 638	18 211	1 039 426	646 480
Klienci indywidualni	144 189	2 653	141 536	57 477
Klienci mikro	139 232	2 316	136 915	75 675
Duże przedsiębiorstwa	763 137	12 801	750 336	506 126
Małe i średnie przedsiębiorstwa	11 080	441	10 639	7 201
Przeterminowane	301 172	21 887	279 285	173 055
Klienci indywidualni	147 883	9 813	138 070	62 319
Klienci mikro	84 003	7 552	76 450	42 231
Duże przedsiębiorstwa	65 967	4 301	61 666	65 275
Małe i średnie przedsiębiorstwa	3 319	221	3 098	3 231
Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	996 463	467 045	529 419	372 764
Analizowane grupowo	254 536	118 365	136 171	129 812
Klienci indywidualni	120 934	65 795	55 139	51 515
Klienci mikro	133 602	52 571	81 031	78 298
Analizowane indywidualnie	741 927	348 679	393 248	242 951
Klienci indywidualni	14 040	4 468	9 573	0
Klienci mikro	14 498	9 476	5 022	0
Duże przedsiębiorstwa	697 223	323 113	374 110	239 413
Małe i średnie przedsiębiorstwa	16 166	11 622	4 543	3 539

W kategorii Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości zaprezentowano kredyty z rozpoznaną przesłanką utraty wartości w wysokości: wartość brutto 275 381 tys. PLN, odpis z tytułu utraty wartości 12 205 tys. PLN.

Poniższa tabela przedstawia udział ekspozycji „forborne” w portfelu kredytowym według stanu na 31 grudnia 2014 r.:

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Wartość netto ekspozycji					
31 grudnia 2014	Forborne	Kredyty i pożyczki udzielone klientom razem		Udział %	Forborne w okresie warunkowym*
Klienci indy widualni	344 318	18 058 044		2%	146 504
Klienci mikro	299 418	2 326 835		13%	87 722
Duże przedsiębiorstwa	1 186 112	13 241 176		9%	564 773
Małe i średnie przedsiębiorstwa	18 281	1 061 253		2%	5 686
Sektor publiczny	0	29 644		0%	0
Razem	1 848 130	34 716 952		5%	804 684

* Do klasy "Okres warunkowy" Bank klasyfikuje ekspozycje dla których w przeszłości zastosowano udogodnienia, a które obecnie znajdują się w okresie obserwacji przez pełnym uzdrowieniem

Poniższa tabela przedstawia ekspozycje „forborne” według okresów przeterminowania na 31 grudnia 2014 r.:

Wartość brutto ekspozycji "forborne"	Okres przeterminowania						Razem
	Nieprzeterni- nowane	Poniżej 30 dni	Powyżej 30 dni poniżej 90 dni	Powyżej 90 dni poniżej 180 dni	Powyżej 180 dni poniżej 1 roku	Powyżej 1 roku	
Stan na 31 grudnia 2014							
Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	1 057 638	140 846	89 514	5 500	4 549	60 763	1 358 810
Klienci indy widualni	144 189	95 782	50 290	1 664	147	0	292 072
Klienci mikro	139 232	45 063	38 939	0	0	0	223 234
Duże przedsiębiorstwa	763 137	0	1	3 107	4 212	58 647	829 104
Małe i średnie przedsiębiorstwa	11 080	0	284	729	189	2 116	14 400
Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	292 213	22 846	60 287	50 024	51 039	520 054	996 463
Klienci indy widualni	7 314	9 502	17 625	23 825	3 763	72 945	134 974
Klienci mikro	7 873	12 916	11 088	10 969	9 708	95 546	148 100
Duże przedsiębiorstwa	274 026	428	31 575	13 089	35 563	342 542	697 223
Małe i średnie przedsiębiorstwa	3 000	0	0	2 141	2 004	9 021	16 166

Limity koncentracji

W celu kontroli ryzyka portfela kredytowego w zakresie oczekiwanych i nieoczekiwanych strat (kapitału i poziomu odpisów z tytułu utraty wartości), Bank określił limity koncentracji ryzyka kredytowego dla potrzeb kontroli wewnętrznej i zarządza ekspozycją na ryzyko w ramach tych limitów poprzez regularny system monitorowania.

Zarząd Banku zatwierdza limity ryzyka kredytowego określone w Politykach kredytowych.

Bank monitoruje wykorzystanie limitu koncentracji zaangażowań wynikającego z przepisów art. 71 ustawy Prawo bankowe, względem pojedynczego klienta lub grupy klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Wartość dopuszczalnego limitu koncentracji kredytowej względem pojedynczego klienta lub grupy klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie kształtowała się na następującym poziomie:

Dopuszczalny limit koncentracji	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Limit koncentracji zaangażowania Banku (25%)	1 356 018	1 208 412

Bank nie posiada zaangażowań przekraczających powyższe limity.

Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy podlega dalszym ograniczeniom w formie szczegółowych limitów dotyczących narażenia na ryzyko bilansowe i pozabilansowe oraz dzienne limity ryzyka dostaw dotyczące pozycji takich jak walutowe kontrakty terminowe. Faktyczna ekspozycja na ryzyko jest codziennie porównywana z dopuszczalnym limitem.

Poniżej zaprezentowano ekspozycje bilansowe i pozabilansowe klientów przekraczające wartość 10% funduszy własnych Banku (542 407 tys. zł). Zostały one zaprezentowane w oparciu o zaangażowania względem pojedynczego klienta oraz grup kapitałowych w wartości bez uwzględniania pomniejszych z tytułu zastosowania technik redukcji ryzyka kredytowego ani wyłączeń określonych w § 6 Uchwały w sprawie limitu koncentracji zaangażowań. Zestawienie uwzględnia również ekspozycje w stosunku do Rządów i Banków Centralnych oraz innych banków.

31 grudnia 2014				
Nr klienta	Nazwa kredytobiorcy	Wartość zaangażowania	Podmiot/Grupa	Udział procentowy
1	Kredytobiorca 1	9 699 462	Podmiot	179%
2	Kredytobiorca 2	6 222 591	Grupa	115%
3	Kredytobiorca 3	6 037 693	Podmiot	111%
4	Kredytobiorca 4	1 201 103	Grupa	22%

31 grudnia 2013				
Nr klienta	Nazwa kredytobiorcy	Wartość zaangażowania	Podmiot/Grupa	Udział procentowy
1	Kredytobiorca 1	10 093 094	Grupa	208,81%
2	Kredytobiorca 2	8 648 850	Podmiot	178,93%
3	Kredytobiorca 3	2 027 335	Grupa	41,94%
4	Kredytobiorca 4	1 161 420	Podmiot	24,03%
5	Kredytobiorca 5	870 508	Grupa	18,01%
6	Kredytobiorca 6	801 913	Grupa	16,59%
7	Kredytobiorca 7	661 159	Grupa	13,68%
8	Kredytobiorca 8	607 843	Grupa	12,58%
9	Kredytobiorca 9	522 182	Podmiot	10,80%
10	Kredytobiorca 10	504 719	Grupa	10,44%
11	Kredytobiorca 11	486 110	Grupa	10,06%
12	Kredytobiorca 12	484 528	Grupa	10,02%

Zaangażowania wobec kredytobiorców: 1, 2 i 3 na 31 grudnia 2014 roku dotyczą Narodowego Banku Polskiego i Skarbu Państwa i nie są objęte ograniczeniem łącznego zaangażowania do wysokości 25% funduszy własnych na mocy par. 6 Uchwały nr 208/2011 KNF z dnia 22 sierpnia 2011 roku, z późniejszymi zmianami, w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji i limitu dużych zaangażowań. Zaangażowanie wobec tych kredytobiorców po zastosowaniu wyłączeń określonych w § 6 Uchwały w sprawie limitu koncentracji zaangażowań są na poziomie poniżej dopuszczalnego limitu koncentracji kredytowej, czyli poniżej 25%.

44. Ryzyko utraty płynności

Podstawowym celem systemu zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury sprawozdania z sytuacji finansowej Banku, które umożliwi realizację określonych w planie finansowym celów dochodowych przy jednoczesnym utrzymaniu ciągłej zdolności terminowego wywiązywania się Banku ze zobowiązań oraz zachowaniu nałożonych limitów ryzyka płynności, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych (regulacyjnych).

Zarządzanie bieżącą, śróddzienną płynnością Banku prowadzone jest przez Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami. Poziom ponoszonego przez Bank średnio- i długoterminowego ryzyka płynności oceniany jest na podstawie raportów płynności.

Raporty płynności informują o wysokości luki płynności (statyczna analiza luki płynności), czyli o niedopasowaniu pomiędzy terminami zapadalności aktywów i terminami wymagalności pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych, na podstawie poziomu osiągniętych wskaźników płynności, które pokazują stosunek skumulowanych wpływów do skumulowanych wypływów w danym okresie czasu.

Raporty sporządzane są dla pozycji bilansowych i pozabilansowych w PLN i w podstawowych walutach obcych, tj. EUR, USD, CHF, JPY i GBP oraz w pozostałych walutach obcych łącznie. Raporty uwzględniają elementy modelowania w zakresie zachowania rynku finansowego i klientów Banku (m.in. odnawianie depozytów, osad na rachunkach bieżących, prawdopodobieństwo realizacji zobowiązań pozabilansowych, rezerwę obowiązkową, uwzględnienie korekty należności z tytułu zidentyfikowanej utraty wartości).

Zarządzanie średnio- i długoterminowym ryzykiem płynności realizowane jest w Banku przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), który ustala pożądaną strukturę bilansu Banku poprzez system limitów obejmujących m.in. wielkość luki płynności, stopień koncentracji depozytów, stosunek wartości portfela kredytowego do depozytów.

Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami prowadzi działalność na rynku finansowym, odpowiednio kształtując portfel aktywów i pasywów tak, aby zachowane zostały wymagane poziomy limitów ryzyka płynności. Polityka cenowa i produktowa Banku jako instrument mający wpływ na strukturę bilansu Banku jest również narzędziem wykorzystywanym do zarządzania ryzykiem płynności.

Bank dokonuje również kalkulacji na bazie dziennej nadzorczych miar płynności zgodnie z wymaganiami Uchwały Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z późniejszymi zmianami. Są to:

- miary płynności krótkoterminowej,
- miary płynności długoterminowej.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Analizę wymagalności zobowiązań finansowych w postaci niezdykontowanych przepływów środków pieniężnych prezentuje poniższe zestawienie.

31 grudnia 2014		Przepływy pieniężne kontraktowe					Razem
Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	953 543	1 124 388	509 601	340 428	202 052	114 435	1 166 516
Wpływy	27 312 088	-	17 540 262	4 093 644	3 699 251	2 039 408	27 372 564
Wyływy	28 265 632	-	18 049 863	4 434 072	3 901 303	2 153 842	28 539 080
Zobowiązania finansowe	45 985 374	46 070 304	33 482 826	9 468 309	2 565 426	1 144 976	46 661 537
<i>Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych</i>	11 554 560	11 562 807	3 105 800	5 531 857	2 019 229	1 125 593	11 782 480
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	33 689 806	33 764 529	30 181 117	3 904 316	1 630	1 186	34 088 249
<i>Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych</i>	500 000	501 960	0	16 500	533 300	0	549 800
<i>Pozostałe zobowiązania finansowe</i>	241 008	241 008	195 909	15 636	11 266	18 197	241 008
Udzielone zobowiązania gwarancyjne	2 019 923	-	0	2 019 923	0	0	2 019 923
Udzielone zobowiązania finansowe	4 454 747	-	0	1 970 057	2 484 690	0	4 454 747

31 grudnia 2013		Przepływy pieniężne kontraktowe					Razem
Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	363 647	453 945	212 715	212 142	71 797	23 032	519 685
Wpływy	14 525 519	-	8 872 134	5 201 396	574 103	18 603	14 666 236
Wyływy	14 889 165	-	9 084 849	5 413 538	645 900	41 634	15 185 921
Zobowiązania finansowe	42 202 540	42 283 447	28 101 551	10 341 578	4 137 809	131 197	42 712 135
<i>Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych</i>	11 499 474	11 512 418	596 906	6 965 758	4 114 373	130 589	11 807 626
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	30 393 027	30 460 990	27 216 777	3 375 820	1 265	608	30 594 470
<i>Pozostałe zobowiązania finansowe</i>	310 039	310 039	287 867	0	22 172	0	310 039
Udzielone zobowiązania gwarancyjne	1 777 707	-	0	1 777 707	0	0	1 777 707
Udzielone zobowiązania finansowe	4 252 341	-	0	2 075 151	2 177 190	0	4 252 341

Poniższa tabela przedstawia skumulowaną lukę kontraktową płynności Banku z uwzględnieniem transakcji pozabilansowych (bez linii kredytowych).

	do 1 miesiąca	do 3 miesięcy	do 12 miesięcy	do 2 lat	do 3 lat	do 5 lat
31 grudnia 2014	-3 685 126	-13 309 921	-14 824 607	-15 333 681	-14 580 601	-12 292 039
31 grudnia 2013	-8 178 736	-11 555 432	-15 473 095	-15 563 334	-16 281 075	-14 524 124

W przedziale do „1 miesiąca” Bank prezentuje zobowiązania wobec klientów z tytułu rachunków bieżących.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Istotą działania Banku jest transformacja terminów zapadalności po stronie aktywnej i pasywnej sprawozdania z sytuacji finansowej, tak aby uwzględnić preferencje klientów składających depozyty i zaciągających kredyty, przy akceptowalnym poziomie ryzyka mitygowanym poprzez średnio- i długoterminowe finansowanie pozyskiwane na rynku hurtowym.

Struktura terminów zapadalności aktywów i zobowiązań oraz zdolność do zastąpienia, po możliwym do przyjęcia koszcie, oprocentowanych zobowiązań z chwilą osiągnięcia terminu wymagalności, stanowią istotne elementy oceny płynności Banku oraz jej narażenia na zmiany stóp procentowych i kursów wymiany walut.

45. Pozostałe ryzyka rynkowe

45.1. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe wynika z otwartych pozycji w produktach procentowych, walutowych i kapitałowych, które narażone są na zmiany wartości na rynku. Bank stosuje dla potrzeb konstrukcji limitów ryzyka metody symulacyjne, metody oparte na wartości punktu bazowego oraz metody oparte na wartości pozycji netto.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym podlega ciągłej ocenie oraz ewolucji w celu dostosowania go do zmieniających się warunków rynkowych.

Na proces zarządzania składają się:

- identyfikacja czynników ryzyka,
- pomiar ryzyka,
- monitorowanie ryzyka,
- raportowanie ryzyka.

45.2. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko zmiany wartości poszczególnych instrumentów finansowych spowodowanych fluktuacjami kursów walutowych. Z uwagi na prowadzoną działalność Bank narażony jest na wpływ wahań kursowych na swoją sytuację finansową i przepływy pieniężne.

Ryzyko walutowe rozumiane jako prawdopodobieństwo wystąpienia straty jest uzależnione od:

- zmienności kursów walutowych,
- niedopasowania należności i zobowiązań walutowych.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ustalenie obszarów ryzyka walutowego i podejmowanie działań mających na celu ograniczenie ryzyka walutowego do akceptowanych przez Bank rozmiarów.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

W celu zarządzania ryzykiem walutowym w Banku stworzony został system limitów ryzyka rynkowego. W ramach podziału kompetencji w procesie zarządzania ryzykiem, Zarząd ustala w Polityce Zarządzania Aktywami i Pasywami poziom ogólnego apetytu na ryzyko walutowe, uwzględniając założenia budżetowe oraz wpływ potencjalnych strat na kapitał Banku.

Polityka Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym zakłada posiadanie niewielkiej pozycji walutowej, która pozwala na oferowanie klientom konkurencyjnych warunków cenowych. Ryzyko walutowe jest nieistotne – wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wynosi 952 tys. zł. Bank w procesie zarządczym stosuje metody symulacyjne, wykorzystując do kalkulacji i pomiaru poziomu zagrożenia na ryzyko walutowe metodę wartości zagrożonej (VaR).

Szczegółowe wartości poszczególnych limitów ustalane są następnie przez Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami i obejmują one:

- limity poziomu maksymalnej, otwartej pozycji walutowej overnight dla każdej waluty,
- limity poziomu całkowitej otwartej pozycji walutowej overnight i intraday dla wszystkich walut łącznie,
- limit poziomu wartości zagrożonej, wyznaczonej dla 1-dniowego horyzontu utrzymania pozycji oraz poziomu ufności 99%. Wartość zagrożona wyznaczana jest metodą wariacji-kowariancji,
- miesięczne, kwartalne i roczne limity maksymalnej straty.

Ponadto, dla potrzeb obliczania wymogu z tytułu ekspozycji na ryzyko walutowe wykorzystywana jest tzw. metoda podstawowa wyznaczająca dopuszczalne granice ekspozycji na ryzyko niedopasowania należności i zobowiązań walutowych (tzw. pozycja całkowita) w odniesieniu do funduszy własnych Banku.

Raporty dzienne dotyczące pozycji walutowej Banku obejmujące analizę działalności walutowej w kontekście przestrzegania obowiązujących norm ostrożnościowych (limitów) oraz wyników ekonomicznych przedstawiane są dyrektorom jednostek organizacyjnych odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka oraz członkom Zarządu.

Na dzień 31 grudnia 2014 i 31 grudnia 2013 roku została przeprowadzona analiza wpływu zmiany kursów walutowych na pozycje walutową Banku dla trzech walut obcych (EUR, CHF, USD) w przypadku których otwarta pozycja walutowa Banku jest największa. Wyniki tej analizy są przedstawione w tabeli poniżej (w tys. zł):

31 grudnia 2014	Pozycja bazowa	Pozycja przy zmianie kursu o -50 pkt	Pozycja przy zmianie kursu o +50 pkt	Wpływ na wynik przy zmianie kursu o -50 pkt	Wpływ na wynik przy zmianie kursu o +50 pkt
EUR	7 239	7 230	7 247	-8	8
USD	-13 347	-13 328	-13 366	19	-19
CHF	5 568	5 561	5 576	-8	8
Razem				3	-3

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

31 grudnia 2013	Pozycja bazowa	Pozycja przy zmianie kursu o -50 pkt	Pozycja przy zmianie kursu o +50 pkt	Wpływ na wynik przy zmianie kursu o -50 pkt	Wpływ na wynik przy zmianie kursu o +50 pkt
EUR	-8 945	-8 934	-8 956	11	-11
USD	-1 706	-1 703	-1 708	3	-3
CHF	46 062	45 994	46 130	-68	68
Razem				-54	54

Przy założeniu że kursy walut jednocześnie spadną o 50 punktów bazowych, krótka pozycja walutowa netto Banku wzrośnie o 3 tys. PLN, natomiast przy wzroście kursów walut o 50 punktów bazowych krótka pozycja walutowa netto Banku spadnie o 3 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku długa pozycja walutowa netto Banku wynosiła 14 791 tys. zł, co stanowi 0,27% funduszy własnych Banku (na dzień 31 grudnia 2013 r. długa pozycja walutowa netto Banku wynosiła 47 175 tys. zł, co stanowi 0,98 % funduszy własnych Banku). Poniższa tabela przedstawia podział pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku według poszczególnych walut.

Koncentracje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w walutach oraz pozycja walutowa Banku					
31 grudnia 2014	EUR	USD	CHF	Pozostałe	Razem
Składniki pozycji walutowej bilansowe - aktywa	10 293 433	832 779	11 757 624	364 022	23 247 858
Składniki pozycji walutowej bilansowe - pasywa	9 520 965	1 899 444	3 854 876	337 390	15 612 675
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe – kwoty do otrzymania	11 662 245	14 274 956	2 023 889	423 291	28 384 382
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe – kwoty do wydania	12 427 474	13 221 639	9 921 069	447 940	36 018 121
Pozycja walutowa netto długa (+)	7 239	-	5 568	1 983	14 791
Pozycja walutowa netto krótka (-)	-	13 347	-	-	13 347

Koncentracje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w walutach oraz pozycja walutowa Banku					
31 grudnia 2013	EUR	USD	CHF	Pozostałe	Razem
Składniki pozycji walutowej bilansowe - aktywa	9 436 399	357 037	11 870 611	237 333	21 901 380
Składniki pozycji walutowej bilansowe - pasywa	10 686 876	1 594 132	4 344 619	313 374	16 939 001
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe – kwoty do otrzymania	9 155 016	10 515 056	1 835 375	419 454	21 924 902
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe – kwoty do wydania	7 913 485	9 279 666	9 315 305	342 301	26 850 757
Pozycja walutowa netto długa (+)	-	-	46 062	1 112	47 175
Pozycja walutowa netto krótka (-)	8 945	1 706	-	-	10 651

45.3. Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej

Ryzyko stopy procentowej jest spowodowane faktem, że możliwe zmiany stóp procentowych na rynku mogą mieć wpływ na przyszłe przepływy pieniężne lub też na wartość godziwą posiadanych przez Bank instrumentów finansowych.

Identyfikacja obszarów, w których Bank jest narażony na ryzyko stopy procentowej oraz kształtowanie struktury bilansu w sposób pozwalający na maksymalizację wyniku odsetkowego są głównymi celami zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Polityka Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej zakłada istnienie w Banku systemu wewnętrznych cen transferowych, w ramach którego jednostki biznesowe nie podejmujące na własny

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

rachunek ryzyka stopy procentowej przekazują je do jednostek odpowiedzialnych za jego centralne zarządzanie.

W celu zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku stworzony został system limitów ryzyka rynkowego. W ramach podziału kompetencji w procesie zarządzania ryzykiem, Zarząd Banku ustala w Polityce Zarządzania Aktywami i Pasywami poziom ogólnego apetytu na ryzyko stopy procentowej, uwzględniając założenia budżetowe oraz wpływ potencjalnych strat na kapitał Banku.

Szczegółowe wartości poszczególnych limitów ustalane są następnie przez Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami i obejmują one:

- limity poziomu maksymalnej, otwartej pozycji na stopie procentowej mierzonej jako wartość zmiany wartości godziwej przy wzroście rynkowych stóp procentowych o 1 punkt bazowy. Wartości limitów są zdywersyfikowane ze względu na źródło ekspozycji (księga bankowa i handlowa), jej walutę oraz przedział czasowy zgodnie z obowiązującą w Banku siatką terminów przeszacowania,
- limity poziomu wartości zagrożonej, wyznaczanej osobno dla portfela bankowego i handlowego, przy założeniu 1-dniowego horyzontu utrzymania pozycji oraz poziomu ufności 99%. Wartość zagrożona wyznaczana jest metodą wariancji-kowariancji, przy czym Bank nie posiada otwartych pozycji stopy procentowej w instrumentach o nieliniowym profilu ryzyka,
- miesięczne, kwartalne i roczne limity maksymalnej straty.

Wszystkie limity związane z ryzykiem stopy procentowej monitorowane są przez Departament Zarządzania Ryzykiem. Pomiar ryzyka prowadzony jest w cyklu dziennym. Dzielne raporty z wykorzystaniem poszczególnych limitów ryzyka rozsyłane są w formie elektronicznej do merytorycznych komórek organizacyjnych Banku oraz nadzorujących je członków Zarządu.

Za okresową kontrolę zarządzania ryzykiem stóp procentowych odpowiedzialny jest Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO). ALCO na swych comiesięcznych posiedzeniach dokonuje oceny poziomu ryzyka, na które Bank jest narażony i w razie konieczności zobowiązuje właściwe jednostki do podjęcia odpowiednich kroków w celu jego ograniczenia.

Bank prowadzi wyodrębnione księgi bankową oraz handlową. Zgodnie z Zarządzeniem Zarządu Banku dotyczącym szczegółowych zasad wyodrębniania księgi handlowej, zaliczane są do niej:

- operacje zawierane z zamiarem uzyskania korzyści finansowych na tej operacji w krótkim okresie wynikających ze zmian parametrów rynkowych, w szczególności kursów walutowych i stóp procentowych,
- wszystkie operacje zabezpieczające ryzyko operacji zaliczanych do portfela handlowego,
- wewnętrzne instrumenty zabezpieczające, które mitygują ryzyka portfela bankowego.

W ramach księgi handlowej z uwagi na niejednorodność ryzyk zawieranych operacji wyodrębnione zostały portfele, które umożliwiają monitorowanie pozycji oraz limitów na poszczególnych typach operacji.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Dla potrzeb obliczania wymogu z tytułu ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej Bank stosuje metodę średniego, zaktualizowanego okresu zwrotu. Operacje niezakwalifikowane do księgi handlowej, zawierają się w księdze bankowej.

Poniższa tabela prezentuje poziom narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej, w podziale na księgę bankową i handlową, mierzonego jako wartość zmiany wartości godziwej przy wzroście rynkowych stóp procentowych o 1 punkt procentowy. Wartości w poszczególnych przedziałach prezentowane są jako wartości bezwzględne w celu pokazania ogólnego poziomu narażenia na ryzyko stopy procentowej, niezależnie od kierunku zajmowanej pozycji (w złotych).

	2014				2013			
	Min.	Max.	Średnia	Stan na 31 grudnia	Min.	Max.	Średnia	Stan na 31 grudnia
Księga bankowa								
<1Y	958	2 355 458	544 426	2 355 458	103 322	655 077	230 032	459 515
1 – 3Y	2 439	616 687	93 758	70 571	142	491 852	70 648	26 847
>3Y	27 969	152 880	99 602	142 086	1 567	125 166	23 543	23 801
Księga handlowa								
<1Y	84	132 242	38 011	247	283	158 556	42 495	27 003
1 – 3Y	227	179 534	67 186	34 900	38	173 283	30 472	5 961
>3Y	32	148 898	39 894	68 889	25	49 846	12 323	15 524

Następna tabela prezentuje poziom narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej, w podziale na księgę bankową i handlową, mierzonego za pomocą wartości zagrożonej, zgodnie z opisanymi powyżej, zdefiniowanymi w systemie limitów parametrami modeli.

	2014			2013	
	Min.	Max.	Średnia	Stan na 31 grudnia	Stan na 31 grudnia
Księga bankowa	1 791	5 328	3 363	3 140	1 291
Księga bankowa	483	3 290	1 425	1 638	715

Bank wyznacza również miarę Earnings-at-Risk, która prezentuje wrażliwość wyniku odsetkowego w rocznym horyzoncie czasu przy założeniu natychmiastowej i identycznej dla wszystkich walut zmiany rynkowych stóp procentowych o 100 punktów bazowych, utrzymującej się w okresie trwania symulacji. Wynik tak przeprowadzonego pomiaru za koniec roku 2014 wykazał wpływ na wynik odsetkowy w kwocie 83 319 tys. zł, co stanowi 1,5% funduszy własnych uwzględnianych w kalkulacji współczynnika kapitałowego wobec 101 901 tys. zł za rok poprzedni, co stanowiło 2,1% funduszy.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na zmiany stóp procentowych. Tabela ta przedstawia aktywa i zobowiązania Banku według wartości bilansowej w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianej w umowie lub terminu wymagalności. Wartość bilansowa pochodnych instrumentów finansowych, które są wykorzystywane przede wszystkim w celu obniżania poziomu ekspozycji Banku na zmiany stóp procentowych, ujęta jest w Pochodnych instrumentach finansowych w Aktywach i Zobowiązaniach.

Zarządzanie ryzykiem

Ekspozycja Banku na ryzyko zmiany stopy procentowej									
31 grudnia 2014	Nieoprocen- towane	1M	3M	6M	12M	2Y	5Y	>5Y	Razem
Aktywa									
Kasa i środki w Banku Centralnym	1 757 367	926 508	0	0	0	0	0	0	2 683 875
Należności od banków	0	563 385	65 000	0	0	0	0	0	628 385
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	157 063	96 283	6 711	72 238	12 572	6 488	10 268	361 623
Pochodne instrumenty finansowe	900 213	0	0	0	0	0	0	0	900 213
Inwestycyjne papiery wartościowe	27 081	10 384 100	2 102 906	0	0	0	0	0	12 514 086
Kredyty i należności udzielone klientom	0	19 427 443	15 048 502	58 499	58 000	6 776	20 327	97 405	34 716 952
Pozostałe aktywa finansowe	128 502	0	0	0	0	0	0	0	128 502
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	0	3 960 735	7 214 603	30 863	8 600	28 000	0	0	11 242 801
Pochodne instrumenty finansowe	1 124 388	0	0	0	0	0	0	0	1 124 388
Zobowiązania wobec klientów	0	22 039 860	8 821 332	1 023 640	1 817 984	59 675	1 401	638	33 764 529
Zobowiązania podporządkowane	0	0	320 006	0	0	0	0	0	320 006
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	501 960	0	0	0	0	501 960
Inne zobowiązania finansowe	241 007	0	0	0	0	0	0	0	241 007
Pozycje pozabilansowe									
Udzielone zobowiązania gwarancyjne	2 019 923	0	0	0	0	0	0	0	2 019 923
Udzielone zobowiązania finansowe	4 454 747	0	0	0	0	0	0	0	4 454 747

Zarządzanie ryzykiem

Ekspozycja Banku na ryzyko zmiany stopy procentowej

31 grudnia 2013	Nieoprocentowane	1M	3M	6M	12M	2Y	5Y	>5Y	Razem
Aktywa									
Kasa i środki w Banku Centralnym	1 381 288	1 040 763	0	0	0	0	0	0	2 422 051
Należności od banków	0	228 941	120 000	0	5000	0	0	0	353 941
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	8 590 306	0	5	12 791	70	157 408	10 226	8 770 806
Pochodne instrumenty finansowe	532 963	0	0	0	0	0	0	0	532 963
Inwestycyjne papiery wartościowe	27 069	1 438 473	41 180	252 989	0	0	0	0	1 759 711
Kredyty i należności udzielone klientom	0	20 792 525	12 023 758	148 693	73 663	17 145	29 263	123 184	33 208 232
Pozostałe aktywa finansowe	166 870	0	0	0	0	0	0	0	166 870
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	0	1 985 294	9 301 030	0	27 506	75 864	18 721	0	11 408 415
Pochodne instrumenty finansowe	453 944	0	0	0	0	0	0	0	453 944
Zobowiązania wobec klientów	0	21 470 321	3 698 994	1 836 884	3 433 399	20 063	1 230	100	30 460 991
Zobowiązania podporządkowane	0	0	104 003	0	0	0	0	0	104 003
Inne zobowiązania finansowe	310 039	0	0	0	0	0	0	0	310 039
Pozycje pozabilansowe									
Udzielone zobowiązania gwarancyjne	1 777 707	0	0	0	0	0	0	0	1 777 707
Udzielone zobowiązania finansowe	4 252 341	0	0	0	0	0	0	0	4 252 341

Zarządzanie ryzykiem

45.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne definiowane jest jako możliwość straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych, lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja obejmuje ryzyko prawne, ale nie obejmuje ryzyka strategicznego oraz ryzyka utraty reputacji.

Dla celów kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Bank stosuje tzw. Metodę Standardową (ang. Standardised Approach), określającą zarówno metodę wyliczania wymogu kapitałowego, jak również wymagania w zakresie procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej poprzez wdrożenie efektywnych mechanizmów identyfikacji, oceny i kwantyfikacji, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku ma odzwierciedlać profil ryzyka operacyjnego Banku i zapewnić podjęcie odpowiednich środków w celu:

- kontroli poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie adekwatnym do rozmiaru i charakteru działalności Banku,
- podejmowania działań zmierzających do likwidacji przyczyn oraz negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- minimalizacji strat powstających w wyniku zdarzeń operacyjnych,
- poprawy efektywności procesów,
- kształtowania świadomości związanej z ryzykiem operacyjnym.

Apetyt Banku na ryzyko operacyjne wyrażony jest w postaci:

- wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko operacyjne,
- założonej wartości strat operacyjnych dla zdarzeń operacyjnych zidentyfikowanych w Banku w ciągu 12 miesięcy.

Podstawowe zasady dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku to:

- właścicielami ryzyka operacyjnego są menedżerowie linii biznesowych oraz poszczególnych jednostek organizacyjnych,
- organem nadzorującym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest Komitet Sterujący ds. Ryzyka Operacyjnego,
- istnieje niezależna funkcja zarządzania ryzykiem operacyjnym umiejscowiona w Departamencie Zarządzania Ryzykiem,
- występuje niezależny przegląd procedur i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym dokonywany przez audyt wewnętrzny,
- przeprowadzane jest systematyczne gromadzenie danych związanych z ryzykiem operacyjnym,
- przeprowadzane jest szacowanie ekspozycji i raportowanie ryzyka operacyjnego,

Zarządzanie ryzykiem

- podejmowane są działania mające na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego do akceptowalnego poziomu.

Zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Banku stosowane są następujące metody i narzędzia zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- gromadzenie informacji o zdarzeniach operacyjnych,
- monitoring kluczowych wskaźników ryzyka,
- analizy scenariuszy dla zdarzeń charakteryzujących się małą częstotliwością i wysoką dotkliwością,
- ocena ryzyka operacyjnego dla kluczowych obszarów ryzyka operacyjnego,
- raportowanie ryzyka operacyjnego zapewniające regularny i terminowy przepływ informacji do właściwych organów decyzyjnych.